

Notulen Statenvergadering van 10 februari 2023

INHOUDSOPGAVE
Notulen 10 februari 2023

	Presentielijst	Pagina 4
8	Heropening, mededelingen voorzitter en stemmen	Pagina 6
9	HAMERSTUKKEN	Pagina 8
9.1	Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten	Pagina 8
9.1.1	G-22-053 Bekrachtiging geheimhouding bijlage bij beantwoording Statenvragen CDA inzake vervallen bouwvrijstelling, brief GS van 22-12-2022 (GS-DOC-00385646)	Pagina 8
9.1.2	G-22-059 Bekrachtiging geheimhouding Code of Conduct, brief GS van 20-12-2022 (GS DOC-00386745)	Pagina 8
9.2	P-23-002 Statenvoorstel Presidium inzake innovaties processen Provinciale Staten (PS DOC-00422493)	Pagina 9
9.3.	P-23-003 Verzoek tot opheffing geheimhouding 'Functioneren van het LEF' naar aanleiding van een verzoek om informatie op grond van de Wet open overheid (Woo)	Pagina 9
9.4.	P23-004 Statenvoorstel actualisatie reglementen en verordeningen	Pagina 9
10	BEHANDELSTUKKEN	Pagina 11
10.1.	P-22-026 GEWIJZIGD Statenvoorstel van de commissie RLN naar aanleiding van het rapport ZRK inzake Vergunningverlening toezicht en handhaving Provincie Limburg (PS DOC-00408792)	Pagina 11
10.2.	P-23-001 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het rapport ZRK inzake meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg	Pagina 23
10.3	G-22-061 Statenvoorstel Campus Vastgoed Greenport Venlo inzet en visie tot 2030, brief GS van 20-12-2022 (GS DOC- 00389492)	Pagina 36
11	Moties vreemd aan de orde van de dag	Pagina 51
12	Sluiting	Pagina 61

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
10 februari 2023**

Voorzitter

Roemer, E.G.M. (agendapunt 8 tot en met 10.1 en agendapunt 10.3 tot en met 12)
Frische, drs. G.H.C. (agendapunt 10.2)

Statengriffier

Pregled, mr. A.O.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bosch, M. Th.	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Heldens, ing. T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
Ijpelaar, W.A.J.	CDA
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Kerseboom, dr. S.	Forum voor Democratie
Koopman M SEN, mevrouw S.N.	VVD
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Meziani, A.	CDA
Nijskens, H.L.M.	VVD
Palmen, BBA, mevrouw E.C.C.	Omzien!
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Reuser, J.A.A.M.	JA21
Schuuring, mevrouw E.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	SVL
Tegels, Ir. Ing. R.J.J.	CDA
Thewissen, drs. M.W.	SVL
Vaessen, L.A.P.	D66
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vincken, drs. N.J.H.M.	SVL
Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.	CDA
Wageningen, ir. J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen, bc O.D.	GroenLinks
Westhoff, ir. R.J.H.	Belang van Nederland (BVNL)
Wolters Gregório, J.	SP

Het college van Gedeputeerde Staten

Gaans-Gijbels, M.W.A. van

Gabriëls, G.J.W.

Roefs, mevrouw C.W.J.M.

Roest, A.G.M.

Satijn, S.H.M.

Toorenborg, mevrouw M.M. van

Afwezig

Baneke, P.D.

Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.

GroenLinks

D66

Overige aanwezigen

-

Notulist

Het Notuleercentrum

8 Heropening, mededelingen voorzitter en stemming

De voorzitter: Goedemorgen allemaal. Ik heropen de vergadering want wij hebben gisteren de opening al gehad, dus is het vandaag de heropening. Ik heet u allen van harte welkom, ook een welkomstwoord aan de collega's die deelnemen aan Gast van Provinciale Staten, fijn dat jullie erbij zijn. Wij gaan zo dadelijk allereerst over tot stemming van de stukken van gisteravond nadat ik heb gezegd dat voor de vergadering van vandaag mevrouw Jenneskens en de heer Baneke zich hebben afgemeld. Als het goed is, dan komt de heer Thewissen later. Zoals gisteren ook vermeld, een bijzondere dag die gisteren al begonnen was, een bijzondere vergadering, namelijk de laatste formele vergadering van deze Staten. Ik wens u allen veel plezier vandaag. We gaan allereerst over naar de stemming over de stukken van gisteravond en daar gaan we nu mee beginnen.

Allereerst aan de orde is agendapunt 6.1., G22-060 het gewijzigde Statenvoorstel Financiële verordening 2023, brief GS van 31-1-2023 (GS DOC-00410113). Ik kijk even rond, geen stemverklaringen. Dan gaat de stemming nu beginnen, de stemming is geopend. Er moeten nog twee stemmen worden uitgebracht. De laatste nog. Kijk even allemaal op uw kastje, ja iedereen heeft gestemd. Daarmee is de stemming gesloten. Dit voorstel is unaniem met 44 stemmen voor aangenomen.

Gaan we over naar G22-058 gewijzigd Statenvoorstel Afsprakenkader Enexis Holding N.V inzake Rijksparticipatie en eenmalige dividenduitkering Fudura, brief GS van 18-1-2023 (GS DOC-00409403). De stemming is geopend. Alle stemmen zijn uitgebracht, de stemming is gesloten. Het voorstel is aangenomen met 35 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Dan komen wij 6.3, G-22-047 Statenvoorstel inzake Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) ten behoeve van Mijnwater, brief GS van 22-11-2022 (GS DOC-00361325). Daar zijn amendementen en moties over ingediend. De volgorde zal zijn, eerst amendement nr. 166 van mevrouw Depondt-Olivers, dan amendement 164 van de heer Lodewijks, dan het Statenvoorstel en dan de tweede gewijzigde motie 2953 van de heer Van Caldenberg, mevrouw Depondt-Olivers inzake de oproep aan het kabinet. Als eerste breng ik in stemming amendement 166 van Depondt-Olivers en Van Caldenberg inzake normalisering Governance Mijnwater. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Het amendement is aangenomen met 28 stemmen voor en 16 stemmen tegen.

Aan de orde is amendement 164 Lodewijks inzake Statenvoorstel G22-047 LEF ten behoeve van Mijnwater. Er is een stemverklaring van de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): D66 is normaal gesproken voor de slimme exitstrategie en voor de evaluatie. Toch stemmen wij tegen dit amendement, omdat het niet goed is om eigenlijk nu een go-beslissing te nemen en tegelijk Mijnwater de wacht aan te zeggen. Vanuit de VVD komt het wel als heel onevenwichtig over om het in dit geval wel te doen.

De voorzitter: Graag bij een stemverklaring houden, anders lokt het allemaal discussie uit en dat is niet de bedoeling. Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, voorzitter, wij begrijpen de worsteling die de VVD doormaakt, maar wij delen het standpunt van D66 en wij willen graag vastgelegd zien dat als we nu instemmen, voor een vervolgranche voor Mijnwater stemmen, het wel heel raar is om dan tegelijkertijd een soort stopscenario te gaan onderzoeken. Dus nogmaals, begrip ervoor, maar wij zullen het amendement niet steunen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Caldenberg heeft ook een stemverklaring.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, wij zijn nooit voor eerst geld uitgeven en daarna denken of het een goed idee is. Dus we zullen tegen het amendement stemmen.

De voorzitter: De heer Ernst, ook een stemverklaring.

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, ook wij zijn van mening dat dit eigenlijk al gebeurd had moeten zijn, maar wij vinden het toch een goed idee als er straks een meetpunt komt en zullen daarom dit voorstel steunen.

De voorzitter: Dank u wel, ik zie geen andere meldingen meer. Dan kunnen we nu gaan stemmen nogmaals over amendement 164 van de heer Lodewijks. Stemming is geopend. Ik wacht nog op een stem, ja, die is zojuist uitgebracht. Stemming gesloten. Dit amendement is aangenomen met 29 stemmen voor en 15 stemmen tegen.

Dan komen wij bij het Statenvoorstel G-22-047 inzake Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) ten behoeve van Mijnwater, brief GS van 22-11-2022. Stemverklaring van de heer Lodewijks. Het geamendeerde voorstel.

De heer Lodewijks (VVD): Voorzitter, wij hebben hierover lang beraad gehad binnen de fractie. Dat hebt u ook gisteren kunnen horen. Ondanks dat, laten we zeggen, ons amendement is aangenomen, gaan wij als fractie toch tegen dit voorstel stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Dank u voorzitter. Ondanks dat er een aantal punten in staan die wel enigszins hout snijden volgens ons, vinden wij het totaal een slecht idee en zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG heeft zijn grote bezorgdheid over dit traject uitgesproken en de grote financiële gevolgen voor onze inwoners. Wij zijn blij dat het amendement van de VVD is aangenomen, maar wij zullen tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wij zullen voor het voorstel stemmen omdat wij denken dat de wensen en bedenkingen juist toegevoegd dienen te worden aan het voorstel, omdat het College de vrijheid heeft om hierin zelf ja of nee een investering te doen. Wat ons betreft stemmen wij voor deze keuzes omdat wij juist de wensen en bedenkingen hebben toegevoegd die het voorstel beter zouden moeten maken. Bij het wegstemmen hebben wij al die moeite voor niets gedaan. Dat is met name een oproep aan de collega's om dan toch voor te stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter, het zou zonde zijn dat al het goede werk om meer checks en balances in te bouwen, meer duidelijkheid te krijgen, meer grip te krijgen op wat er gebeurt, meer openheid te krijgen op wat er gebeurt, dat wij dat met zijn allen, nadat wij er allemaal zo hard voor gewerkt hebben, nu in het putje gooien. Wij zullen het voorstel zeker steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond, geen verdere stemverklaringen. Dan breng ik het Statenvoorstel G22-047 inzake financieringsvoorstel LEF ten behoeve van Mijnwater nu in stemming. Stemming geopend. Nog twee stemmen moeten worden uitgebracht. Die zijn zojuist uitgebracht. Stemming is gesloten. Het voorstel is aangenomen met 23 voor en 21 stemmen tegen. Breng ik nu in stemming de tweede gewijzigde Motie 2953 Van Caldenberg/Depondt inzake de oproep aan het kabinet om werk te maken van de warmtenetten en koplopers op het gebied van warmtenetten publiek te omarmen. Er is een stemverklaring van mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, wij hebben nog tot net overlegd, maar wij zijn toch tot de conclusie gekomen dat het een commercieel probleem is en wij vragen ons af of wij ons daarmee verplichten dat wij tot zover in een warmtenet en dus ook in Mijnwater moeten investeren totdat de meerderheid publiek eigendom is. Daarom stemmen wij tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond, geen andere stemverklaringen. Dan brengen wij de tweede gewijzigde motie nu in stemming. Stemming geopend. Nog twee stemmen. Die zijn zojuist uitgebracht. Stemming gesloten. De motie is aangenomen met 28 stemmen voor en 16 stemmen tegen. Komen wij bij agendapunt 6.4. Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Een punt van orde, want dit amendement is gewijzigd tussen het debat en de stemming en wij hebben nog niet het oordeel van het College over het gewijzigde amendement.

De voorzitter: U doelt op het amendement waar wij nu over gaan stemmen.

De heer Van Wageningen (D66): Ja.

De voorzitter: Een terechte opmerking. Er is inderdaad een wijziging geweest en het is goed dat de Gedeputeerde, en dan kan wat mij betreft vanaf de plaats zijn, een appreciatie over dit amendement nog kan geven, omdat dat inderdaad gisteren na schorsing is gewijzigd. Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Dank u wel voorzitter. Het gewijzigde amendement past helemaal bij het streven van dit College om zo transparant en open mogelijk te zijn als kan, dus wij kunnen het oordeel aan de Staten laten.

De voorzitter: Dank u wel. Oordeel Staten dus bij dit amendement. Aan de orde 6.4, want daar hadden wij het over, G-22-062 2^e gewijzigd Statenvoorstel Financieringsvoorstel Limburgs Energiefonds (LEF) t.b.v. investering in het circulair fonds Polestar Circular Debt Fund (PCDF), brief GS van 20-12-2022 (GS DOC-00419834). Als eerste breng ik zo dadelijk in stemming het derde gewijzigde amendement 165 Smeets inzake het openbaar maken investeringen LEF. Ik kijk even rond, geen stemverklaringen. Dan is de stemming nu geopend. Stemming gesloten. Dit amendement is unaniem met 44 stemmen aangenomen. Aan de orde G22-062, het tweede gewijzigde en geamendeerde Statenvoorstel, financieringsvoorstel LEF t.b.v. investering in het circulair fonds Polestar Circular Debt Fund en de brief van GS van 20-12-2022. Stemming is geopend. Nog twee stemmen. Ik wacht nog op een stem. Wilt u even allemaal kijken of uw stem goed is uitgebracht, ten minste dat het knopje is ingedrukt? Ja, iedereen heeft zijn stem uitgebracht. Stemming gesloten. Dit voorstel is aangenomen met 26 stemmen voor en 28 stemmen tegen. Zijn we nu beland bij het stemmen over de hamerstukken.

9 HAMERSTUKKEN

9.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

9.1.1 G-22-053 Bekrachtiging geheimhouding bijlage bij beantwoording Statenvragen CDA inzake vervallen bouwvrijstelling, brief GS van 22-12-2022 (GS-DOC-00385646)

De voorzitter: Conform besloten.

9.1.2 G-22-059 Bekrachtiging geheimhouding Code of Conduct, brief GS van 20-12-2022 (GS DOC-00386745)

De voorzitter: Conform besloten.

9.2 P-23-002 Statenvoorstel Presidium inzake innovaties processen Provinciale Staten (PS DOC-00422493)

De voorzitter: Daar is een stemverklaring van de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): De PVV heeft als fractie kennis genomen van het Statenvoorstel. Wij zijn van mening dat het proces om te komen tot het behandelrijpe Statenvoorstel en de planning van de diverse commissievergaderingen de afgelopen vier jaar, laten we zeggen, suboptimaal verlopen is. Het voorstel is zeker een stap in de goede richting, maar wij zijn echter van mening dat het hele voorstel nog te mager is om daadwerkelijk als Statenvoorstel te zien. De uiteindelijke operationalisatie van de drie voorgestelde veranderingen is niet of nauwelijks uitgewerkt. Wij zien het dan ook meer als een signaal om de verbeterprocessen op te starten en hopen dat dit tot een daadwerkelijke verbetering zal leiden. Onze hoop ligt vooral bij het aspect van de agendavorming. De opdracht ligt bij de volgende Statenleden om het voorstel wellicht te bespreken, bij te stellen met de mogelijkheid dit ook weer te kunnen beëindigen. Omdat wij het wel met het signaal eens zijn, zullen we voorstemmen maar met de disclaimer die wij nu geven.

De voorzitter: Dank u wel. Dan breng ik het stuk gewoon in stemming nu en kunnen wij conform besluit vaststellen dat het is aangenomen.

9.3 P-23-003 Verzoek tot opheffing geheimhouding 'Functioneren van het LEF' naar aanleiding van een verzoek om informatie op grond van de Wet open overheid (Woo)

De voorzitter: Wij kunnen besluiten, dan is conform besloten.

9.4 P23-004 Statenvoorstel actualisatie reglementen en verordeningen

De voorzitter: Dan hebben wij tot slot P-23-004 Statenvoorstel actualisatie reglementen en verordeningen. Daar is een stemverklaring, mevrouw Werrij. Ga uw gang.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, met pijn in ons hart hebben wij moeten constateren dat er een meerderheid is voor het afschaffen van het openingsgebed in deze Staten. Wat wij heel erg jammer vinden, is dat er niet wordt gekozen voor een collectief moment van bezinning. Ik denk dat wij best met elkaar tot een goede tekst zouden kunnen komen en dat het ontzettend waardevol is om de vergaderingen die wij hier starten in het belang van Limburg, te doen met een bezinningsmoment waarmee wij uitdrukkelijk samen stilstaan bij de taak die ons wacht en bij wat wij daarvoor moeten doen en waarom wij hier gekozen zijn en waarom wij daarom samen moeten werken. Ik vind het heel erg jammer, ik hoop dat de nieuwe periode, ook een nieuwe samenstelling toch kiest voor het moment van bezinning. Wij zullen in ieder geval tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, ook ik wil graag een stemverklaring afgeven. Ongeveer een jaar geleden mocht ik een keer de fractievoorzitter in het Presidium vervangen en toen heb ik toch eens een keer aangekaart of wij dat achterhaalde openingsgebedje niet eens een keer moesten afschaffen. Het doet mij deugd en ik ben blij dat ik dat nog mee mag maken dat wij dat in de laatste vergadering bij deze ook doen, dus ik stem zeker voor dit voorstel met applaus.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Voor de PvdA zijn zaken als religie altijd een vrije kwestie, dus ik wil bij deze ook zeggen dat bij ons iedereen individueel een afweging zal maken, om al dan niet voor of tegen het voorstel te stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Het is een hamerstuk. Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Voorzitter, kort maar krachtig. Ik sluit van harte aan bij de woorden van het CDA.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik wil persoonlijk even aangeven dat voor mij het gebed wel van belang zal zijn. Het is natuurlijk een hamerstuk, maar ik word in ieder geval bij deze geacht tegen te hebben gestemd.

De voorzitter: De heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Ik sluit met dezelfde woorden hierbij aan.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, ook bij GroenLinks is dit een persoonlijke afweging, zeker omdat het religie betreft.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik zou graag een ordevoorstel willen doen omdat ik proef dat er meer steun is voor het standpunt dat wij hebben ingebracht. Ik zou het stuk willen onthameren en toch tot stemming overgaan.

De voorzitter: Zeker, dat is een ordevoorstel en volgens mij kan dat bij handopsteken om hier niet als hamerstuk af te hameren ondanks de stemverklaringen die gegeven zijn, maar het hele voorstel alsnog in stemming te brengen. Wie is voor het ordevoorstel dat er toch over gestemd gaat worden? Even goed de handen opsteken, dan kunnen wij tellen of daar een meerderheid voor is. Even voor de helderheid, het voorstel is om erover te gaan stemmen. Dat moet eerst en daarna gaan wij stemmen over het voorstel. Dus nu is het, het, ja, ja, ja. Ik kan er van alles over zeggen. Nu ligt alleen voor, brengen wij het in stemming. Wie is ervoor om het nu in stemming te brengen? Daar is duidelijk een meerderheid voor, dus wij gaan het Statenvoorstel – ik geef u zo het woord, mevrouw Plusquin – actualisatie reglementen en verordeningen in zijn algemeenheid met alle aanpassingen erin, dat geldt nu voor alles.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dan wil ik wel even een minuutje schorsen, zodat wij dat kunnen bespreken.

De voorzitter: Ik schors de vergadering voor een minuut. Dames en heren, houd er rekening mee dat wij bijna gaan stemmen, dus niet te ver weglopen.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Aan de orde zijn nog steeds de stemmingen. Wij gaan zo dadelijk stemmen over Statenvoorstel P23-004 Actualisatie reglementen en verordeningen en dat geldt dus gewoon

voor het hele stuk. Ik kijk even rond. De stemming is geopend. Stemming is gesloten. Het voorstel is aangenomen met 25 stemmen voor en 19 stemmen tegen.

10 BEHANDELSTUKKEN

10.1 P-22-026 GEWIJZIGD Statenvoorstel van de commissie RLN naar aanleiding van het rapport ZRK inzake Vergunningverlening toezicht en handhaving Provincie Limburg (PS DOC-00408792)

De voorzitter: Aan de orde 10.1. P-22-026 GEWIJZIGD Statenvoorstel van de commissie RLN naar aanleiding van het rapport ZRK inzake Vergunningverlening toezicht en handhaving Provincie Limburg (PS DOC-00408792). Conform het spreektijdenoverzicht geef ik graag als eerste het woord aan mevrouw Fischer-Otten, 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voor 50PLUS is het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer over de taken van de Provincie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zeer belangrijk. De ZRK heeft een goed onderbouwd rapport opgeleverd en Gedeputeerde Staten hebben aangegeven dat zij de aanbevelingen die aan hen gericht zijn, willen overnemen. 50PLUS is benieuwd naar de verdere uitwerking door Gedeputeerde Staten. In de commissie RLN kwam de vraag aan de orde waar de terugkoppeling door Gedeputeerde Staten moest plaatsvinden. In een bepaald document, in de kaderbrief van de RUD Zuid-Limburg of in de P&C-cyclus. 50PLUS is voorstander van terugkoppeling in de P&C-cyclus, want het is maar de vraag of er elk jaar een kaderbrief komt. Verder dient door Gedeputeerde Staten verantwoording plaats te vinden in de P&C-cyclus. Wat betreft de aanbevelingen aan Provinciale Staten kunnen we deze overnemen. Het zou goed zijn als in het begin van de volgende Statenperiode een sonderend overleg georganiseerd zou worden over de effecten van de VTH-uitvoering en de wenselijkheid van additioneel beleid voor inhoudelijke uitvoering van de VTH-taken. VTH-taken waar de Provincie verantwoordelijk voor is, zijn voor 50PLUS belangrijk. Deze taken dienen dan ook goed uitgevoerd te worden, niet alleen in het belang van de bedrijven, maar zeker ook ter bescherming van onze inwoners. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Wageningen namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): De ZRK beveelt ons aan om een discussie te voeren over de minimalistische invulling van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken en de wenselijkheid van voortzetting daarvan. Welnu, wat D66 betreft, stappen wij af van de minimalistische invulling en vervangen wij die door een extra slimme vergunningverlening aan bedrijven en aan gericht intensief toezicht, vooral waar dat maatschappelijk de meeste zoden aan de dijk zet. Dan maak ik er meteen gebruik van om er inhoudelijk op in te gaan door de speerpunten te noemen die wat ons betreft de RUD kan oppakken. Om te beginnen de circulaire economie. Wil die voor Limburg gaan werken, dan zijn sterke goed functionerende recyclingbedrijven daarin nodig en cowboy-ondernemerschap is fnuikend. De randvoorwaarden moeten dan ook streng worden gesteld en er moet op de naleving worden toegezien. Dat is wat ons betreft waarop de RUD meerwaarde kan leveren, bent u bereid om de RUD daar ook de kans voor te geven? Vraag ik aan het College. Dan energie. D66 hamert er al lange tijd op dat de RUD meer kan doen om het Limburgse bedrijfsleven energie-efficiënter te maken en daarmee Limburg sterker. Slimme vergunningen voor grote bedrijven, tips voor kleine bedrijven, zoals kantoren en scholen. In de commissie FEB hebben wij hier vragen over gesteld en ik mag zeggen dat uw antwoord dat als mededeling portefeuillehouder bij de vergaderstukken is gevoegd, ons bevalt. Daar staat onder andere in dat er al veel gebeurt op dat gebied en dat er veel incidenteel gebeurt en dat u in oktober 2023 gaat evalueren en een advies gaat opstellen voor een structurele aanpak. Dat is een duidelijk tijdspad en ook een duidelijk doel. Mogen wij dat als toezegging noteren? Kunt u aangeven of op dat moment wordt overwogen in hoeverre hiervoor aanvullende middelen

van de Provincie beschikbaar zijn en of dit in de Voorjaarsnota 2023 zal worden aangestipt? Aan de Gedeputeerde voor de Energie vraag ik, is versterking van de taakuitvoering door de RUD op dit punt ook een aandachtspunt voor de Provinciale Energiestrategie? Die is even niet aanwezig, maar de RUD voert natuurlijk ook inhoudelijke taken uit die ook om een inhoudelijk antwoord zouden kunnen vragen.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter. Mijnheer Van Wageningen, wij hebben het daar in de commissie ook al over gehad. Limburg telt honderdduizend plus bedrijven en de Provincie is bevoegd gezag voor maar een paar honderd. Met uw voorstel wilt u de RUD eigenlijk die honderdduizend bedrijven van een energiecoach voorzien. Is het niet veel handiger om dat door de gemeenten te laten doen? Hoe kan onze RUD ooit honderdduizend bedrijven bereiken met een energiecoach?

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Kijk, ik wil me niet buiten ..., dit debat hoort over de taak van de Provincie te gaan, dus ik heb het alleen maar over de taken van de Provincie. Het zou wel goed zijn voor Limburg, niet alleen voor de gemeenten maar gewoon voor Limburg, als de RUD wel die taak op zich zou nemen. Dus ik vraag het College niet om taken op zich te nemen die niet aan de Provincie toekomen.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, u haalde wel in uw betoog aan scholen, kleine ondernemingen, kantoren. Dat zijn nou net allemaal bedrijven die niet onder het toezicht staan. Nou net die bedrijven waar de Provincie toezichthouder is, dat zijn juist de veel grotere bedrijven. Die wachten niet op een energiecoach van de RUD. Ik zou u graag willen vragen of u dat zou willen nuanceren.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik wil dat doen, in zoverre dat ik niet van dit College toezeggingen vraag over taken die de gemeente toekomen, maar wij werken met gemeenten samen in de RUD. Dit gaat over het functioneren, de aanleiding is het rapport van de ZRK over het functioneren van de RUD, daarom vind ik het wel gepast dat ik aangeef wat ons betreft speerpunten van de RUD zouden kunnen zijn.

De voorzitter: Tot slot de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ik vind het juist veel belangrijker dat de RUD de vergunningverlening, toezicht en handhaving op orde heeft dan dat zij honderdduizend bedrijven die zij nooit kunnen bereiken, van een energieadvies gaat voorzien. Ben u dat met mij eens?

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): De kerntaken van de RUD zijn het belangrijkste, dat ben ik met u eens.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder.

De heer Van Wageningen (D66): Dan luchtkwaliteit. Ik heb nog maar weinig tijd, maar dat heb ik ook niet nodig, want de Partij voor de Dieren heeft de De luchtkwaliteit in Limburg is niet goed, dat gaat ten koste van de gezondheid van de Limburgers en de natuur. De Partij voor de Dieren heeft het initiatief genomen voor een motie op dit punt, die D66 van harte ondersteunt. Aanvullend kan ik zeggen, fijnstof en andere verontreinigingen voor de gezondheid, ongeacht de concentratie of die nou binnen of buiten de wettelijke

norm valt. Wij moeten niet bij de pakken gaan neerzitten als wij niet aan de norm kunnen voldoen, als dat toch niet gaat lukken. Wij moeten ook niet op onze lauweren gaan rusten als we wel aan de norm voldoen. Kan het College toezeggen dat de RUD zich boven minimalistisch gaat richten op de gezondheid van de Limburgers? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Ik geef nu het woord aan de heer Nijskens namens de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel, voorzitter. De vorige spreker begon zijn betoog met het minimalistische, daar hebben wij het in de commissie ook over gehad. Het is gewoon een vervelend woord en hij legt ook de nadruk op het woord alsof dat minderwaardig is. In de commissie is duidelijk verwoord dat wij voldoen aan alle wettelijke eisen, wij doen risicogericht toezicht. Daar waar het kwaad kan, kijken wij beter en de VVD vindt dat meer dan voldoende en het is zeker niet minimalistisch. Ik vind het jammer dat aan de term minimalistisch zo'n zwaar gewicht wordt toegekend, dus ik zal ook mijn betoog minimalistisch houden, wij zijn voor het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijskens. Dan geef ik het woord aan de heer Meziani namens het CDA. Voor u is het ook de maidenspeech.

De heer Meziani (CDA): Dank u wel, voorzitter. Even de tekst erbij pakken. Voorzitter, vergunningverlening, toezicht en handhaving, een belangrijke taak van de Provincie Limburg. Als CDA-fractie staan wij voor optimaal faciliteren van bedrijven en ondernemers. Burgers mogen verwachten dat hun Provincie scherp in de gaten houdt dat bedrijven binnen de wet opereren, veilige omgeving aan handhaving en toezicht houden is daarbij heel belangrijk. De ZRK constateerde dat Limburg niet veel meer doet dan wettelijk moet. Wij hebben grote ambities op het gebied van milieu, klimaat en gezondheid. Wij willen bedrijven helpen daar hun deel van te realiseren, maar dat betekent ook erop toezien dat afspraken worden nagekomen en ingegrepen wordt als dat niet zo is. Onder andere door actief innen van boetes. Ook hier hebben wij in de commissie over gesproken. Als daarvoor meer capaciteit nodig is, dan kan dat, voorzitter. Het CDA begrijpt heel goed dat burgers in de omgeving van bedrijventerreinen zich zorgen maken over wat er allemaal geloozd en uitgestoten wordt. Permanente informatie en communicatie met de omgeving vinden wij daarom essentieel. Wat het CDA betreft moeten de Provincie en gemeenten daar samen op toezien. Omdat er na de commissievergadering nog onduidelijkheden waren over de dwangsommen en het innen van de opgelegde boetes, hebben wij ons ambtelijk laten informeren. Het is ons nu duidelijk geworden dat wij als Provincie het proces hebben doorlopen om daadwerkelijk het bedrag van – volgens mij was het € 1,2 miljoen – te innen. Er was een misverstand over een bedrag van € 4 miljoen, maar mij is duidelijk geworden dat er vier adressen of vier mensen zijn aangeschreven. Het proces loopt nog en het tekort aan capaciteit speelde hier geen belemmerende rol. Dat heeft ons gerustgesteld. Verder was het punt van externe veiligheid een belangrijk aandachtspunt voor ons. Wij hebben begrepen dat de Provincie hierin actief acteert en een klankbord hiervoor heeft ingericht waar omwonenden ook deel van uitmaken. De CDA-fractie staat achter alle aanbevelingen van de ZRK en wenst het College en de ambtenaren alle succes met de uitvoering en implementatie. Aan de nieuwe Staten die er na de verkiezingen komen, vragen wij nog eens naar het totale plaatje van VTH te kijken hoe hier verder uitvoering aan te geven. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Meziani. Gefeliciteerd met uw maidenspeech. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Linden namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. In de commissievergadering hebben wij al onze waardering uitgesproken naar de Rekenkamer over dit doorwrochte rapport. Wij willen dit in de Statenzaal graag herhalen, immers het houdt ons als Provincie een spiegel voor over de stand van zaken vergunningverlening, toezicht en handhaving. Laten wij direct duidelijk maken dat we als Provincie niet onrechtmatig handelen door de minimalistische invulling van de VTH-taken, maar op punten kan het beter,

zullen we maar zeggen. In het Statenvoorstel wordt aan ons gevraagd aanbevelingen van de ZRK over te nemen en Gedeputeerde Staten te verzoeken dat ook te doen. Zo vat ik het maar in grote lijnen samen. Daar wil LOKAAL-LIMBURG in tweede termijn op terugkomen omdat wij in eerste termijn willen zeggen dat voor ons zeer nadrukkelijk de aandacht verdient en dat is de strafrechtelijke handhaving. Daarover staat vermeld dat die niet op niveau is, paragraaf 6.4.2. van het rapport geeft het klip en klaar aan. Dat moet volgens ons veranderen. Waarom is dat zo belangrijk? Het heeft onzes inziens mede te maken met de gang van zaken op Chemelot. Volgens ons was het niet geheel toevallig dat in de commissievergadering waarin wij dit onderwerp bespraken, een sonderend rapport over de veiligheid op de locatie Chemelot werd besproken. Over die veiligheid is heel wat onrust bij de omwonenden. Zeker omdat in het genoemde rapport de veiligheidsverbetering alleen gericht wordt op nieuwe installaties en niet op de al bestaande. LOKAAL-LIMBURG wil verder niet ingaan op het rapport, maar wel op de reacties die wij uit de omgeving van lokale partijen hebben ontvangen en die reacties getuigen van weinig vertrouwen in het goedkomen van de veiligheid op Chemelot. Een lokale partij verwoordt het wel heel erg treffend door te stellen dat een bedrijf haar uitbreiding met een nieuwe propaanopslag wil realiseren ten koste van de veiligheid van de inwoners van Lindenheuvel. Doorgerekend is dat, in geval van een calamiteit, het veertig doden extra zal kosten. Met andere woorden, de belangen van de omwonenden worden ondergeschikt gemaakt aan de belangen van het bedrijf. In een wijk als Lindenheuvel zullen ongetwijfeld mensen zijn die te maken hebben gehad met de toeslagenaffaire, een affaire waarin maar al te duidelijk is geworden dat een individuele kleine man of vrouw in conflict met een groot handhavend apparaat daarin vermorzeld wordt. Willen wij het vertrouwen in de politiek en het gerechtelijk systeem ook voor de gewone man of vrouw behouden, dan zullen de bedrijven en zeker de grote bedrijven aangepakt moeten worden als zij een fout maken en als het moet, strafrechtelijk. Als we dat moeten constateren, dan zien wij dat het invorderen van lasten onder dwangsom en lasten onder bestuursdwang – wat een verantwoordelijkheid van de Provincie is – zo minimaal is, namelijk slechts 2% van het totaalbedrag van € 7 miljoen is maar ingevorderd. Dan vraag je je af, wil de Provincie strafrechtelijk handhaven of zijn wij simpelweg niet in staat om het te doen? Dat kan niet zo voortduren. Het kan niet zo zijn dat wij als Provincie als het noodzakelijk is dat wij bedrijven strafrechtelijk moeten aanpakken, daartoe niet in staat zijn. Niet voor niets stelt ook het OM – dat staat ook in het rapport – dat er meer oog moet zijn voor strafrechtelijke handhaving, dus het moet beter vindt LOKAAL-LIMBURG. Dat hebben wij ook in de commissievergadering betoogd. Gelukkig had de Gedeputeerde er wel oren naar, maar we kwamen niet veel verder dan het probleem te onderkennen en voorzichtig een verkenning te doen van hoe die verbetering op de strafrechtelijke handhaving er uit zou moeten zien. Dit niet in de laatste plaats omdat verbetering van deze vorm van handhaving direct gevolgen zou hebben voor de uitvoeringsdienst die het allemaal waar moet maken, de RUD Zuid-Limburg. Tevens waren wij tot de conclusie gekomen dat het voorwaar geen gemakkelijke materie is waarvoor we hoog gespecialiseerde medewerkers nodig hebben, gespecialiseerde boa's was een term, maar tevens viel ook de optie om superspecialisten bij de Provincie in dienst te nemen en die het voorbereidend werk te laten doen voor de RUD. Juist omdat we niet veel verder kwamen dan die conclusie, is er in de mededeling portefeuillehouder die we later hebben ontvangen, niet veel terug te vinden over strafrechtelijke handhaving. Van LOKAAL-LIMBURG mag deze vorm van handhaving niet van de radar verdwijnen. Daarom de nadrukkelijke vraag aan de portefeuillehouder: hoe borgt u net in deze tijd van verkiezingen en daardoor waarschijnlijk veranderingen in het bestuur, dat een verbetering van het onderdeel strafrechtelijke handhaving in de volgende bestuursperiode wordt opgepakt? Een duidelijke toezegging waarin verwoord hoe dit in het overdrachtsdocument van de portefeuille Handhaving wordt aangegeven en dat de inrichting van een strafrechtelijke handhaving een prioriteit is en daarom ten spoedigste moet worden opgepakt, vindt LOKAAL-LIMBURG noodzakelijk. Het is voor ons een voorwaarde om akkoord te gaan met de in het Statenvoorstel onder punt 4 gevraagde uitvoeringspunten. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. Dan geef ik nu het woord aan de heer Wolters Gregório namens de SP. Eigenlijk moet ik u meteen bedanken, want hier staat nul minuten maar dat kan nooit de bedoeling zijn.

De heer Wolters Gregório (SP): Dat wordt heel kort, maar ik zal het kort houden, dank u wel, voorzitter. De ZRK en de Limburgers zijn van mening dat onze vergunningverlening, toezicht en handhaving voor verbetering vatbaar zijn. Overtredende bedrijven zullen immers niet uit zichzelf hun leven beteren. De SP roept onszelf en het College dan ook op om voortvarend de aanbevelingen over te nemen en PS proactief te blijven informeren over de voortgang en doorwerking. De gezondheid van de Limburgse mens en natuur alsook de kracht van de RUD worden zo versterkt voor de toekomst en dat zou volgens ons allemaal de bedoeling moeten zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wolters Gregório, dat is inderdaad netjes aan de tijd. Mevrouw Schuurin namens de PvdA krijgt als volgende het woord.

Mevrouw Schuurin (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De ZRK heeft een duidelijk rapport naar ons gestuurd met echt wel een aantal harde conclusies. Ze geven aan dat de uitvoering van de VTH kwetsbaarheden zijn gerelateerd aan de politiek bestuurlijke keuze van de Provincie voor een minimalistische benadering. Dit zijn dus ook zaken die wij zelf kunnen veranderen en verbeteren. Het idee dat wij vooral wilden dat het goedkoop was, en wij hierdoor geen goede condities gecreëerd hebben voor een ambitieus milieubeleid, moet wat ons betreft anders. Wat ons betreft zou de RUD meer mogen focussen op maatschappelijk rendement en niet alleen op bedrijfseconomische efficiency, ook als dit extra geld kost. In het rapport staat omschreven dat de Provincie niet altijd doorpakt in beleid en uitvoering, 'high trust no penalty', het niet risicogericht werken, nog meer zaken waarvoor wij zelf aan de knoppen kunnen draaien. Het feit dat er door de ZRK werd getwijfeld aan het feit of wij het wettelijk minimum aantal controles wel hebben gehaald, is natuurlijk erg zorgwekkend. In de commissie gaf de Gedeputeerde aan dat inmiddels duidelijk is dat wij dat wel gehaald hebben, maar misschien dat u nog een klein beetje zou kunnen toelichten hoe het komt dat die verwarring ontstaan is. Zegt dat iets over de informatievoorziening, was dit een keer een probleem wat niet helemaal duidelijk werd? Dit moeten wij natuurlijk wel zeker weten. Wij krijgen ontzettend veel relevante documenten over de VTH, maar een van de conclusies was ook dat de informatievoorziening nogal gefragmenteerd was, waardoor het best lastig is om al die informatie tot ons te nemen. Een van de meest concrete aanbevelingen aan Provinciale Staten is dan ook om in ieder geval een keer per jaar in een wat bredere zin de kwaliteit van de VTH te bespreken. Er zijn collega's die hebben aangegeven dat graag via de P&C-cyclus te willen doen, ik zou hier toch nog willen oproepen om dit in de vakcommissies te doen, dus ook een oproep aan alle collega's die hier over een maand in ieder geval weer zitten, of anderhalve maand, dat is nog even de vraag, zodat wij daar zelf mee aan de slag kunnen want het is een ingewikkeld onderwerp wat voorlopig door zal spelen. Het zorgen voor een veilige en gezonde leefomgeving voor iedereen die in deze provincie woont, is een van onze kerntaken, dus die mogen wij niet zomaar voorbij laten gaan omdat wij het ingewikkeld vinden. Daar wil ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schuurin. Dan gaan wij tot slot in de eerste termijn van uw Staten het woord geven aan mevrouw Plusquin namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. In de commissie is uitgebreid het ZRK-rapport besproken over VTH en de Gedeputeerde Staten reactie, die er in hoofdlijnen op neerkomt dat de aanbevelingen worden overgenomen en dat er afscheid wordt genomen van de minimalistische benadering die voor de uitvoering van het milieu- en gezondheidsbeleid tot nu toe is gehanteerd. Dat ligt nu voor in het Statenvoorstel en daar stemmen wij mee in. Er was in de commissie ook brede steun hiervoor. Maar om alvast te beginnen met doen wat je zegt, dienen wij vandaag een aanvullende concretiserende motie in over een belangrijk deelonderwerp, namelijk luchtkwaliteit. Juist voor de gezondheid van de Limburgers moeten wij hier heel duidelijk zijn, concrete stappen zetten. Maar ook voor de bedrijven dat die weten wat er van ze verwacht wordt. Ik kom daarop terug. Voor de gezondheid van de Limburgers, want het is niet voor niets dat de WHO er al jaren op aandringt om de bestaande luchtkwaliteitsdoelen aan te scherpen. Ik neem aan dat dat niet van mijn tijd afgaat, voorzitter. Volgens mij is er iemand mee aan het kijken. Voor de gezondheid van die Limburgers, voorzitter, want het is niet voor niets dat de WHO er al jaren op aandringt om de

bestaande luchtkwaliteitsdoelen aan te scherpen en dat de EU met voorstellen komt voor concrete nieuwe normen. Nog steeds is er een gemiddelde levensduurverkorting van dertien maanden door verontreiniging met fijnstof en NO₂, zijn er daardoor in Nederland jaarlijks 12.400 kinderen met bronchitis, 2.200 vroegtijdige sterfgevallen en 4,5 miljoen verloren werkdagen. In Limburg is de gezondheid helaas slechter dan het landelijk gemiddelde. Wij denken dat Limburgers een goede gezondheid verdienen en daarom dienen wij deze motie in, samen met de heer Van Wageningen en enkele andere medeondertekenaars, die het College vraagt om duidelijkheid, concretisering van het luchtkwaliteitsbeleid, want hiervoor zullen bedrijven extra stappen moeten zetten, andere manieren van werken, nieuwe bedrijfsprocessen en ook zij hebben recht op duidelijkheid over wat er van hen verwacht wordt, ook in bestaande situaties. Juist dat is de uitdaging. Bedrijven in alle sectoren, de industrie, de landbouw, de mobiliteitssector en de gebouwde omgeving. De Provincie Limburg heeft zich hieraan ook gecommitteerd door – zij het later dan andere Provincies – het Schone luchtakkoord te ondertekenen. Maar wie A zegt, moet ook B zeggen. In de bestuurlijke reactie op het ZRK-rapport geven Gedeputeerde Staten aan dat er een principebesluit is genomen in november vorig jaar om onder andere hiervoor een concretiserend milieubeleid op te stellen. Gedeputeerde Gabriëls kwam hier ook nog mondeling op terug. Maar wat er nog niet ligt, is een commitment om dit snel op te pakken en handen en voeten te geven door beleid te formuleren voor het actualiseren van bestaande vergunningen, een mogelijkheid die de wet al biedt, maar die wel moet worden opgepakt en de conclusies ervan te trekken voor de personele capaciteit van de RUD. Dat is wat de motie vraagt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Daarmee zijn wij aan het einde van de eerste termijn van uw Staten. Voordat ik het woord aan de Gedeputeerde geef, soms krijg je informatie net een beetje te laat, maar het is niet te laat om er nog iets mee te doen, maar het is sowieso echt een heel bijzondere dag voor mijnheer Meziani, want het is ook nog uw verjaardag heb ik begrepen, dus ook nog van harte gefeliciteerd met uw verjaardag! Nou, u heeft veel mensen uitgenodigd op uw verjaardag. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, mag ik dan als tweede in rij de heer Meziani feliciteren, niet alleen met zijn verjaardag, maar zeker ook met dat hij zijn maidenspeech mocht houden op zo'n belangrijk onderwerp, want dat is het. Iedere dag is weer in het nieuws dat wij echt heel kritisch moeten zijn op hoe gaan wij eigenlijk om met onze natuur en veiligheid en luchtuitstoot. Dat is ook echt iets wat steeds hoger op de politieke agenda komt te staan. Dat is niet voor niets. Als ik dat zeg, is het ook wel heel erg duidelijk dat de ZRK heeft gekeken naar hoe heeft nou de Provincie Limburg de belangrijke taken opgepakt op het gebied van milieu – dat gaat over de uitstoot van stoffen, geur, afval, bodem en energie – en hoe staat het met de externe veiligheid. Dat gaat over het Besluit risico's zware ongevallen, de Brzo, waar wij het vaak over hebben. Wat is nu de conclusie? Het is een minimalistische insteek geweest van de Provincie Limburg. Ik zat ook – zeg ik u eerlijk – wel een beetje tegen dat woord aan te hikken. Het klinkt inderdaad een beetje alsof het allemaal niet deugt maar dat is niet aan de orde. Minimalistisch is gewoon, strikt genomen, het streven om met zo min mogelijk middelen een doel te bereiken. Dat is de keuze geweest van de Provincie. Het is ook wel een beetje, laten we eerlijk zijn, de keuze geweest van Nederland. Dat zie je ook weer als je naar de ILT kijkt, hoe we eigenlijk altijd vertrouwen op eigen certificering, op eigen keuzes en daarvan zeggen we langzaam maar zeker, we moeten eens wat kritischer worden. Het is eigenlijk een maatschappelijke stroming om dit soort belangrijke thema's steeds hoger op de agenda te zetten. Daarom is het belangrijk om te zeggen dat het rapport van de ZRK met zijn zeer kritische noot, ook echt wel een steun in de rug is. Maar het is ook niet gratis zeg ik u, want sinds het conceptrapport van de ZRK ons bereikte en wij na gingen denken over, wat doen wij eigenlijk nu en wat zouden we nog beter en meer kunnen doen, zijn wij ook gaan nadenken over wat dat kost. Ik kan uw Staten vertellen dat wij echt wel aan het kijken zijn dat wij serieuze middelen moeten toevoegen aan ons hele stelsel van toezicht en handhaving en vergunningverlening. Maar dat is ook niet een heel groot zorgpunt in die zin, want het is landelijk zo. U weet dat ik de voorzitter ben van de speciale commissie binnen het IPO die gaat over dat hele stelsel. Wij zijn met elkaar bezig in een interbestuurlijk programma waarin wij met het Rijk kijken, wat betekent dat dan. Alleen voor dat bestuurlijke programma is al € 18 miljoen uitgetrokken en uitgegeven aan de omgevingsdiensten.

Het is alleen nog maar, hoe zetten wij het straks allemaal weg. Dat betekent dat wij straks gaan kijken, wat kost het om dit allemaal daadwerkelijk in te voeren. Kort en goed, het is een belangrijk thema, steeds belangrijker geworden maar dat vraagt ook wat van ons en dat zullen we zeker doen. Het gaat strikt genomen over 212 bedrijven waar wij direct verantwoordelijk voor zijn als wij kijken naar het rapport. Daar hebben wij wel de controles uitgevoerd die wij moeten doen, maar we weten ook wel dat als we nog meer zouden controleren, zouden we waarschijnlijk wel meer vinden. Soms is het ook wel een beetje bijzonder geregeld, want strikt genomen zouden we kunnen zeggen, Chemelot is een bedrijf, het is een koepel, dus dat betekent dat wij daar een keer naar toe moeten per jaar en dan is het goed. Dat hebben we natuurlijk niet zo gedaan. Wij zien dat als meerdere bedrijven met een hoog en laag risico, dus dat gaan wij echt doen zoals in de geest van de regeling bedoeld is. Dat hebben wij geprobeerd u goed uit te leggen in een aanvullende mededeling portefeuillehouder. Er zijn een aantal specifieke vragen gesteld, die komen erop neer, hoe gaat de Provincie nu echt serieus een been bijtrekken. Ik zei net al, er zijn een aantal dingen echt al in gang gezet. Wanneer wij kijken naar bouw, luchtkwaliteit, hoe gaan wij met de risico's om, hoe ga je dat beleidsmatig beter aanpakken, hoe ga je naar de Zeer Zorgwekkende Stoffen kijken, het zijn allemaal processen die wij nu in gang hebben gezet om ervoor te zorgen dat we echt de komende tijd beter en kritischer kunnen kijken naar hoe staat het met de veiligheid en gezondheid en wat doen wij er allemaal aan om daar goed zicht op te houden. Laat me daar nog een belangrijk ding van zeggen. Het zit ook een stukje en terecht gaf een aantal leden dat aan, in de hele circulaire economie waarin wij zien dat wij steeds vaker afvalstoffen gaan gebruiken als grondstoffen voor een ander bedrijf. Dat is wel een bijzondere tendens want je moet vervolgens ook wel weten of een bedrijf dat die afvalstoffen verwerkt, daar wel capabel genoeg voor is, of dat wel veilig genoeg gaat. Zijn vaak best niet misselijke stoffen die gebruikt worden. Ik kan u zeggen dat daar ook landelijk aandacht voor is. Er komt een speciale kennisbank die gaat kijken, wat zouden we nou moeten aanmerken als een grondstof en wat is nou een afvalstof en wie gaat daarover en wie kan dan vervolgens een bepaalde stof verwerken, ook een heel belangrijke zaak die wij landelijk hebben opgepakt. Wanneer ik uw Staten hoor spreken over, hoe gaan wij daar nog meer toezicht op houden, daar zijn wij mee bezig. Datzelfde geldt voor energiebesparingen, daar hebben wij ook een vrij uitvoerig verhaal aan uw Staten nagezonden om ervoor te zorgen dat uw Staten goed weten hoe dat zit. Ik wil heel graag met collega Van Gaans-Gijbels verder kijken, want ik begrijp vanuit D66-zijde dat de wens natuurlijk is om nog meer informatie te geven aan bedrijven hoe zij zich nou het beste kunnen gedragen, hoe zij die energiebesparing het beste kunnen bereiken. Ik denk dat het niet alleen een Limburgs thema is, volgens mij moeten wij daar landelijk veel meer naar kijken. Want als ze zeggen bedrijven, ga energie besparen, dan moeten wij ervoor zorgen dat zij op het net kunnen en vervolgens moeten kijken, hoe gaan jullie dat doen. Dat zou ook landelijk moeten, anders gaan we allemaal zelf het wiel uitvinden.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Dat is de beantwoording van een aantal van mijn vragen in een heel snel tempo. Mag ik nog even op de eerste terugkomen? Daar had u het over circulaire economie en u beantwoordde mijn vraag vooral dat dat ook landelijk aandacht heeft. Nou is dat prima en terecht, maar wij zitten hier bij de Provincie bij elkaar en wat de bedrijven werkelijk merken is niet zozeer landelijk beleid, maar dat zijn de bezoeken van de RUD. Waar zij zich aan houden is een vergunning die door de RUD in uw opdracht is opgesteld. Stelt u de RUD nu ook in staat om werkelijk die intensivering van de taken op dat gebied wanneer u onderkent, om die ook inderdaad beter uit te voeren?

Gedeputeerde Van Toorenburg: Ja, voorzitter, wij hebben geprobeerd om dat heel gedetailleerd uit te leggen in de nagezonden mededeling waarin wij juist op uw vragen antwoord hebben willen geven, hoe gaan wij dat doen, hoe vaak hebben wij dat nu gedaan, wat zetten wij in een proces om dat nog meer te doen. Ik hoor u ook zeggen en dat was in het interruptiedebatje wel interessant, zou je dat eigenlijk niet voor alle bedrijven willen doen, ook voor de bedrijven buiten die 212 waar de Provincie direct over gaat. Dan denk ik, ja, maar dat is niet iets wat wij als provincie even kunnen oplossen. Ik weet dat de heer Van Gaans-Gijbels daar ook zeer gemotiveerd in is, dus we moeten gewoon kijken, wat betekent dat nou landelijk? Hoe

kunnen we nog laagdrempeliger informatie geven aan bedrijven om te komen tot die energiebesparing? Dat is de enige manier om een beetje boven water te houden op dit moment, alle bedrijven zijn ook zeer gemotiveerd om dat te doen.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Dank voor dat antwoord. Mag ik doorvragen op een ander punt, want er ... U noemde in uw mededeling portefeuillehouder die bij deze stukken zit, als het over de energietaken van de RUD gaat, dat er al meer gebeurt dan wij dachten en dat dat zou worden geëvalueerd in oktober 2023 en dat dan ook gekeken wordt naar een structurele invulling daarvan. Ik vroeg nog even nadrukkelijk of dat ook als toezegging kan worden geformuleerd in dit debat, want de ervaring uit het verleden wijst erop dat de borging van dit proces ook vanuit de Staten, vanuit de volksvertegenwoordiging wel nodig is om de voortgang erin te houden. Vandaar dat dit heel duidelijke statement van u, mag dat ook als toezegging worden genoteerd?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, ik begrijp wel waar de zorg vandaan komt, want ik meen dat in 2017 al eens een motie is ingediend en de heer Van Wageningen heeft het gevoel, wat is daar nou daadwerkelijk mee gebeurd en kunnen we nog een beetje gewoon de hete adem in de nek blijven van Gedeputeerde Staten. Doe dat vooral, want ik denk dat dat belangrijk is. **Dus ja, het is een toezegging om ervoor te zorgen dat wij in de loop van dit jaar echt kijken wat is er dan nodig is, hoe doen wij dat, u te berichten als we dat evalueren om vervolgens samen ook te kijken, wat kost dat? Dat willen we ook met elkaar netjes vastleggen in de begroting, want we hebben te vaak dit soort dingen ook incidenteel gefinancierd en een beetje extra en een beetje minder, maar het moet gewoon serieus in de begroting staan.**

De voorzitter: Tot slot de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Uitstekend, bedankt voor dit antwoord.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, ik kijk even verder. De boetes. Wij hebben in de commissie al even met elkaar gesproken over het hele stelsel van dwangsommen, bestuursdwang en boetes en het strafrechtelijke deel. Ik moet toch echt even heel kort uitleggen hoe het stelsel in elkaar zit, want anders gaan we hier met beelden weg die niet kloppen. Het werd allemaal een beetje door elkaar gegooid. Wij hebben aan de ene kant het bestuursrecht en dat betekent dat wij kunnen aangeven dat een bedrijf zich niet aan de regels houdt, dan kunnen we een aanzegging doen voor een bestuurlijke boete, dwangsom of misschien zelfs bestuursdwang, dat we gaan zorgen dat het direct gebeurt. Dat is helemaal het bestuursrecht. Aan de andere kant hebben wij het strafrecht en daar gaat gewoon de politie over en gaan uiteindelijk het OM en de rechters over. Dat zijn echt twee verschillende dingen en die werden door de heer Van der Linden echt wel een beetje door elkaar gehaald. Ik snap dat ook, want wij doen dat ook weleens expres een beetje door elkaar heen, omdat we effectief willen zijn in onze sanctionering. Maar aan de ene kant dus de bestuursdwang. Daarvan is door de Rekenkamer gezegd en de dwangsommen, dat wij als Provincie soms niet doorblijten. Wij hebben geprobeerd heel duidelijk aan te geven waar wij dat wel en niet doen en waar wij het soms ook niet kunnen, bijvoorbeeld omdat iemand in het buitenland woont en dan kunnen we helemaal niets. Vervolgens zie ik ook, toevallig van de week heb ik nog met een van de ambtenaren om de tafel gezeten, die in een juridische strijd is met een bedrijf dat denkt dat ze zich allemaal aan de regels houden wat ze eigenlijk niet doen. Dertien pagina's doorwrochte juridische analyses om ervoor te zorgen dat je überhaupt een bedrijf een beetje kunt controleren. Voorzitter, ik zeg het een beetje

huiselijk, dat is gewoon gekkenwerk. Het is echt gekkenwerk wat wij met elkaar aan het doen zijn om ervoor te zorgen dat wij een bedrijf gewoon kunnen corrigeren. Dat is ook een thema dat op dit moment landelijk op de agenda staat. Gisteren heb ik een terugkoppeling gegeven aan het IPO omdat wij met het ministerie om tafel zijn gegaan omdat wij zien dat op een heleboel punten onze handhaving gewoon niet effectief kan, niet efficiënt is, niet daadwerkelijk de mogelijkheid biedt om door te pakken omdat men eindeloos lang in procedure kan, eindeloos lang met zienswijzen en met beroep waar wij niet eens op tijd een rechterlijke uitspraak over krijgen. Het systeem dreigt vast te lopen. Er moeten een aantal dingen gebeuren. Op het terrein van dwangsommen, bestuursdwang moet veel meer gebeuren maar wij doen wat wij kunnen. Het is niet zo dat er allerlei lasten ergens liggen te verstoffen, die we zo zouden kunnen innen. Dat is absoluut niet het geval. Dat is dus de ene kant. De andere kant is dat wij zien dat in de landelijke handhavingsstrategie wij soms wat sneller kunnen doorschakelen naar het strafrechtelijke terrein. Dan wordt er gezegd, we moeten misschien wat boa's hebben. Ja, dat is belangrijk, want een boa heeft dan de bevoegdheid om proces-verbaal op te maken, daar gaat het eigenlijk om, maar wij denken bij een boa toch vaak aan iemand die over de straat wandelt, ziet dat er ergens vuil staat of een auto verkeerd geparkeerd staat en hij kan dan een proces-verbaal maken en uiteindelijk moet iemand een boete betalen. Dat zijn niet de boa's die wij nodig hebben, als het gaat over dit soort thema's. Dit zijn mensen met dezelfde bevoegdheid, daarom noemen wij ze boa's, maar die staan tegenover de krachtigste bedrijven met enorme juridische ondersteuning. Het is nog wel steeds een boa, het is dus niet iemand anders, maar het is wel een boa die even wat anders in huis heeft nog dan de gemiddelde boa waar we vaak over spreken met elkaar. Ook over dat onderdeel hebben wij onlangs een gesprek gehad met het OM, met de rechtspraak om ervoor te zorgen dat wij ook als provincies – niet alleen Limburg, maar overal – meer boa's in gaan zetten om de strafrechtelijke taak beter aan te kunnen pakken. Dat ten aanzien van het verhaal over de dwangsommen, het bestuursrecht en het strafrecht. Verder is er verschillende keren gezegd, pak al die aanbevelingen nou goed op. Ik zei het al een beetje in mijn inleidende woorden, daar zijn wij mee bezig. Wij hebben stapsgewijs al gekeken, wat doen wij wanneer en wat betekent dat straks in de nieuwe begrotingen. Ik zeg u er wel bij, wij zijn niet de enige die over de RUD gaan, wij zijn natuurlijk samen met gemeenten daar eigenaar van, dus dat betekent dat wij ook dat proces met gemeenten fatsoenlijk moeten doen. Uiteindelijk gaan wij er met elkaar voor zorgen dat onze RUD nog meer tanden krijgt, harder kan doorbijten in het belang van een schoon en veilig Limburg, want ook al was het een minimalistische insteek, zeggen wij dan dat wij hebben gestreefd om met zo min mogelijk middelen een doel te bereiken. Onze doelen zijn gewoon groter geworden, wij zijn ambitieuzer geworden en daar hoort ook een daadkrachtige RUD bij. Dat pakken wij op bij al die punten waar wij het in de commissie uitvoerig over gehad hebben. Het is een beetje aan u hoe u dat met ons wilt behandelen in de P&C-cyclus of anderszins. Ik denk in ieder geval dat wij elkaar moeten informeren, bijvoorbeeld over het interbestuurlijk programma, omdat het landelijk zo'n groot thema is. Het is belangrijk dat wij u daarin goed meenemen.

De voorzitter: De heer Meziani.

De heer Meziani (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik was wat laat met mijn maidenspeech, dat is omdat ik in een fractie terecht ben gekomen met allemaal dossierstijgers. Ik had gelukkig wel de kans in de commissie. Ik heb toch even een vraag, misschien is het mij ontgaan. Ik had het over het klankbord waar de burgers ook in vertegenwoordigd zijn. Geldt dat alleen voor het Chemelot-onderdeel of voor het gehele complex?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Ja, voorzitter, dat is het andere dossier dat wij bespraken in de commissievergadering, dat hele plan om te komen tot een betere veiligheid van Chemelot, om daar beter zicht op te hebben. Daar geldt dat klankbord en dat plan voor. Dat geldt niet voor ieder bedrijf in Limburg, nee. Het gaat specifiek over het Chemelot-terrein en het plan dat wij daarvoor aan het ontwikkelen zijn, om samen met elkaar ervoor te zorgen dat ook die veiligheid daar beter wordt gewaarborgd. In dat verband kan ik ook nog een andere vraag beantwoorden, want daar was even een vraag over, hoe doen wij dat dan verder, een beetje zorgen over dat terrein van Chemelot. Ik heb dat bij verschillende leden wel gehoord. Het

is niet zo dat we alleen maar in de toekomst gaan kijken hoe Chemelot dan veilig is en waar wij de bewoners bij betrekken. Daarom was het interessant om het in de commissie als twee rapporten te bespreken. De gewone veiligheid van Chemelot hoort bij het eerste deel, namelijk de ZRK die zegt, Provincie, trek eens een been bij en zorg ervoor dat je beter oplet of die bedrijven zich aan de regels houden. Dus het is eigenlijk in samenspraak met elkaar, het ene is toekomstgericht. Van ieder nieuw bedrijf dat erbij komt, moeten we kijken naar de ultieme veiligheid en dan gaan ze de beste technieken gebruiken om ervoor te zorgen dat het terrein veilig blijft. Toekomstvisie, bij elkaar blijven, ook met bewoners. Aan de andere kant, het is een bedrijventerrein en daar moet je als RUD gewoon zicht op houden en daarvoor geldt het eerste stuk van de discussie.

De voorzitter: De heer Meziani.

De heer Meziani (CDA): Dus de omwonenden, de burgers om die bedrijventerreinen heen worden ook geïnformeerd over het totale verhaal wat daar gebeurt, de veiligheid en alle onderdelen, even los van Chemelot. Dat was zo'n beetje mijn vraag.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, maar dat zit in het onderdeel dat we daarna bespraken, het hele veiligheidsbeleid waarin de burgers zijn meegenomen in wat doen wij dan. Dat zal belangrijk blijven, ook voor de toekomst. Mijn collega Gabriëls zal verder spreken over de schone lucht, dus ik heb hier de hoofdpunten op mijn terrein behandeld.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Toorenburg. Geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Gabriëls.

Gedeputeerde Gabriëls: Voorzitter, dank u wel. Het is vooral een reactie op de motie die ingediend is door de Partij voor de Dieren en D66. Die is zeer sympathiek, wij delen ook de zorgen over luchtkwaliteit en gezondheid. Daarom hebben wij in november besloten om een concretiserend milieubeleid op te stellen, alleen om dat nu deze periode ook echt af te krijgen op het gebied van geur, licht, geluid, dat gaat niet lukken. Dus de tijdsplanning die in uw motie staat, niet, maar wij kunnen wel binnen nu en enkele weken met een plan van aanpak en tijdsplanning komen, zodat u ook weet wanneer u dat wel krijgt. Maar het moet zorgvuldig gebeuren, het gaat breed, niet alleen over luchtkwaliteit maar geur, geluid, licht, stilte. Dat heeft allemaal juridische doorwerking, ook in vergunningen. Dat moet zo zorgvuldig mogelijk opgesteld worden. **U krijgt binnen nu en enkele weken deze periode nog, een plan van aanpak en planning.** Dus wij ontraden dit vanwege de tijdsplanning, maar u kunt gewoon de planning en het plan van aanpak krijgen. Dus bij deze ontraden.

De voorzitter: Daarmee zijn wij aan het einde van de eerste termijn van de Staten. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. Mevrouw Fischer? Niet. De heer Van Wageningen? Ga uw gang.

De heer Van Wageningen (D66): Wij hebben het niet over het overleg over het tijdspad over de motie luchtkwaliteit af kunnen maken, maar wat D66 betreft, moet het voortvarend worden aangepakt, hoewel wij niet het onmogelijke van het College moeten vragen. Dus wat ons betreft kunnen we proberen om die motie op dat punt aan te passen. Ik wijs wel op het belang ervan. De ZRK heeft erop gewezen dat er beleid nodig is op grond waarvan de RUD's taken beter moeten gaan uitvoeren. Dat is een taak van de Provincie om daar beleid op te gaan formuleren. Wij hebben al het Luchtakkoord ondertekend. Dit is eigenlijk het moment waarop de Staten wat richting kunnen geven aan welke kant het dan op moet gaan met het luchtbeleid. Daarom is het wel goed om daarover nu een motie aan te nemen. Over de details kunnen we natuurlijk spreken, maar het zou jammer zijn als zo'n motie zou worden ontraden door het College. Ik wil vragen in tweede termijn, kunt u gedetailleerd aangeven wat u wel zou ondersteunen of wat het voor u onmogelijk maakt om deze motie te ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Ik kijk naar mijnheer Nijskens, aan u het woord.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, heel kort, alleen over de motie van Van Wageningen en Plusquin. Het is aangestipt in de commissie en normaal gesproken komt dat gewoon terug in de commissie en wordt het commissiebehandeling. Ik denk dat wij gewoon voor de muziek uitlopen en dat wij gewoon rustig afwachten als commissie totdat het stuk komt en dan ons oordeel geven. Ik kan natuurlijk het College nu ook tien dingen meegeven die daarin moeten staan, maar gaan wij daar dadelijk rustig over praten, dan komt het vanzelf goed. Wij zullen de motie in ieder geval niet steunen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijskens. Dan geef ik nu het woord, ik kijk even of de heer Meziani nog behoefte heeft aan een tweede termijn. Dat is niet het geval. De heer Van der Linden? Ja, ga uw gang.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. In eerste termijn heb ik eigenlijk min of meer de vraag gesteld, wil de Provincie wel strafrechtelijk handhaven? Uit het betoog van de portefeuillehouder trek ik de conclusie dat wij dat wel willen en dat het een ingewikkeld proces is om dat te willen. Ik kan beamen dat het een ingewikkeld proces is, want ik heb er zelf ook de nodige moeite mee. Maar mijn vraag was, hoe borgt u dat wij doorgaan om dat traject zo in te richten en voor elkaar te krijgen dat wij het als Provincie ook kunnen gebruiken zal ik maar zeggen. U hebt al aangegeven dat er landelijk ook een en ander speelt, maar kunt u een beetje toch een tijdspad uitzetten dat u zegt, nou, op dat moment zou de Provincie gelet op alle ontwikkelingen die spelen, dit instrument kunnen gebruiken in samenwerking natuurlijk met het strafrecht. Dat zou ik graag even nader geconcretiseerd willen zien. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar de heer Wolters Gregório. Geen behoefte. Mevrouw Schuurding? Ja, aan u het woord.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Heel kort. Ik ben blij met de reactie van de Gedeputeerde. Ik hoop dat de komende jaren ook landelijk inderdaad goede stappen gezet kunnen worden. Ik had nog een vraag over de motie. Ik kan mij voorstellen dat de termijn inderdaad heel ingewikkeld is. Mocht die nou opgerekt worden of die bijzin vervalt, is het College dan een andere mening toegedaan of zijn er andere bezwaren? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik tot slot even naar mevrouw Plusquin. Ja, aan u het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij dat de Gedeputeerde met een plan van aanpak en planning komt. Wij vragen ons af of het tweede en derde punt van het dictum er ook bij zitten en of die planning bijvoorbeeld, of die afronding, kan het wel in 2023 plaatsvinden? Zo nee, wanneer dan wel?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan geef ik als eerste het woord als daar behoefte aan is, aan Gedeputeerde Van Toorenborg.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Voorzitter. Voor mij was eigenlijk alleen het onderdeel last onder dwangsom, bestuursdwang en strafrechtelijke aanpak nog in tweede termijn aan de orde. Ik ben een beetje aan het nadenken, hoe kan ik de vraag beantwoorden waarin wordt gezegd, hoe borgen wij dat wij het kunnen gebruiken? Nogmaals, we gebruiken het nu al. De last onder dwangsom leggen wij op als een bedrijf zich niet aan de regels houdt. De last onder bestuursdwang is, een bedrijf houdt zich niet aan de regels, dan doen wij het wel even voor ze. Dat zit dan niet zozeer in dit Brzo-verhaal, maar stel iemand kapt bomen en plant het niet terug. Wij hebben een aantal keer gezegd, dat moet en het gebeurt nog niet, dan zijn wij als Provincie een beetje genegen om te zeggen, er komt een moment dat wij zeggen, wij planten ze voor u en dan krijgt u de rekening. Dat is de last onder bestuursdwang. Het laatste is het strafrecht en ik vind het wel

leuk om straks in de pauze te laten zien hoe de landelijke handhavingsstrategie werkt. Die kan ik wel ter inzage leggen of gewoon verdelen, dat iedereen het een beetje meekrijgt. Daarin is heel stapsgewijs aangegeven, wanneer is nou het bestuursrecht het geëigende middel? Bijvoorbeeld als iemand zich wel aan de regels heeft willen houden, maar het is niet gelukt of ze hebben ergens iets vergeten. Dat is gewoon bestuursdwang, zorgen dat je het op orde hebt en doe dat binnen een bepaalde begunstigingstermijn. Dan kijken we of het in orde is, dan is het oké, maar als er een bedrijf is waarvan je denkt, dit is echt moedwillig, dit klopt niet, iemand zit de boel te verdraaien, die probeert iets achter te houden, die houdt zich niet aan regels, dan kan er een moment komen waarop je zegt, dit is niet meer bestuursrechtelijk, het is niet meer ordeningsrecht met elkaar, het strafrecht is het geëigende middel. Dat is ook nu al zo. Alleen we merken dat het wat ingewikkeld is om te schakelen tussen het bestuursrecht en het strafrecht. In het interbestuurlijke programma spreken wij dat af, want het is in geheel Nederland ingewikkeld, want je wilt natuurlijk gewoon heel soepel overschakelen naar het strafrecht. Maar daar gaan wij als Provincie vervolgens niet over, dat is gewoon aan het OM. De bestuurder kan nooit op de stoel gaan zitten van degene die het strafrechtelijke traject ingaat. Voorzitter, het is misschien best leuk om straks aan de Staten uit te delen hoe die landelijke handhavingsstrategie er nou uit ziet. Voorzitter, sta mij toe heel kort. Het is natuurlijk de laatste keer dat wij hier elkaar in deze Staten spreken, dus ik hoop dat ik heel veel mensen op allerlei plekken terugzie, maar het is ook de laatste keer dat Milou Thijssen, mijn bestuursadviseur, hierbij is en die heeft altijd echt verbeterd op dit dossier met mij samen gestreden om ervoor te zorgen dat wij onze ambities van een schoon en veilig Limburg nakomen, dus ook Milou, langs deze weg, dank voor jouw enorme inzet voor onze Provincie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan Gedeputeerde Gabriëls.

Gedeputeerde Gabriëls: Dank u wel, voorzitter. Er is geen inhoudelijk bezwaar tegen deze motie. Dat heb ik in eerste termijn gezegd, wij waren en zijn dit al van plan, alleen gaan wij dit breder oppakken dan de motie zegt, namelijk op alle vlakken van milieubeleid en niet alleen lucht, dus ook geur en licht bijvoorbeeld. Er komt een inhoudelijk plan van aanpak, dus ja, zoals het hier staat, is het ontraden vanwege de tijdsplanning. Waarschijnlijk halen wij het wel in 2023, maar dat staat dus in de tijdsplanning en het plan van aanpak, waarvan ik net heb toegezegd dat dat binnen nu en enkele weken naar u toe kan komen. Maar u wilt waarschijnlijk per se de motie wel of niet binnenhalen of zo, maar volgens mij is het dan een vreemde discussie die wij dan gaan voeren. We gaan het doen, u krijgt een planning en een plan van aanpak en het kan waarschijnlijk in 2023 gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Het gaat hierbij echt niet om een motie binnen te halen, het gaat hierbij om de gezondheid voor Limburgers binnen te halen. Ik had nog de vraag of de Gedeputeerde het tweede en derde deel van het dictum erbij wilde betrekken.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik heb zojuist gezegd dat er geen inhoudelijk bezwaar tegen is.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat is iets anders dan een toezegging. Als u toezegt het tweede en derde deel van het dictum over te nemen en er komt een plan van aanpak en een planning en dat u zich inspant om in 2023 het geheel klaar te hebben, dan wil ik wel met Van Wageningen overleggen.

Gedeputeerde Gabriëls: Ik heb dat volgens mij net gezegd.

De voorzitter: Ik moet hier even scherp op zijn. Wij kunnen namelijk niets overnemen. Als er een toezegging komt om het mee te nemen in stukken die vervolgens naar de Staten gaan, dan kan dat wel. Overnemen kan niet, dan moet u het in stemming brengen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Daar heeft u helemaal gelijk in. **Maar als de Gedeputeerde toe kan zeggen dat hij zich maximaal inspant om in 2023 af te ronden inclusief de juridische mogelijkheden, de consequenties voor de uitvoeringscapaciteit van de RUD en het voorstel aan de Staten in 2023 voor te leggen, als dat toegezegd kan worden, dan zijn mijnheer Van Wageningen en wij tevreden.**

Gedeputeerde Gabriëls: Ja, **dat zeg ik toe**, dat heb ik volgens mij twee keer gedaan. Wij vinden de gezondheid van Limburgers harstikke belangrijk. Daarom hebben wij ook gekozen voor een concretiserend milieubeleid en deze motie zegt hetzelfde.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Die hebben we mooi binnen dan.

De voorzitter: Mag ik dan concluderen dat de motie bij deze is ingetrokken?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja.

De voorzitter: Ja. Motie 2956 is bij deze ingetrokken. Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van de beraadslaging en wij gaan direct over tot stemming. Ik wacht even een minuut zodat u de collega's die nog niet in de zaal zijn, kunt sommen om zo snel mogelijk deze kant op te komen. De vergadering is voor een minuut geschorst. Graag even een laatste oproep voor de afwezigen om snel hun plaats in te gaan nemen. Ik kijk even naar de heer Van der Linden, is uw buurman ... wel zijn telefoon? Ja, daar neem ik toch geen genoegen mee. Dan constateer ik dat wij op dit moment met 43 mensen aanwezig zijn. Ik kijk even of ik goed geteld heb, dat klopt. Aan de orde is de stemming over – nu moet ik even goed kijken – P22-026 gewijzigd Statenvoorstel van commissie RLN naar aanleiding van het rapport van de ZRK inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving Provincie Limburg. Ik zie geen stemverklaringen. Dan is nu de stemming geopend. Ik mis nog een stem, als u even goed kijkt. Alle stemmen zijn uitgebracht. Het voorstel is met 43 stemmen voor en nul stemmen tegen aangenomen.

10.2 P-23-001 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het rapport ZRK inzake meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg

De voorzitter: Aan de orde is P-23-001 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het rapport ZRK inzake meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg. Omdat het een onderwerp is die mijn portefeuille aangaat, wil ik de heer Frische vragen om de orde van de vergadering over te nemen.

Voorzitterswissel

De vicevoorzitter: Dames en heren, zoals door de Gouverneur aangegeven, gaan wij verder met het Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het rapport ZRK inzake meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg. Ik open de eerste termijn en ik geef het woord aan mevrouw Fischer-Otten.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. 50PLUS heeft kennis genomen van het Statenvoorstel en heeft waardering voor de wijze waarop het debat in de commissie FEB is gevoerd en dankt de ZRK nog eens voor het rapport. Het Statenvoorstel kunnen we ondersteunen, al willen we wel aangeven dat er nog heel, heel veel werk aan de winkel is. Eerste aandachtspunt is dat er veel aanbevelingen zijn. Hoe moeten wij die prioriteren? 50PLUS wil ervoor waken dat we heel veel dingen tegelijk doen, maar allemaal half werk afleveren. Dan is het beter enkele punten prioriteit te geven en iets goed te doen. Een tweede aandachtspunt is de kwaliteit van de informatievoorziening. Dit wenst 50PLUS concreter te maken in de komende Statenperiode. Tot slot als derde aandachtspunt de aanbevelingen omtrent de morele componenten. Hoe krijgen we een objectief normenkader voor subjectieve elementen? Dat is het moeilijke. De Gouverneur stelde in het debat dat het goed is om aan je moeder te vragen of iets

kan of niet. Vraagt dat maar eens aan onze kinderen wat daarvan uitkomt. 50PLUS gaf al aan dat verschillende moeders soms andere visies hebben op hetzelfde onderwerp. Het lijkt 50PLUS wijs om deze morele componenten hoe moeilijk het ook is, te proberen te objectiveren. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. We gaan verder met de heer Vaessen namens D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel, voorzitter. Goed dat de ZRK deze analyse heeft gemaakt van alle verzamelde integriteitsonderzoeken. D66 kan de aanbevelingen van de ZRK dan ook onderschrijven en wij verzoeken Gedeputeerde Staten om de aan hen gerichte aanbevelingen ook over te nemen. In de verdere implementatie van het werkplan bestuurscultuur dat op zich ook geen statisch geheel zal zijn, zullen deze ongetwijfeld goed kunnen worden meegenomen. Vraag of het College die opvatting deelt. Een belangrijke aanbeveling om mee te geven aan de nieuwe Staten, is dat wij niet alleen de focus moeten hebben op juridische aspecten wanneer wij spreken over integriteit of wanneer er onderzoek naar gedaan wordt. Collega Fischer-Otten vroeg daar ook al aandacht voor. Het betekent voor D66 niet dat wij de juridische benadering daarmee los moeten laten, maar wel dat er meer balans moet komen met de morele benadering. Het is goed om hier in de kaders en protocollen en het scholingsprogramma voor Provinciale Staten al rekening mee te houden. Dat is natuurlijk vooral een aanbeveling aan onze opvolgers die via het Presidium of het Seniorenconvent straks opgepakt kan worden. Een laatste vraag, hoe kijken Gedeputeerde Staten specifiek tegen aanbeveling 15 aan? D66 voelt wel voor zo'n onafhankelijk integriteitsloket of -bureau, al moet dat ook als onafhankelijk gremium wel een goed samenspel hebben met de ambtelijke organisatie, daar zit namelijk de inhoudelijke kennis over de dossiers die aan de orde kunnen zijn en daar zal ook een rol liggen voor hen in de communicatie zoals die al beschreven staat in aanbeveling 12. Tot zover voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Vaessen. Wij gaan verder met de VVD en de heer Heldens heeft het woord.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Wij bespreken vandaag het ZRK rapport Meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg. Wij hebben heel veel rapporten voorbij zien komen de afgelopen jaren, die onderzoek deden naar bestuurscultuur, gedrag, schijn van belangenverstrengeling, noem maar op. Dit is op zich een heel handig rapport om daar nog eens met een helicopterview naar te kijken. Het is ook een heel deugdelijk rapport. Het is goed als er nog eens een keer kritisch gekeken wordt naar wat er nou allemaal geproduceerd en opgeleverd is hier. Het is ook een heel nuttig document voor de toekomst, voor de nieuwe Staten. Zoals wij hier vandaag in deze setting zitten, zullen we als er geen gekke dingen meer gebeuren voor 15 maart, niet meer zitten. Over twee maanden zitten hier nieuwe Staten. Het zou jammer zijn als het politiek geheugen, de kennis door schade en schande wijs worden, dat hebben wij hier helaas heel veel gezien de afgelopen vier jaar, als dat allemaal verloren gaat. Het is een ontzettend deugdelijk rapport en een nuttig rapport waarvoor grote complimenten vanuit mijn fractie richting de ZRK. Wat we ook gezien hebben, is dat heel veel op het gebied van integriteit valt en staat met gedrag. Je kunt zoveel regels bedenken als je wilt, je kunt zoveel aanbevelingen implementeren als je wilt, maar het valt en staat met gedrag. En dat kan bewust zijn en iemand die iets bewust niet integer doet zal zich daar niets van aantrekken en zoekt een weg om er omheen te werken en het kan ook onbewust gaan. Dat kan in iedere fractie gebeuren en daarom is het zo ongelooflijk belangrijk dat wij niet alleen kijken naar de hoeder van de integriteit, de Commissaris van de Koning, niet alleen naar de fractievoorzitters maar dat wij elkaar altijd overal op een veilige manier durven aan te spreken, dat wij het gesprek aangaan. Dat is zo ongelooflijk belangrijk. We komen natuurlijk van vroeger uit, als je dan een jong Statenlid bent, je bent nieuw, nou, dan moest je niet te veel vragen stellen of het allemaal wel kon en integer was en netjes was wat een collega die hier al heel lang zit, doet. Dat moet je juist wel doen, want dat houdt mensen scherp. Wij zijn ook anders gaan kijken naar integriteit de afgelopen jaren. De maatschappij kijkt anders naar ons, verwacht meer van ons, verwacht meer voorbeeld van ons, verwacht minder schijn van zaken die het daglicht niet kunnen verdragen. Daar moeten wij ons altijd

van bewust zijn want iedere schending, iedere schijn van belangenverstrengeling raakt niet alleen het lid zelf, de partij zelf, maar raakt ons allemaal en dat is schadelijk voor deze Provincie. Nou, de aanbevelingen nemen wij vanzelfsprekend over. Wij zien er heel veel goede aanbevelingen staan, wij zien er ook aanbevelingen staan waarvan wij denken, dit doen wij al. Wij hebben een maand of twee terug ook in deze vergadering een document vastgesteld wat ook de Commissaris aan ons voor heeft gelegd om aanbevelingen te implementeren uit eerdere rapporten en in het bijzonder de enquête. Daarin stond ook gewoon eerlijk, dit kan wel, dit kan niet. Dit gaan wij iets genuanceerder uitvoeren. Ik wil vooral richting de Commissaris van de Koning zeggen, voel die vrijheid hier ook. Ga er wijs mee om, trek er lessen uit en durf ook te zeggen van, dit doen we op deze manier, dit doen we al, dit gaan wij aanpassen of dit staat haaks op iets wat we juist eerder hebben vastgesteld. Hoe gaan wij daarmee om, voer dat gesprek. En ook vooral voor de nieuwe Staten, heel erg belangrijk, blijf het gesprek voeren. Het gesprek, de spiegel, de aandacht, de bewustwording, daar valt en staat integriteit ook mee. Dat is denk ik wel het belangrijkste boven regeltjes, u weet dat ik daarvan hou en dat ik daar mensen weleens aan herinner, maar dat moeten wij allemaal doen en dan blijven wij ook allemaal scherp. Daar wil ik meteen mee afsluiten, ook met waardering hoe vanuit onze hele fractie, hoe de Commissaris van de Koning daarmee om is gegaan. U staat niet alleen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Heldens. Wij gaan verder met mevrouw Werrij namens het CDA.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het is symbolisch voor deze periode dat wij deze allerlaatste Statenvergadering opnieuw spreken over integriteit en bestuurscultuur. Bij de installatie van het vorige College op 28 juni 2019 kwam het onderwerp de eerste keer expliciet ter sprake en het liep als een rode draad dwars door de afgelopen vier jaar. Ik ben vorige week maar eens gaan tellen. In maar liefst elf Statenvergaderingen is expliciet gesproken over dit thema. De talloze vergaderingen hierover in de inhoudelijke vakcommissies, het Presidium, de Controlemcommissie, de Commissie Integriteit, de Enquêtecommissie, meerdere integriteitsbijeenkomsten en de keren dat het onderwerp terloops ter sprake kwam, heb ik daarom voor het gemak maar even niet geteld. Je zou zeggen dat wij daar in ieder geval iets van geleerd hebben. Maar als wij dan de afgelopen weken lezen dat er waarschijnlijk gelect is uit de vertrouwelijke stukken rondom het Mijwaterproject en vervolgens notabene het ZRK-rapport over integriteit bij de pers blijkt te liggen, nog ruim voordat de perspresentatie is geweest, dan zakt ons de moed eerlijk gezegd in de schoenen, want zo komt er in de praktijk weinig terecht van alle goede voornemens. De Gouverneur zei het al in de commissievergadering, je kunt mores niet een-op-een vangen in regels. De ZRK stelt in haar aanbevelingen dat er ook in de onderzoeken naar mogelijke integriteitkwesities aandacht moet worden besteed aan de morele benadering. Dat blijft echter op gespannen voet staan met de taak van bijvoorbeeld de controller om een degelijk feitenrelaas op papier te zetten. De CDA-fractie is er geen voorstander van om een moreel oordeel te laten vellen door welke onderzoeker dan ook. Dat is voorbehouden aan de Gouverneur en aan de Staten. Het is en blijft daarbij onderhevig aan mensen, tijd en omstandigheden. Tijdens de commissievergadering vorige week vertelde de Gouverneur over zijn moeder. Dat haar moreel kompas voor de Gouverneur een voorbeeld is. Dat stelt mij gerust, want ik heb begrepen dat zij een heel actieve CDA'er was. De man wiens moreel kompas een voorbeeld was, werd ironisch genoeg geen keuze gelaten in de bestuurscrisis anders dan op te stappen, omdat velen in deze zaal verbaal en non-verbaal lieten weten geen vertrouwen meer in hem te hebben. Theo Bovens was de tijd ver vooruit toen hij zich in 2012 tot doel stelde om duidelijke gemeenschappelijke richtlijnen op te stellen voor integer handelen in het openbaar bestuur in Limburg. Er werd begonnen met training en morele oordeelsvorming. Ieder half jaar bijeenkomsten over integriteit, bewustwording, dilemma's, over fatsoen, omgangsvormen, anti-verhuftering in de politiek. Daar kwam soms slechts de helft van de Statenleden opdagen. Als gevolg van al deze inspanningen op het gebied van integriteit werd bovendien de werkgroep Integriteit Limburg opgericht. Bovens voerde bovendien talloze gesprekken over moraliteit, zowel binnen de Provincie als in de

gemeenten, die plaatsvonden in vertrouwelijke sfeer waarop uiteraard geheimhouding ligt. Elf jaar later is het onze taak om de geleerde lessen niet te laten verworden tot een papieren tijger, maar om ze blijvend actief uit te dragen en in praktijk te brengen. Ik kijk letterlijk en figuurlijk door een ruime bril naar de manier waarop wij in Limburg heel wat zaken rondom integriteit en bestuurscultuur hebben ingericht. Dat is beslist niet allemaal kommer en kwel, zoals sommigen ons dat doen geloven. Natuurlijk is er altijd iets te verbeteren, maar de winstwaarschuwing blijft wel: al bedenken we nog honderd regels, procedures en voeren we talloze debatten over dit thema, politiek en bestuur is en blijft mensenwerk en er zit altijd een verhaal achter gemaakte keuzes. Luister naar elkaar en praat met elkaar. Ik wens u heel veel succes in de volgende periode met deze opdracht.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Werrij. Wij gaan verder met mevrouw Jetten namens GroenLinks. Ik zou mevrouw Fischer willen vragen om de microfoon uit te zetten, die staat nog aan.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik heb maar 45 seconden, dat is wel heel weinig. Dank u wel, voorzitters en nogmaals dank aan de ZRK voor het gedegen rapport. Wij zijn er blij mee. Van alle geledingen in het bestuurlijk apparaat waaronder ook Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten en in het bijzonder ook aandacht voor de individuele partijen in Provinciale Staten. Maak ook in eigen kring integriteit tot gespreksonderwerp. Wij zijn ook blij dat er al stevige stappen zijn gezet, zoals wij al constateerden bij de bespreking van de aanpak bestuurscultuur. Veel aanbevelingen en maatregelen hebben betrekking op het aanscherpen of wijzigen van procedures en afspraken en over het vastleggen van omgang met informatie en informatiebeheer. Dat zijn de meer tactische operationele kanten van de gewenste veranderingen en wijzigingen in de bestuurscultuur. Echter, de noodzakelijke veranderingen in de bestuurscultuur komen tot uitdrukking in bestuurlijk handelen, in het gedrag, in het doen zeg maar van hoog tot laag in de organisatie. De trap veeg je van bovenaf schoon, is voorbeeldgedrag van beeldbepalende bestuurders en leidinggevendenden cruciaal. Hoe moeilijk het onderwerp integriteit is, bleek ook weer uit de brief van de denktank MMA van 24 januari jl. Hieruit blijkt ook weer hoe belangrijk het is om open en transparant te zijn en vooral zaken goed uit te leggen. GroenLinks zou graag willen horen wat de reactie van Gedeputeerde Staten is op deze brief. Voor GroenLinks is vooral het benadrukken en aanscherpen van de morele kant van integriteit uit het hart gegrepen en dus van essentieel belang. Beeldvorming is alles in deze. Je kunt immers strikt juridisch gezien correct handelen conform protocol en beleidsregels, terwijl iedereen op straat het gevoel heeft dat er een luchtje aan zit. Dat is funest voor het vertrouwen in de politiek. Dus moeten wij onszelf voortdurend afvragen al aan de voorkant, is dit handelen moreel aanvaardbaar? Is het uitlegbaar en zou eenieder ander hetzelfde hebben gedaan in deze situatie, hetzelfde handelen? Als er vragen of commentaar komen, dit serieus oppakken zonder meteen te verwijzen naar de juridische papieren werkelijkheid. Voor GroenLinks is dit de kern van de afgelopen jaren en de essentie van de onderzoeken die hebben plaatsgevonden. Dus zijn wij blij dat de ZRK dit een hoofdtak maakt in haar aanbevelingen voor ons handelen. Ik zeg heel nadrukkelijk ons, zowel in onze eigen organisatie, ons bestuur als ook in onze eigen verenigingen. Integriteit is iets van ons allen. GroenLinks stemt met volle overtuiging in met de aanbevelingen van de ZRK.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Wij gaan verder met de heer Franssen namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Er staan vandaag nog veel besluiten op de agenda, zo op het einde van de Statenperiode. Het was best een heftige. Dit is officieel het eerste Statenvoorstel van 2023, gezien de nummering. Wij zien het echter zeker niet als het begin van een beroerd jaar, maar juist de kans om een streep te trekken. Iets wat wij met zijn allen hier graag willen, voor onszelf, onze nieuwe Staten en voor onze inwoners. In de commissievergadering hebben wij hier op constructieve wijze al uitgebreid van gedachten over gewisseld. Het morele kompas van de mens staat centraal, naast het juridisch kader. Beide kanten

kunnen niet zonder elkaar. Het rapport van de ZRK is een onderzoek dat overzicht biedt op eerder gedane onderzoeken. Deze onderzoeken worden op basis van een aantal pijlers tegen het licht gehouden. Complimenten aan de ZRK. Zonder gedetailleerd de commissievergadering weer over te doen, doen wij nog een greep uit een aantal zaken. Onze zorgen gaan toch steeds weer uit naar de vele structuren die op afstand staan, met daarin soms gekoppeld nog verdere afstanden organen. De vraag van onze fractie is, hoe ziet de Gouverneur dit. En die andere organen staan meestal ook het kortst bij de burger, ik kom hier nog op terug. Provinciaal onderzoek keek dus vooral naar de juridische kant, overige onderzoeken vooral ook naar de morele zijde. Daarin schuilt naar onze mening een startschot voor de Provincie om breder aandacht te hebben voor de combinatie met een morele zijde. Daar vinden wij ook een veilige omgeving van ambtelijke medewerkers van het grootste belang. De aanbevelingen die vanuit het Rekenkamerrapport komen, zijn allemaal te onderschrijven. Wij begrepen van de Gouverneur dat er geen volgtijdelijkheid in zit. Een aantal zaken zijn al opgepakt. Over de voordelen van een onafhankelijk integriteitsbureau hebben wij vorige week ook gesproken. Maar wij willen hier wel het beste kindje van de klas worden, maar hoe zit het eigenlijk bij de gemeenten? En hoe zit het met de verbonden partijen? Want de inwoners die ervaren de gemeente of een verbonden partij eigenlijk als het dichtstbijzijnde orgaan. Daar staat onder meer ook in het document: 'Overweeg de instelling van een onafhankelijk integriteitsbureau.' Onze vraag aan de Gouverneur is: wil hij daar gevolg aan geven of kan hij daar een toezegging op doen? Wij willen dan ook weten hoe de structuur is geregeld. En als laatste, mits u daar een toezegging op wilt doen en onze structuur wilt aangeven, kunnen wij dat eventueel provincie breed inzetten? Dan bedoel ik onder meer dat ambtenaren bij een gemeente, want als er een integriteitsprobleem is bij een gemeente, dan komt dat bij de burgemeester, want de burgemeester is bevoegd. Maar ondertussen zit die ook in het college, dus daar heeft een ambtenaar een barrière. Ik zou graag van u weten op welke manier wij deze barrière kunnen doorbreken. Onze fractie wacht met spanning in deze af. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Wij gaan verder met de heer Van Caldenberg namens de SP.

De heer Van Caldenberg (SP): Dank u wel, voorzitter. Dames en heren, gaat u er allen eens even rustig voor zitten. Wij kunnen alle conclusies en aanbevelingen overnemen en daar zou ik het bij kunnen laten, maar dat gaan wij niet doen. Wij hebben de afgelopen periode heel vaak met elkaar over integriteit gesproken en heel vaak was het ook nodig. Dat waren pijnlijke, intensieve stevige debatten met elkaar die wij moesten voeren en waar uiteindelijk – is onze overtuiging – Limburg beter van is geworden. Wij hebben heel veel rapporten besproken en wij hebben heel veel met elkaar over conclusies en aanbevelingen gediscussieerd. Zo'n grote set aan aanbevelingen over een onderwerp hebben wij volgens mij in deze periode niet gehad. Volgens mij en dat doet mij op zichzelf deugd, hebben deze Staten de meeste van deze conclusies en aanbevelingen ook overgenomen. Ik proef in ieder geval bij dit rapport dat ook. Dat betekent niet dat wij klaar zijn, want 'this is only the beginning', zou ik bijna zeggen. Ik ben wel klaar – ik heb u eerder gewaarschuwd – als wij er nu mee stoppen, dan kom ik terug. Maar nu gaat het pas echt beginnen bij de gemeenten, het waterschap, de verbonden partijen, want er is nog veel werk te doen. Wij moeten nu doorpakken. Dat vraagt om een actieve houding van de Provincie, van het College, van Provinciale Staten, van de ambtelijke organisaties bij die partijen. Dat vraagt om scherpte, daar waar er zaken aan de orde worden gesteld, dat je niet zomaar aanneemt dat het wel goed geregeld zal zijn, maar dat je doorvraagt en kritisch durft te zijn en het tot op de bodem durft uit te zoeken daar waar er aan de bel wordt getrokken. Wij hopen van ganser harte dat we ook in onze organisatie daarmee nu aan de slag gaan en dat wij het punt van integriteit hoog op de agenda blijven houden en dat wij de noodzakelijke slagen die in de Limburgse samenleving nodig zijn, voor het vertrouwen van die burger, dat wij dat kunnen herstellen. Wij kunnen het in dit gebouw misschien op orde hebben, maar voor alle Limburgers, voor de meeste Limburgers is de overheid een soort van symbiotische eenheid waarbij het verschil tussen gemeenten, waterschappen, verbonden partijen eigenlijk allemaal niet zo veel uitmaakt. Het is een beetje een

soort van een pot nat. Die overheid is verdomde machtig, als die allemaal tegen jou aan de slag gaan. Die burgers hebben behoefte dat de overheid als geheel in Limburg goed functioneert. Dat is een zware taak die rust op de schouders van u allen, van de Commissaris van de Koning, maar wel nodig, want wij hebben van harte de behoefte om het vertrouwen dat er is van burgers in de overheid, te herstellen. Dat is niet alleen een behoefte van ons, maar die proef ik bij al mijn collega's. Ik hoop dat dit een start kan zijn en dat ik niet meer terug hoeft te komen. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. Mogen we dat als een toezegging noteren? Wij gaan verder met mevrouw Palmen namens de fractie Omzien!.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Dank u wel, voorzitter. De meesten zijn mij al voorgegaan, maar ook namens Omzien! spreek ik graag een dankwoord richting de ZRK. Niet alleen voor dit rapport, maar ook voor de bijeenkomst die geweest is en waar wij gelegenheid hadden tot vragen stellen. Ik kon er tijdens de commissiebehandeling helaas niet bij zijn, dus vandaar dat ik het graag hier nu uitspreek. Dat de aanbevelingen overgenomen worden spreekt voor zich, maar of wij daarmee klaar zijn betwijfel ik ten eerste. Ik ben bang dat het rapport de la ingaat en wij overgaan tot de orde van de dag. Althans zo is het tot op heden maar al te vaak gegaan met rapporten. Er moet gewoon ook wat gebeuren en anders is al het werk dat de afgelopen vier jaar verzet is en wellicht ook daarvoor, voor niets geweest. Bij het lezen van deze meta-evaluatie werd ik geraakt, meer dan anders. Dat komt omdat het rapport enorm veel herkenbaarheid in zich had. Dat raakte op twee manieren. Alles wat de afgelopen vier jaar gebeurd is, heeft wellicht meer gedaan dan ik heb willen of kunnen toegeven. Dat is een. Maar het raakte ook omdat ik de afgelopen vier jaar heb moeten constateren dat er enorm veel geschreven en gesproken is over het onderwerp integriteit, maar de praktijk iets anders laat zien. Ik ga wat voorbeelden noemen, maar zal geen namen aanhalen. Dat vind ik niet acceptabel en ik wil het netjes houden. Maar ik zou zeggen, wie de schoen past, trekke hem aan. Er wordt gesproken over transparantie en openheid, maar het aantal besloten sessies en documenten onder geheimhouding zijn zo talrijk, dat het niet langer meer werkbaar is. Hoe kan men op deze manier een controlerende taak uitvoeren? Waarom is dat zo? Wij zitten hier toch als open overheid en volksvertegenwoordiger met publiek geld te werken? Dan heeft het publiek toch recht om te weten wat hier gebeurt? Iedereen die zaken doet met de overheid, weet dat ook. Dat hoeft toch achteraf niet uitgelegd of beschermd te worden. Wij zitten hier toch voor de burger en voor niemand anders. Dan de informatievoorziening. Lang niet altijd zo breed als die zou moeten zijn en het bezoeken van informatiebijeenkomsten is maar al te vaak onderhevig aan eigen tunnelvisie. Dan het beschadigen van mensen, groepen mensen, instituties zonder dat zij ook maar gehoord worden of bezocht zijn, zonder dat zij zich hier hebben kunnen verdedigen. Het mag kennelijk allemaal. Daarbij ook het niet nakomen van afspraken of daar geen openheid over willen geven of steeds maar weer overeenkomsten zodanig wijzigen dat de burger er ook niet meer wijs uit wordt. En het meten met twee maten zag ik ook maar al te vaak voorbijkomen. Net als het lekken van stukken zoals het CDA net al aangaf. Gezien ook de vele mails die binnenkomen van burgers of groepen burgers aangaande verkeerd verlopen processen en het geen gehoor vinden daarover, geeft wel weer dat wij nog ver weg zijn van een open en transparante overheid, die kan omgaan met tegenmacht. Ik rond af met de woorden dat ik vandaag deze laatste Statenvergadering liever positief had willen eindigen. Dat is niet gelukt of althans maar deels gelukt en dat is niet de schuld van al degenen die rapporten hebben geschreven, maar dat is iets van ons allemaal. Ik hoop dat wij ons dit allemaal aantrekken. Tot zover. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Palmen. Wij gaan verder met mevrouw Berghorst namens de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dank u wel, voorzitter. En dank ook aan de ZRK voor het grondige onderzoek. Het was niet gemakkelijk om een onderzoek te doen, laat staan dat het gemakkelijk is om dertien onderzoeken naast elkaar te leggen en daar chocola van te maken. Wat de PvdA betreft, gaan

wij dit onderzoek omarmen en alle aanbevelingen gaan wij ook overnemen. Maar naar mijn en onze smaak – ik wacht even tot de interne discussies tussen BVNL en FvD klaar zijn – nee, ja, dank u, ik heb graag de aandacht. Volgens mij is integriteit, ik heb nagedacht, hoe maken wij dit nou eens plat en begrijpelijk. Volgens mij is integriteit, als je op een feestje bent en je hebt allemaal een gezellige avond, je hebt allemaal wat alcohol gedronken en je hebt er een vriend tussen zitten die ondanks dat hij weet dat het heel erg onverstandig is om met drank op achter het stuur te kruipen, toch naar zijn autosleutels grijpt. Dan hoop ik en ik denk ook dat dat zo werkt, dat wij dan allemaal zeggen: dat moet je niet doen, vriend. Geef mij jouw autosleutels, ik zorg dat jij veilig thuiskomt. Ik breng je zelf als ik niet gedronken heb of ik zorg dat je in een taxi naar huis gaat. Maar wij zorgen ervoor dat die persoon veilig thuiskomt. Volgens mij moeten wij zo ook omgaan met bestuurlijke integriteit. Ik denk dat je besturen onder invloed wel een beetje kunt vergelijken met rijden onder invloed. Dat ontbreekt in deze meta-analyse. Wij doen allerlei aanbevelingen, maar wat er niet staat is dat wij moeten werken aan een cultuur waarin wij elkaar aanspreken, waarin wij elkaar durven aan te spreken op datgene waarvan wij denken namens ons gemeenschappelijk moreel kompas, dit is misschien onverstandig. Je stapt nu toch wel een klein beetje met drank op achter het provinciale bestuur en dat wij aan de andere kant ook accepteren dat wij worden aangesproken. Als ik terugkijk naar die enquête, dan is het daar misgegaan. Dat we niet meer aanspreekbaar waren op ons eigen gedrag en niet meer accepteerden dat wij werden aangesproken. Daar moeten wij met elkaar aan werken voorzitter, en ik ga ervan uit dat u ons daarin zult voorgaan, maar ik hoor daar graag een toezegging op.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. We gaan verder met de heer Van Bijnen namens de PVV.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Wat een jaren waren het, vier jaar vol rapporten op het gebied van integriteit en alle ophef eromheen. Je zou er bijna een Netflix-serie van willen maken. Welke naam zou de serie dan krijgen? Ook hier waren al genoeg ideeën over hebben wij mogen vernemen vanuit het verleden. Palermo aan de Maas, deel 2, 3 of 4. Het lijkt ons als PVV beter dat wij als Provincie Limburg lessen trekken uit het verleden en werken aan een betere toekomst. Ten eerste wil ik benadrukken dat alles in handen ligt van de persoon zelf. Elke persoon zelf gaat over zijn eigen handelen, of het nu gaat over handelen binnen juridische kaders of conform het morele kompas. Daar valt of staat het mee, je bent integer of je bent het niet. Punt. Dat neemt natuurlijk niet weg dat wij aandacht moeten besteden aan alle aanbevelingen die gedaan worden vanuit de meta-evaluatie. Maar dan niet alleen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten maar de hele Provincie Limburg en eenieder die in opdracht van de Provincie zaken uitvoert. Ook de integriteitssessies die al bestaan, moeten zeker blijven. Deze moeten zelfs worden uitgebreid binnen de hele organisatie. Elkaar blijven aanspreken, ook dat blijft zeker van belang. Maar wat als iemand dan niet wil luisteren als hij wordt aangesproken? Wat doen we dan? Dan kan er een melding gemaakt worden bij het meldpunt integriteit. De vraag is ook op welke wijze moet deze dan worden ingericht om de onafhankelijkheid te kunnen blijven waarborgen. Dat is zeker iets om over na te denken en daar hebben wij meteen een vraag over richting het college: wat is de oplossing om een onafhankelijk meldpunt te gaan creëren. Ze komen ook terug in een gedeelte van de aanbevelingen, maar wat is uw mening daarover? Ook moet er veel aandacht komen voor aanbestedingen die de Provincie uitbesteedt aan anderen. De projecten die hierdoor elders besteed worden, moeten wel door de Provincie gemonitord blijven. De vraag richting het College is: hoe kan dit ingeregeld worden binnen al die projecten? Vaak is er hier in huis ook al aandacht gevraagd voor de informatiehuishouding binnen de Provincie. Deze is niet goed op orde, hier dient de nodige aandacht aan besteed te worden. Alle informatie moet terug te vinden zijn als dit noodzakelijk is in een onderzoek. De openheid en transparantie die ermee geboden kan worden, voorkomt veel schijn, want daar ging het vooral over. De schijn van belangenverstrengeling. Laten we nu vooral daden uitvoeren om over te gaan naar een ander soort schijn. Wij hopen dan ook dat de Provincie Limburg over kan gaan van regen naar zonneschijn in de toekomst. Iedereen binnen de organisatie zal hier zijn eigen aandeel in moeten nemen. Wat de PVV betreft kunnen de

aanbevelingen inclusief het ZRK-rapport overgenomen worden uiteraard. Deze dienen dan in het overdrachtdossier overgegeven te worden aan de volgende Staten. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Bijnen. Wij gaan tot slot in deze eerste termijn van de Staten naar mevrouw Plusquin namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wij willen allereerst de ZRK hartelijk danken voor hun inzet om al die rapportages tegen het licht te houden. Het voorliggende rapport hebben wij gelezen als hulp om de integriteitsbenadering van de Provincie Limburg blijvend en fundamenteel te veranderen. Voor het resultaat hebben wij alle lof. Daarbij herkennen wij veel van de kritische noot van het ZRK. Wij zijn heel blij met de wijze waarop het ZRK deze punten naar voren heeft gebracht, namelijk vanuit een samenhangend kader, relaties goed onderbouwd en duidelijk verwoord. Toch is het behoorlijk schrikken als alle constatering onder elkaar staan. De punten die ons grote zorgen baren, hebben wij al meerdere malen naar voren gebracht. Dat zijn de integriteitsgrens trekken bij het voldoen aan regels heeft ons altijd bijzonder gestoord, want als iets wettelijk of volgens de richtlijnen of de Code of Conduct kan, wil dat niet zeggen dat het moreel aanvaardbaar is. Als je dan het onderliggende moreel niet bespreekbaar maakt en niet toetst of de vertaling naar regels en afspraken leidt tot de bedoelde moraal, dan zal het niet helpen om als gezag voor één overheid te worden gezien. Ook hebben wij meerdere keren aangegeven dat tegenwicht en tegenspraak op bestuurlijk en ambtelijk niveau van belang zijn. Volgens de ZRK is de rode draad dat tegenwicht en tegenspraak in de praktijk nog onvoldoende ontwikkeld zijn of effect hebben. Dit bemoeilijkt het voorkomen van machtsmisbruik of een te grote concentratie van macht. Tot slot deed het ons plezier om het nu eens van een ander te horen, de ZRK dat zonder de rol van de media het maar de vraag is of die integriteitskwesaties naar boven waren gekomen. Het ZRK-rapport gaat ook over transparantie en informatiehuishouding. Wij willen graag de nadruk leggen op onze overtuiging dat transparantie de basis vormt van adequate en gezagvolle verantwoording. Wij kunnen ons dan ook vinden in de aanbevelingen die worden gedaan en wij zijn blij dat het College deze wil overnemen. Hierbij hebben wij wel een grote 'maar'. In het rapport van de ZRK staan meerdere referenties naar hoe systemisch integriteit in organisaties verankerd is. Nu wordt alleen voorgesteld de aanbevelingen over te nemen zonder uit te spreken hoe dit georganiseerd gaat worden of welke checks en balances rond de veranderingen worden gezet. Dat is alsof we een hondje willen maken van een ballon en dat je de draaipunten niet verankerd. Binnen de kortste keren heb je weer dezelfde ballon. Wij vragen het College daarom om van bovenstaande onderwerpen aan te geven hoe deze aanbevelingen georganiseerd en getoetst gaan worden. Samenvattend gaat het over, hoe worden de moraliteit en de richtlijnen met elkaar in lijn gehouden, hoe worden tegenwicht en tegenspraak georganiseerd en tot een vanzelfsprekendheid gemaakt. Voor het organiseren van de afhandeling van meldingen en klachten heeft het College al aangegeven het voorstel Integriteitsbureau te gaan verkennen. Wij willen graag een toezegging met een concrete termijn waarin de conclusies van deze verkenning naar de Staten kunnen komen. Hoe wordt gezorgd dat het streven naar een zo groot mogelijke transparantie de standaardwerkwijze wordt? Hoe gaan Gedeputeerde Staten om met de brief van de MRA denktank die bij dit onderwerp is bijgesloten? Tot slot voorzitter, volgens de ZRK is sprake van groei op het integriteitsvlak. Wij hopen deze lijn voort te kunnen zetten en nu door te pakken.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Daarmee is dat het einde van de eerste termijn van de Staten. Ik geef graag het woord aan de Gouverneur.

Gouverneur Roemer: Dank u wel, voorzitter. Laat ik allereerst meteen heel helder zijn. Ja, het College neemt ook de aanbevelingen zoals die vermeld staan in de Rekenkamer, over. Een ander ding dat ik ook graag meteen helder wil maken, is dat ik mij aansluit bij degenen die hier voortdurend aandacht voor vragen dat dat niet was, niet is, maar altijd moet blijven. Het is altijd een continu proces

en altijd zullen wij deze onderwerpen met elkaar moeten bespreken. Er is ongeloofelijk veel gebeurd, er is ongeloofelijk veel gedaan en er is ongeloofelijk veel onderzocht. Er zijn al heel veel aanbevelingen eerder in rapporten onder andere door uw eigen Enquêtecommissie, naar voren gebracht en direct overgenomen en in uitvoering gebracht. Bij een enkele spreker kreeg ik het idee alsof er nog niks gebeurd zou zijn. Ik vind dat dood- en doodsonde en ik wil dan ook zeggen dat ik mij daar totaal niet in herken. Ik kan alleen maar spreken over de periode dat ik zelf aanwezig ben en dit als een van mijn allerbelangrijkste taken heb gezien. Ik weet dat voor mijn tijd ook al in de ambtelijke organisatie heel veel is gebeurd om al die aanbevelingen zo snel mogelijk om te zetten in wat je ook nodig hebt, namelijk de juiste regels en processen en de juiste protocollen. Ik kan er heel lang of heel kort over spreken, maar ik wil er twee dingen heel erg uithalen waar ik het erg mee eens ben. Allereerst werd door een aantal van u gezegd, ga door, pak vast, laat het niet los en vooral, hou die actieve houding en scherpste vast. Dat zal met koeienletters ook in het overdrachtsdocument moeten staan, want dat is de kern van wat wij samen gaan doen. Dat is niet alleen voor mij, niet alleen voor het College of de ambtelijke organisatie, dat geldt ook voor u en dat geldt ook voor onze hele samenleving. Daarom is het altijd goed om dit te blijven benadrukken. Een tweede die ik echt naar voren wil halen, is de bijdrage van mevrouw Werrij, die pijnlijk aangaf wat het allemaal heeft betekend als je dit onvoldoende op orde hebt en wat er kan gebeuren als iedereen heel snel meteen roept en meteen gaat doen, wat dat ook met mensen allemaal gaat doen. Ik mag hopen dat zoiets nooit en nooit meer gebeurt met mensen, want je hebt alleen maar verliezers. Ik ben het erg met uw conclusie eens, luister naar elkaar en praat met elkaar. Dat zou de tweede zijn die met hoofdletters op het overdrachtdossier zou moeten staan. Als je twijfel hebt over de intentie of het gedrag van iemand, bespreek dat met elkaar. Je kunt niet alles kapot regelen met regels, dat gaat niet. Gedrag bespreek je met elkaar. Een aantal gerichte vragen. Ik heb in de commissie al de toezegging gedaan hoe om te gaan met de brief van de denktank. In drie onderdelen, het eerste onderdeel was een inhoudelijke reactie, het tweede onderdeel is de toetsing door de onafhankelijke integriteitsadviseur. Maar ik zeg er ook bij, ook daar past een gesprek over de toon en over de manier waarop, want daar hebben wij het ook over met elkaar. Ook daarin zijn zaken gezegd waarvan ook ik vind dat je zo niet met elkaar omgaat. Ook dat moet daar gezegd en besproken kunnen worden. Een ander belangrijk thema dat een aantal sprekers heeft benoemd, het belang van een onafhankelijk integriteitsbureau. Ik heb zowel in het werkplan als ook in de commissievergadering gezegd dat het College en ik ook daar zeer positief tegenover staan, maar dat wij wel gaan verkennen wat de beste vorm is. Je kunt het maar een keer goed doen. We gaan zeker kijken bij voorbeelden, er zijn een aantal steden die al zoiets hebben, hoe werkt het daar en wat is dan voor de Provincie en voor ons de beste manier. Nog een ander punt dat terecht door enkele sprekers benoemd is, het gaat niet alleen over dit huis. Het gaat ook over buiten dit huis. U weet dat die rapporten niet in een la verdwijnen, niet bij mij. U weet dat ik dit zowel bij de commissie hier in huis die gaat over integriteit en bij de commissie die gaat over de versterking positie Statenleden, maar ook met grote regelmaat aankaat bij burgemeestersoverleggen, bij overleggen met gemeentesecretarissen, met onze externe mensen. Dat ik altijd daarop afa. U hebt mij de opdracht gegeven om het meldpunt opnieuw in te richten voor mensen die zich niet gehoord voelen. Dat is niet in een la verdwenen. Wij hebben al die mensen uitgenodigd, ik ben in gesprek gegaan met al die mensen om ze serieus te nemen en daar waar nodig, verder onderzoek te gaan doen. Ik wil alleen maar zeggen, ja, u vindt bij mij iemand die dit zeer hoog in het vaandel heeft staan, dit niet loslaat. Mijn moeder zou het inderdaad erg leuk vinden als ik zou zeggen dat ik hier graag in voorga.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Ik heb het betoog van de Gouverneur met belangstelling gevolgd. Ook van onze fractie zeer zeker complimenten voor de aanpak tot dusver. Uit uw bewoording maakt onze fractie op dat u een proces dat in gang is gezet, in volle vaart gaat continueren en zeker de pijnpunten die naar voren komen, ook wilt aanpakken. Ook daarvoor een compliment. Maar in het betoog vanuit onze fractie in eerste termijn vroeg ik nadrukkelijk

ook, de burger ziet het eerst de gemeente, de wethouder of raadsleden en langzaam komen ze dan eventueel bij de provincie. U gaf in uw bewoording zo net aan dat u in gesprek bent met burgemeesters en dergelijke. Onze zorg is of dat gesprek voldoende is. Dat is mijn vraag.

Gouverneur Roemer: Dat zal altijd moeten blijken. Ik kan niet meer doen dan mijn stinkende best en hopen dat mensen waarmee ik in gesprek ben, het net zo belangrijk vinden als ik. Die indruk heb ik absoluut. Vanuit de burgemeesters is er niet voor niks een werkgroep ook om juist de integriteitsbevordering, bewustwording, weerbaarheid, om dat allemaal mee te nemen naar hun eigen gemeenten. Die gesprekken voeren wij ook met bijvoorbeeld gemeentesecretarissen, ook ondersteund door bijvoorbeeld een bureau als het RIEC. Ik ben nu met alle ambtsbezoeken bezig waarin ik alle 31 gemeenten aan het langsgaan ben en ook gesprekken met colleges heb, maar ook met een vertegenwoordiging van de gemeenteraad. Bijna overal komt dit onderwerp aan bod om de bewustwording overal te vergroten. De vraag of dit allemaal genoeg is, kan ik natuurlijk nooit beantwoorden. Het is en blijft altijd mensenwerk, maar ik blijf het bespreken. Niet een keer, niet twee keer, maar zo vaak als nodig is en blijft.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter, dank ook voor de beantwoording. Daar nog een vervolgvraag op. Kunt u wel onze fractie of de inwoners duidelijk maken, als ik als inwoner of ambtenaar van de gemeente mijn zorg in huis naar de secretaris verwoord of naar een burgemeester, vaak zie je dat een secretaris en burgemeester toch wel op een lijn zitten, want ze werken heel vaak in een driehoeksverhouding. De afstand van die ambtenaar is al, hoe zal ik het verwoorden, men moet al een hele stap nemen om iets naar die secretaris en burgemeester te gaan benoemen. In onze Provincie zijn er personen die die stap niet durven te nemen, bang om in een hoek weggezet te worden ondanks het feit dat er toch wel iets aan de hand is. Dan is er ook nog het probleem, wij hebben dan een regeling daarvoor, dat noemen wij de klokkenluidersregeling, maar je ziet ook dat mensen eigenlijk steeds verder afzakken ondanks dat zij heel goede bedoelingen hebben. Onze fractie als LOKAAL-LIMBURG vraagt in deze daarvoor aandacht via u en ook om die personen die toch een positieve instelling hebben en hun zorg willen uitspreken maar toch binnen die interne organisatie niet terecht kunnen, of u daar eventueel iets voor kunt inrichten of aandacht aan kunt besteden, want alleen dat overleg – hoe u het verwoordt – met secretarissen en burgemeesters zal niet helpen voor die personen. Misschien kan ik daar een reactie van u op krijgen.

Gouverneur Roemer: Zeker, als de voorzitter mij toestaat, wil ik daar een reactie op geven via u. Bespreken zal ik permanent doen, maar ik kan niet op de stoel van de gemeente gaan zitten. Daar gaan de burgemeester en de gemeenteraad over. Ik vraag wel altijd na, hebben jullie het goed geregeld, hebben jullie vertrouwenspersonen in huis, hebben jullie de klokkenluidersregeling goed op orde en goed in het snotje. Merken jullie dat als de communicatie niet goed gaat, dat mensen snel op de juiste plek kunnen komen? Dat bespreken wij continu. Er zijn zeker voorbeelden waar het niet goed is gegaan en waar ze dit nog eens een keer goed onder de loep nemen, dat is dan de winst. Uiteindelijk is het ook zo dat ook op gemeentelijk niveau net zoals hier, de gemeenteraad daarover gaat. Dus als mensen bij het College, zowel hier of bij een gemeente, de weg niet weten te vinden, dan hebben we de volksvertegenwoordiging en dat lijkt mij de juiste plek. Alles wat ik in mijn macht kan doen om te zorgen dat mensen zich gehoord voelen, doe ik. Daar waar het mijn rol is, weten mensen ook mij te vinden.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Als ik mag voorzitter, dank wederom voor uw beantwoording. Onze zorg is toch, een ambtenaar zal niet direct naar de gemeenteraad gaan met alle respect. Dat doet hij niet, want dan komt het weer in de publieke arena en vervolgens zit hij op hetzelfde spoor. In dat antwoord kan ik mij helaas niet vinden, Gouverneur. Daarbij is het zo dat, laat ik het zo verwoorden, het pijnpunt blijft zitten. Ik vraag ook uw aandacht om eens te doorzoeken

waarom redelijk wat ambtenaren binnen een bepaalde periode verhuizen van de ene gemeente naar de andere. Dat heeft een oorzaak. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

Gouverneur Roemer: Even een korte reactie, ik had u even verkeerd begrepen. Ik had de indruk dat u mensen van buiten de organisatie bedoelde, maar u bedoelt gemeenteamttenaren. Ik kan gemeenten daar alleen maar op wijzen, want ze moeten dat zelf doen dat ze intern de organisatie op orde hebben, zoals wij dat hier ook op orde hebben. Met vertrouwenspersonen intern waar mensen komen, maar ook vooral, het is vooral een kwestie van bespreek het met elkaar, want die drempel is hoog. Niet iedereen is even makkelijk in staat om als iets echt niet bevallen is, waar hij zich geïntimideerd voelt, om er iets mee te doen. Hoe lager wij de drempels richting collega's, ondernemingsraad, vertrouwenspersoon maken, hoe eerder het op de juiste tafel komt om het te bespreken. Dat is een permanente zorg van iedere organisatie, of het nou de provinciale organisatie is, gemeenten of bedrijven. Het is een blijvende opdracht om mensen een veilige werkplek te geven. Dat is een hele lastige omdat niet iedereen heel gemakkelijk een melding gaat doen. Dat ben ik met u eens. Ook daarvoor geldt permanente aandacht voor iedere organisatie. Ik waak ervoor dat wij dat hier ook doen. Mijn laatste is een toezegging die ik wil doen rondom de stand van al deze aanbevelingen en de eerdere dingen. **Zoals ik in de commissie al heb gezegd, is het mijn voornemen om een uitgebreide update nog voor het zomerreces naar de Staten te sturen.**

De vicevoorzitter: Dank u wel, Gouverneur. Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat ga ik even inventariseren. Mevrouw Fischer is er niet, de heer Vaessen? Geen tweede termijn. De heer Heldens? Geen tweede termijn. Mevrouw Werrij, mevrouw Jetten, geen tweede termijn. De heer Franssen, wel een tweede termijn. De heer Van Caldenberg, ook een tweede termijn. Mevrouw Palmen, niet. Mevrouw Berghorst, ook niet. Mijnheer Van Bijnen en mevrouw Plusquin, ook geen tweede termijn. Dan beperken wij ons in tweede termijn tot de heer Franssen en de heer Van Caldenberg. Dan heeft de heer Franssen nu het woord.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Even kort terugkomen op de interruptie van net. U merkte in mijn bewoording dat ik sprak uit jarenlange ervaring. Ik zit al twintig jaar in de politieke arena en je hebt dan het een en ander meegemaakt. Ik ben heel blij met de woorden die u uitsprak, het heeft continu aanpak, ik zal het oppakken, er zijn zorgen. Perfect zeggen wij dan. Maar dat betekent nog niet dat wij zijn waar wij dienen te komen in feite, dat is natuurlijk het punt waar wij ontzettend veel belang aan hechten. U zei, een veilige werkomgeving, mensen moeten zich prettig voelen. Dat zal zeker de arbeidsmoraal en het onderling vertrouwen versterken. Dat vinden wij als fractie ook ontzettend belangrijk, maar in mijn eerste termijn gaf ik ook aan, er staat: 'Wij zijn voornemens om.' U heeft er indirect een toezegging op gedaan als ik uw woorden goed mag begrijpen, maar u wist niet precies de inrichting want dat wilde u met andere provincies overleggen. U moet mij dat niet kwalijk nemen, maar voor de zekerheid vanuit onze fractie kiezen wij ervoor om dadelijk een motie in te dienen om voor ons gezamenlijk vast te stellen dat dat externe bureau er komt. Daarbij willen wij dan ook nog iets anders proberen te borgen en dat is, hoe is het in het verleden eigenlijk toch een stukje gegroeid dat wij hier heel veel discussies hadden over verbonden partijen. Het was niet altijd hier in het huis het probleem, maar soms lag het probleem echt bij verbonden partijen en wij hadden daar financiële risico's of deelnemingen. Toen kwam het op een gegeven moment weer op de lat, als ik het zo mag verwoorden. Daar zullen wij ook een motie voor indienen om gezamenlijk te proberen om ook de integriteit die wij hoog in het vaandel hebben en uw positieve voornemens, om die proberen te laten doorwerken naar de verbonden partijen. Daar wil ik het bij laten.

De vicevoorzitter: Voordat u naar uw plek gaat, heb ik een vraag aan u, mijnheer Franssen. Dat is of u nog een motie of amendement indient. Ik begreep van de griffier dat dat formeel nog niet is ingediend. Wij gaan zo dadelijk, u moet hem wel aankondigen inderdaad.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Bij deze voorzitter, wil ik die aankondigen. Ik zal ook even toelichten waarom ze nu pas zijn gekomen. Wij waren benieuwd naar de beantwoording van de Gouverneur in deze. Die vonden wij heel positief, maar van de andere kant hadden wij zeker nog wat zorgen en wij willen het meer borgen. Wij hoorden geluiden, D66 was er ook nog voorstander van en wij hoorden wat geluiden van andere fracties. Wij hopen dan ook dat de borging door middel van een motie wordt afgezekerd.

De vicevoorzitter: Dank u wel. De moties zijn dan bij deze ingediend. Wij gaan kijken of wij ze zo snel mogelijk kunnen verspreiden.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Excuus, het is een amendement en een motie.

De vicevoorzitter: Een amendement en een motie. Die zijn dan bij deze ingediend en wij gaan ervoor zorgen dat ze verspreid worden. Mijnheer Van Caldenberg, het woord is aan u en wij gaan proberen even administratief het een en ander te borgen voor wat betreft het aangekondigde amendement en de motie.

De heer Van Caldenberg (SP): Dank u wel, voorzitter. 'No habla español' zei de beveiliging bij Roda tegen Mauricio García de la Vega op het moment dat de supporters hem het stadion uitbonjourden. Dat deden ze omdat alle mensen die heel veel belang hechten aan goede omgangsvormen, niet hadden opgelet en wegkeken toen De la Vega de voetbalclub Roda parasiteerde en er zelf heel veel van profiteerde. Ze spraken toen schande van de supporters die de oplichter De la Vega naar buiten bonjourden, want dat was toch niet de wijze waarop wij met elkaar omgingen. Beste mensen, heel veel gewone Limburgers vinden het heel ingewikkeld om volgens alle omgangsvormen, regeltjes en procedures die wij met zijn allen hebben afgesproken, precies de weg te vinden om het resultaat te bereiken wat nodig is in het belang om soms dingen aan te pakken. En ja, onze fractie pleit voor heel goede omgangsvormen in het Parlement en ook bij verbonden partijen, waterschappen en gemeenten, maar wij hebben er ook wel begrip voor op het moment dat gewone mensen niet precies meer de weg weten en zich soms een beetje onparlementair durven uit te drukken, maar wel uiteindelijk in het hart het juiste willen doen. Als het gaat over omgangsvormen ten opzichte van het resultaat bereiken wat rechtvaardig is, dan weegt voor ons het laatste absoluut het zwaarst. Wij mogen niet accepteren dat wij omwille van goede omgangsvormen, met elkaar wegstijven op het moment dat er dingen gebeuren die niet kunnen. Dat wil ik tot slot nog meegeven, dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan schors ik even voor een kort ogenblik want ik begrijp dat nog niet alle stukken digitaal zijn aangeleverd, en die moeten wel verspreid worden voordat er vanuit het College geantwoord kan worden. De vergadering is voor een kort ogenblik geschorst.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames, heren, ik heropen de vergadering en geef het woord aan de Gouverneur.

Gouverneur Roemer: Dank u wel, voorzitter. Ik wil mijn tweede termijn alleen maar beperken tot de motie en het amendement. Als wij over zo ongelofelijk belangrijke onderwerpen zo vaak met elkaar spreken, deze onderwerpen terecht voortdurend aangekaart worden, ik bij de behandeling van alle rapporten, bij de behandeling van de werkplannen, in de commissievergadering en hier nogmaals zeg dat het mijn belang ook is dat ik dat toezeg, dat dat uitgewerkt wordt en dat dat nog voor de zomer naar uw Staten komt. Dan nog de vragen krijg van, nou, ik wil het toch maar borgen, dan begint het bijna een vertrouwenskwestie te worden. Alleen al om die reden ontraad ik allebei de voorstellen.

De vicevoorzitter: Wij zijn daarmee aan het einde van de beraadslaging. U wilt reageren op de stukken, maar ik stel voor dat wij dat gaan doen op het moment dat wij overgaan tot de stemming. Dat er dan stemverklaringen komen. Ik ga zo dadelijk ook weer het voorzitterschap teruggeven aan de Gouverneur, zodat hij de stemming in ieder geval van deze kant kan doen. Dat gaan wij dus ook nu doen wat mij betreft. Een voorstel van orde kan altijd inderdaad.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, ik heb een ordepuntje. Het reglement van orde zegt dat amendementen en moties niet meer mogen worden ingediend als de beraadslagingen gesloten zijn. Nu is de beraadslaging gesloten en nu kunnen wij niet meer in debat gaan met de indiener. Ik vind dat niet juist. Ik zou toch met de indiener graag nog even van gedachten willen wisselen over het amendement en de motie, omdat ik vind dat wij hier toch een debat over moeten kunnen voeren. Ik zie ook dat de Gouverneur een stevige uitspraak erover doet en ik zou dat graag ook willen doen als deelnemer van het debat.

De vicevoorzitter: Dan breng ik dat ordevoorstel in stemming, in die zin dat wij dus nu de beraadslagingen nog niet sluiten, maar dat wij de woordvoerders de kans geven om de heer Franssen te bevragen op het amendement en de motie die hij heeft aangekondigd. Ik kijk naar u rond, ik denk dat wij dat met handopsteken kunnen doen. Of er behoefte is indachtig het voorstel van de heer Heldens om de beraadslaging te heropenen om de heer Franssen te kunnen bevragen. Wie daar voor is, steekt zijn hand op. Wie er voor het heropenen van de beraadslaging is, steekt nu zijn hand op. Ik constateer dat dat voorstel geen meerderheid heeft, dus dan zullen wij ons moeten beperken tot de stemverklaring. Die kunt u dan afgeven nadat ik het voorzitterschap weer aan de Gouverneur heb overgegeven. De Gouverneur.

Voorzitterswissel

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Frische, voor het overnemen van de orde van de vergadering. Dat stel ik zeer op prijs. Ik ga ervan uit dat dit voor u de laatste keer is geweest dat u in die rol de Gouverneur heeft vervangen. Ik wil u niet alleen bedanken voor deze keer dat u dat gedaan heeft, maar ook voor al die voorgaande keren dat u het voorzitterschap heeft overgenomen in de afgelopen jaren, maar ook als partner bij alle voorbesprekingen. Dank daarvoor. We zijn gekomen bij de stemmingen. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben even, ja, gewacht op het amendement en de motie, maar volgens mij is er een duidelijke spraakverwarring geweest tussen u en mij en mijn fractie en is er eigenlijk onduidelijkheid ontstaan. Door die onduidelijkheid was mijn fractie zeker van mening om dit aan u of aan de Staten voor te leggen. Maar wij waren eigenlijk blij met de reactie die u gaf en dat had zeker niet te maken met vertrouwen in u als voorzitter of Gouverneur, maar wij wilden een aantal zaken borgen. Maar door de toezegging die u in uw bewoording naar onze fractie deed, gaf ons dat het volste vertrouwen dat het ook gaat gebeuren. Wij willen helemaal geen vertrouwensbreuk creëren of met woorden gaan spelen. Wij zijn heel blij met de toezegging en dat u in uw bewoordingen eigenlijk aangaf, dit gaat voor de zomer gebeuren. Daaruit trekken wij de conclusie dat wij het amendement en de motie intrekken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan komen wij nu tot stemming. Ik kijk even met de griffie, iedereen aanwezig, 44 mensen?

Griffier Pregled: Nee, 43.

De voorzitter: Wie missen wij nog? Mevrouw Mertens nog.

Griffier Pregled: Die is er niet.

De voorzitter: Dan zijn wij met 43 mensen aanwezig. Ik wacht even op de bevestiging. We zijn met 42 Statenleden aanwezig en ik breng in stemming agendapunt P23-001 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het rapport van de ZRK inzake meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg. Wie is voor dit voorstel? De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Dit voorstel is met 42 stemmen voor en nul stemmen tegen aangenomen. Dames en heren, dan komen wij nu tot het moment dat we ook even aan de inwendige mens moeten gaan denken. Wij schorsen voor een lunchpauze tot 13.15 uur. De vergadering is geschorst.

[SCHORSING]

10.3 G-22-061 Statenvoorstel Campus Vastgoed Greenport Venlo inzet en visie tot 2030, brief GS van 20-12-2022 (GS DOC-00389492)

De voorzitter: Dames en heren mag ik u verzoeken uw plaatsen in te gaan nemen, het is kwart over één. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt G-22-061 Statenvoorstel Campus Vastgoed Greenport Venlo inzet en visie tot 2030 en de brief van GS van 20 december 2022. En ik geef als eerste het woord aan de heer Westhoff, namens BVNL.

De heer Westhoff (BVNL): Dank u wel, voorzitter. Wie heeft de beslissing genomen om het vastgoed van de Floriade 2012 over te nemen? Hoeveel is er indertijd boekhoudkundig voor betaald? De Floriade is immers door het Rijk, de Provincie en de Gemeente georganiseerd. Marktpartijen hebben niet bijgedragen. Welke politieke partijen hebben de overname van de gebouwen een goed idee gevonden? Was het noodzakelijk omdat anders het verliesproject Floriade te veel in de papieren zou lopen? Het antwoord op deze vragen heeft BVNL niet kunnen vinden in de verstrekke informatie. Maar wat wel blijkt uit alle stukken is dat de Provincie Limburg en de gemeente Venlo met Villa Flora, het hoofdgebouw van Brightlands Campus Venlo en in mindere mate de Innovatoren, een kat in de zak hebben gekocht of overgenomen. Een kostbaar architectonisch en technologisch hoogstandje. Villa Flora moest het uithangbord worden van het groene denken. Het meest groene gebouw van Nederland, volgepropt met energiebesparende installatietechniek en duurzame materialen. Borstklopperij zodat men de felbegeerde <onverstaanbaar> certificering kon bemachtigen. Passend bij de ambities van de Floriade in 2012. Het nieuwste van het nieuwste, maar wel met de klant, gebruiker, als proefkonijn. Betrouwbaar en duurzaamheid in de zin dat een gebouw veertig jaar mee moet gaan stond blijkbaar niet in de requirements. Het resultaat is een permanent lekkend glasdak, een installatietechniek, de verwarming die al na vijf jaar gebreken vertoonde en uitviel. Geschatte reparatiekosten € 10 miljoen. Blijft het erbij? Niemand durft garanties af te geven. Wat wel in de requirements stond was dat Villa Flora na de Floriade een kantoorfunctie moest krijgen. De architect en opdrachtgevers hebben die functionaliteit totaal genegeerd. De reden waarom we nu op de blaren moeten zitten. Er is een mismatch tussen wat Villa Flora te bieden heeft wat betreft ruimtes en wat de gebruikers wensen. Het aantal verhuurbare vierkante meters is verhoudingsgewijs erg laag. De exploitatie en onderhoudskosten van Villa Flora zullen nooit sluitend te krijgen zijn. Wat nu te doen? Vele opties zijn doorgerekend en in dit Statenvoorstel staat de minst kostbare aangegeven. Repareren, doormodderen en 'hoping for the best'. Misschien iets te hard geformuleerd, maar met de onzekere tijden in het verschiet wel realistisch. Gedeeltelijke sloop van de glasconstructie en vervanging door beter verhuurbare vierkante meters, zou de voorkeur van BVNL zijn, maar deze optie is niet doorgerekend. Hier schikt een gemiste kans, vraagteken? BVNL is niet blij met de vastgoedsituatie bij de Brightlands Campus Venlo. Maar het is zoals het is. We zullen het beste ervan moeten maken en de aanpassing aan de organisatie en het in elkaar schuiven van managementlagen en het aantrekken van een bouwkundige. Tezamen met het verbeteren van de plannen om de campus tot wasdom te brengen, stemmen hoopvol. Afsluitend vraagt BVNL zich wel af of de jaarlijkse bijdrage in de exploitatie beheerkosten van € 800.000. niet excessief is. Nadere informatie hierover zal BVNL op prijs stellen. BVNL steunt Brightlands, het Brightlands initiatief. De campussen zijn de

parels en het uithangbord van de innovatiekracht van Limburg. Goed dat er iemand jaren geleden wel visie had. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westhoff. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Fischer-Otten, namens de fractie van 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. 50PLUS dankt de Gedeputeerde voor de toelichting in de commissievergadering. De Gedeputeerde was duidelijk dat hij het comfort voelde dat dit voorstel een oplossing was voor de ontstane problemen bij de vastgoedtak van Brightlands Venlo. Ondanks dat we hier langlopende financiële verplichtingen op onze Provincie nemen, hebben we een erg lange investering. En voor 50PLUS weegt zwaar of wij dit comfort ook hebben om deze beslissing te steunen. Hoewel dit Campus Venlo vele goede facetten heeft, zoals het is toegelicht in enkele sessies, blijft het een feit dat er de komende tien jaar zonder provinciale steun geen mogelijkheid is om te overleven. Daarnaast geeft het second opinion rapport aan dat het allerminst zeker is dat de huidige middelen voldoende zijn voor de komende tien jaar. En dat waarschijnlijk na deze tien jaar middelen van de aandeelhouders nodig zijn. En dit in een tijd die veel onzekerheden kent. Ondanks de uitgebreide analyse weten we niet zeker of dit de beste oplossing is op langere termijn. De huidige Staten nemen in de laatste vergadering van hun legislatuur besluiten waarmee de leden van twee Statenperiodes worden geconfronteerd. Dit noemen we letterlijk 'over het graf regeren'. Wat indien de partijen na de verkiezingen andere keuzes zouden willen maken in dit dossier, hoeveel ruimte hebben ze dan? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Wageningen, namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, D66 gunt de regio Venlo een academisch milieu en een economische motor. Wat D66 betreft zou de Greenport Campus daar een belangrijke rol in kunnen vervullen. En we denken dat het vastgoed een basis daarvoor moet zijn. En de vraag is nu of een gift van de Provincie van € 8,5 miljoen ineens en € 800.000. per jaar een stap in de goede richting is. Zou je daar trots op moeten zijn? D66 had liever een ander voorstel gezien waarin Villa Flora geen molensteen wordt om de nek van de Greenport Campus. Dit is in de commissie allemaal al heel goed besproken en er zijn vragen over gesteld en beantwoord. Het eind van het liedje is dat u ons voor het blok zet mijnheer Satijn namens het College. Het is kiezen voor de status quo, een dure status quo, of niks. Ik vraag nog, ook wel geïnspireerd door de VVD die hetzelfde deed bij het Mijnewatervoorstel, om een exitstrategie. En daarin werd in de commissie over gezegd: voorlopig geen exit. Kunt u daar misschien nog iets ... Misschien laat u zich ook wel door de VVD-fractie inspireren tot daar wat nadere opmerkingen over. En dit wordt sowieso voor D66 een heel moeilijk besluit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Smeets, namens SVL.

De heer Smeets (SVL): Dank u wel, voorzitter. Ik ga het kort houden. De borrel lonkt. Dus wat dat betreft ... Het is sowieso mijn laatste bijdrage, dus ja, ik ga denk ik even vijf minuten in de zaal staan, ik kijk of het ook nog iets voor mij biedt, maar ik ga het kort houden, zonder gekheid. Er is heel veel gewisseld over Greenport. Er zal in de toekomst, de toekomstige Statenperiode, nog heel veel gewisseld gaan worden over Greenport. Daar ben ik van overtuigd. Ook wij hebben soms wat twijfel gehad, maar wij hebben vooral ook veel vertrouwen in de toekomst. En we zijn verheugd met de expertise die Brightlands Chemelot Campus gaat inbrengen in Venlo. Wij spreken onze steun uit voor het Brightlands concept als geheel en daarmee kun je wat ons betreft de pilaar Venlo niet onder het bouwwerk uittrekken. Dat zou het hele concept aan het wankelen kunnen brengen. Zo zien we dat. Tot slot een aansporing richting de Gedeputeerde om in ieder geval werk te maken voor het ondernemersloket, want ook daarvan zal Greenport Venlo waarschijnlijk kunnen gaan profiteren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Smeets. Dan geef ik nu het woord aan de heer Lodewijks, namens de VVD.

De heer Lodewijks (VVD): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Belangrijk dossier, Campus Venlo. Eerder dit jaar hebben we natuurlijk de campussen besproken vanuit een integraal perspectief. En we hebben samen vastgesteld dat die campussen via hun Triple Helix invalshoek meerwaarde hebben en meerwaarde bieden aan onze Limburgse economie. En daarbij is vastgoed een belangrijke component. Belangrijk, omdat vastgoed een belangrijke bijdrage kan leveren aan het verdienmodel van de campussen en op termijn, als het goed rendeert, er ook middelen kunnen terugvloeien naar de Provincie. Inmiddels hebben we de groeistrategie van de Venlo Campus vastgesteld. Hebben de gemeente Venlo, UM en BASF gecommitteerd aan de verdere ontwikkeling en groei van Venlo Campus. Ook heeft er een second opinion onderzoek plaatsgevonden over de vastgoedpositie van de campus en zijn er oplossingen aangedragen voor de korte als de lange termijn. Daarbij is gekozen voor een voorzichtige vastgoedstrategie en volgens mij een vastgoedstrategie die kan variëren met het succes of het niet succes van de groeifilosofie. Het Statenvoorstel heeft als inzet om de vastgoedkaders structureel aan te passen en daarbij een basis te vormen voor de groei naar een volwassen campus. Belangrijkste kenmerk is een stabiele vastgoedsituatie, zodat de organisatie kan groeien naar volwassenheid, partijen betrokken blijven en meer massa kan worden gecreëerd. En belangrijk daarbij is dat het Statenvoorstel aangeeft dat extra vastgoedexpertise noodzakelijk is en wordt ingevlogen om de organisatie en de governance van deze complexe vastgoedproblematiek in goede banen te leiden. De VVD is dus voorstander van deze campusontwikkeling en een meerjarige ondersteuning om meerdere redenen. De Venlo Greenport Campus is belangrijk, ook voor de verdere economische ontwikkeling van Noord-Limburg. En in de toekomst blijven we dan ook, laten we zeggen, de ontwikkeling van de campussen, maar ook die van Venlo, goed onder de aandacht houden. En daarbij wil ik een drietal richtingen nog even meegeven die wij belangrijk achten. De eerste is ga investeren in de ontwikkeling van verdienmodellen. Dus blijf niet hangen, laten we zeggen, in het aansluiten van de kennisinfrastructuur op het gebied van gezondheid, techniek enzovoorts. Maar ga actief inzetten om ook de economische kennisinfrastructuur te koppelen aan de campussen. Zodat echte verdienmodellen ontstaan en ook MKB ondernemingen op een goede manier kunnen profiteren van wat daar ontdekt wordt.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Toen we het eerder vanochtend hadden ... Nee, dat was vanochtend. Vanochtend hadden we het over Mijnwater. En daar was het voorstel om een revolverende investering te doen en daar zaten risico's aan. En de VVD-fractie vond het toen eigenlijk wel lastig om zo'n risicovol besluit te nemen. In dit geval is het natuurlijk geen risico als je het geld gewoon weggeeft. Dan is er geen risico meer. Dan ben je het geld kwijt, maar dan is er geen risico meer. Hoe moet ik dat nu eigenlijk opvatten? Is de VVD nu zuinig of is de VVD wel in voor subsidies maar niet voor de investeringen? Hoe moet ik dit opvatten?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ik snap werkelijk waar niet hoe je alle dossiers op een one-size-fits-all-manier moet benaderen, volgens D66.

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ik ben eigenlijk verbaasd. Ik sta hier nu niet te praten over Mijnwater. En vanochtend vroeg u iets over Maastricht Aachen Airport. Daar sta ik hier ook niet voor. Ik sta hier nu voor die Venlo Campus. En ik sta hier te verdedigen waarom ik denk dat we door moeten gaan met deze fantastische ontwikkeling. En dat we die mensen moeten helpen om te zorgen dat die economie daar gaat draaien op dit

gebied. En daarvoor hebben we dit nodig. Dat is voor mij een heel ander dossier. En er is dus niet een one-size-fits-all. Ik snap ook werkelijk niet dat u daar elke keer weer op terugkomt.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Maastricht Aachen Airport daar kwam u zojuist mee terug. Dat was ...

De heer Lodewijks (VVD): Ja, maar daar vroeg u vanmorgen naar. Of gisteravond was dat.

De heer Van Wageningen (D66): Die kunnen we er ook bij betrekken. Maar laten we dat niet doen. Ik vroeg ook niet om een bepaald dossier. We gaan naar verkiezingen toe. En ik vroeg u hoe de VVD tegenover investeringen staat en tegenover...Laat ik het zo vragen. De PVV heeft eerder gezegd, we zijn zuinig als het gaat om linkse hobby's. Maar we zijn niet zuinig als het gaat om onze hobby's. Is dat voor de VVD hetzelfde of als het voor u duidelijker is, kunt u dat dan duidelijker maken.

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, dat is niet hetzelfde, want anders zat ik misschien bij de PVV. Maar dat zit ik niet. Ik ben heel pragmatisch. Dit is een belangrijke ontwikkeling voor de regio Noord-Limburg. Wij hebben veel geïnvesteerd in de campussen in Limburg, Zuid-Limburg en Noord-Limburg. We zien dat dat op lange termijn, als je een lange adem hebt, een succes is. En daarom zeg ik vanuit die wetenschap, dat moeten wij ook doen met de Greenport Venlo Campus. En dat heeft niets te maken met hoe ik aankijk tegen Maastricht Aachen Airport. En ook niet hoe ik tegen het Mijnwaterproject aankijk.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Lodewijks (VVD): Goed. Dus ten eerste, investeer in de aansluiting van de economische kennisinfrastructuur aan de campussen. U zult zien dat dan, laten we zeggen, de theoretische kennis die gevaloriseerd gaat worden uiteindelijk gaat leiden tot producten en diensten. Een tweede is blijf investeren in die samenwerking met de campus. Maar niet alleen van boven af, maar pak ook even de regie in de samenwerking van onderen af. Erg belangrijk om die campussen met elkaar te laten werken. Dat gebeurt nu al, maar blijf die regie voeren. Een derde punt is, vind ik, dat BASF en UM zich committeren aan de onderzoekkant en de onderwijskant van de campus, maar ik denk dat die een enorm nuttige bijdrage kunnen hebben, ook als het gaat om business development en acquisitie. En het zou heel mooi zijn als we deze twee partijen daartoe konden uitdagen. En dan als laatste is dat wij als Provincie veel hebben geïnvesteerd in de exploitatie van de ontwikkeling van nieuwe opleidingen. Ik denk op termijn dat dat echt een zaak is van de hoge scholen, de mbo's en de universiteiten. Zij krijgen daarvoor rijksmiddelen en moeten zorgen dat er goede opleidingen, die goed liggen bij studenten, worden verzorgd. En ik denk dat we op termijn niet moeten bijdragen aan de exploitatie van nieuw te ontwikkelen onderwijs, of academisch. En daar wilde ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Lodewijks. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Depondt. Nee, nog niet. Er is nog een vraag van mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat dat nog even mag. Ik hoor in uw betoog dat heel duidelijk naar voren komt dat u er echt van overtuigd bent dat het een succes gaat worden. Daar ben ik zelf nog niet zo zeker van, maar goed, dat respecteert ik. Maar ik hoor u ook heel vaak zeggen van ja, we moeten daarin blijven investeren. Heiligt het doel dan de middelen? En waar zit dan... Zit er voor u ergens een omslag? Of helemaal niet? Zegt u van ja, we blijven toch investeren tot het een keer een succes wordt? Of is er ook voor de VVD ergens een punt van nou ja, tot hier en niet verder?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Het punt tot hier en niet verder is nu 2030. En ja, op zo'n moment, en dat zal in die jaren ervoor zijn, zul je naar de financiële middelen moeten kijken, maar ook of die groeistrategie, die al die partijen samen hebben gedefinieerd, werkt. Daarom zeg ik ook, blijf monitoren op dat aantal studenten. Blijf monitoren op die mkb-bedrijven die aansluiten. Blijf monitoren op welke verdienmodellen er ontstaan. Dat zijn wel momenten, elementen waar je naar kijkt als we rond 2029 zitten. Dan ben ik overigens met pensioen.

De voorzitter: Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Dank u wel, voorzitter. Maar hoor ik u hier nu heel duidelijk zeggen, van nou, we gaan dit keer nog één keer, of misschien in de komende periode nog wel in het klein een keer doen en als het in 2030 niet succesvol is, dan is het ook einde oefening, dan gaat de stekker eruit?

De voorzitter: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Nee, dat zijn uw woorden. Wat je moet doen is dat je dan op dat moment afweegt of het, laten we zeggen, voortgaan met de investeringen adequaat is ten opzichte van het stoppen van investeringen. Want dat doe je op dat moment. En vandaar dat ik het prima vind dat we nu tot 2030 met elkaar afspreken dat we deze strategie doen. Dat geeft zekerheid en dat geeft ook de ruimte om die groeistrategie uit te werken. En dat moeten we ze geven. En dat bedoel ik met langjarig of meerjarig investeren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Lodewijks. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Depondt, namens de fractie van het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, voorzitter, ik wilde het vandaag niet hebben over een campus als een samenwerkingsconcept rondom onderwijs en onderzoek en regionale ontwikkeling. Want ten aanzien van de Campus Venlo hebben we het daar al uitgebreid de afgelopen jaren over gehad. En toen heeft een meerderheid van deze Staten zich positief uitgesproken over de continuering van onze betrokkenheid bij die Campus Greenport Venlo. Maar een campus heeft gebouwen nodig, dat kun je leuk vinden of niet, maar dat is nou eenmaal zo. Want het heeft geen type activiteiten die 24/7 in de buitenlucht gedaan kunnen worden. En die van Venlo kreeg de Villa Flora en de Innovatoren cadeau. Halleluja. Iconisch, ja. Maar effectief, nee. Ze waren er ook niet voor gebouwd. De Villa Flora stond al jaren leeg en dan komt er onderwijs en onderzoek in een plantenkas. Maar is er een alternatief? Nee. Het is heel goed dat er meerdere scenario's zijn onderzocht voor die gebouwen voor de campus. Maar eigenlijk, als we eerlijk zijn, stond de uitkomst daarvan bij voorbaat al vast. En simpelweg, gebouwen die veel gekost hebben en nog geen tien jaar oud zijn, met zulke hoge stichtingskosten, die boek je gewoon niet af. Die waardeer je niet af. En wat heel jammer is, is dat die campus, door al dat gedoe rondom dat vastgoed, het imago heeft gekregen van duur. Zij hebben die gebouwen er immers niet neergezet. En eigenlijk er ook niet zelf expliciet voor gekozen. Zij zouden dus van dat probleem verlost moeten worden. In ieder geval in financiële termen. En dat zou moeten gebeuren door de eigenaar van die gebouwen en daar zijn wij er één van. En dat gaat nu financieel wel gebeuren, maar op een wijze waardoor het toch lijkt alsof de campus met een forse provinciale subsidie, en ook een bijdrage van de gemeente Venlo elk jaar, toch financieel gered moet worden. En dan weten wij hier allemaal hoe dat zit. En dat dat eigenlijk gewoon een constructie is die om fiscale en andere redenen het meest logisch is. En straks zitten hier weer andere mensen, dingen vervagen, mensen kennen de ins en outs van dossiers niet meer. En eer dat we het weten hebben we dezelfde discussie weer terug. Er ligt inmiddels nog een brief van het College over die vraag of dat niet anders kan. Ja, daar staat alleen in dat als wij de gebouwen zelf op de provinciale balans zetten, dan krijgen we allerlei rare toestanden. Het was ook niet primair onze intentie om ze zelf letterlijk terug te nemen intern op de balans. Maar ze in ieder geval uit

die BV te halen of NV, of welke rechtspersoon het ook is. En dan mag je hem best in een andere rechtspersoon onderbrengen. Ik ken daar de ins en outs terplekke ook niet van, daar gaat het niet om. Maar toch de oproep om daar nog een keer serieus naar te kijken.

Dus ja, ik zou alleen maar kunnen zeggen, laten we het in elk geval goed vast leggen. Maar ook in de voortgangsrapportages elke keer heel duidelijk maken dat dit geen subsidie is om een campus te redden, maar om een vastgoedprobleem uit het verleden van de Provincie zelf op te lossen. Dat zijn echt twee totaal verschillende dingen. Dan de immunisatiereserve. Ja, we hebben het daar natuurlijk heel vaak over gehad. En wij hebben daar geen expliciete beleidslijn over wanneer we die wel of niet inzetten. Maar ik denk dat zo'n collectief onderbuikgevoel hier wel is, dat als je die reserve al inzet dan zou dat voor een hele strategische keuze moeten zijn. Als ik het even puur persoonlijk vanuit het CDA zou benaderen, zou ik mij kunnen voorstellen, ik noem een willekeurig voorbeeld, dat als we nog iets extra's in de Einstein Telescope zouden moeten investeren. Zouden moeten investeren, ik zeg niet willen. Ja, dan zou het een optie kunnen zijn om daar een fonds voor aan te wenden. Maar als je gewoon een gebouw hebt dat letterlijk en figuurlijk lekt, dan is dat een bedrijfsvoeringsprobleem. Je gaat je bedrijfsvoeringsproblemen toch niet met je strategische reserves oplossen? Dus ja, wij vinden dat geen goed voorstel. Zo'n bedrijfsvoeringsprobleem hoor je gewoon in je exploitatie op te lossen en dat betekent in dit geval gewoon via je jaarresultaat. En dan weet ik natuurlijk wel dat het financieel broekzak-vestzak is, want het resultaat van het jaarresultaat gaat ook weer naar de immunisatiereserve. Maar het gaat me ook wel even om het principe, dat wij eigenlijk met z'n allen niet zouden moeten toestaan dat die immunisatiereserve te makkelijk voor allerlei bedrijfsongevalletjes wordt ingezet. En daarom dienen we ook samen met de SP een amendement in, maar dat kan de heer Van der Valk hier zo meteen zelf toelichten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jetten, namens de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Mevrouw Depondt heeft aardig wat gras voor mijn voeten weggemaaid. Dus ik kan het denk ik wel heel kort houden. Want ook GroenLinks zegt dat die campus met een erfenis zit, een vastgoedprobleem. En volgens GroenLinks mag dit niet drukken op de campus. En ik kan alleen maar benadrukken dat wij het belang erkennen van deze campus voor de regio. En dat we een groot voorstander zijn van die campus. Wat ons betreft had het voorstel daarom wat verder mogen gaan en dat komt, mevrouw Depondt noemde dat ook al, omdat wij heel erg bang zijn dat we hier over een aantal jaren weer staan. En dan bedoel ik met name als we kijken hoeveel moeite het nu al kost om met name Villa Flora op te plussen naar C qua energie en dat in 2030 zelfs A+ moet zijn. Dan maken wij daar ons ernstige zorgen over. Plus het feit dat de gebouwen gewoon niet exploitabel te maken zijn. Maar nogmaals, dit mag niet ten koste van de campus komen en daarom zullen wij voor dit voorstel stemmen. En wij steunen het amendement wat mijnheer Van der Valk nog moet gaan indienen. Ja, dank u wel. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Dan geef ik nu het woord aan de heer Franssen namens, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. In de commissie had onze fractie een vraag gesteld aan de heer Satijn over onze zorg ten aanzien van de huidige prijsstijgingen. We hebben daar een antwoord op gekregen. En het antwoord is voor ons aannemelijk en onze bezorgdheid is daardoor best geminimaliseerd, vandaar onze dank daarvoor. Als we kijken hoe wij als LOKAAL-LIMBURG tegen dit dossier aankijken, dan hebben wij ons altijd uitgesproken dat wij, ja, positief zijn ten aanzien van de ontwikkeling. Niet alleen voor de ontwikkeling voor de regio Venlo, de doorontwikkeling. We zijn een voorstander van de campus en de campus op zich. Ja, we hebben Venlo en we hebben nog drie anderen. En laten we dan benoemen dat deze campus gewoon het jongste kindje is uit die vloot. En als we dan alles zorgvuldig afwegen dan komen we tot de conclusie dat de zure appel doorbijten nodig en wenselijk is om op

een goede wijze deze jonge campus een faire kans te geven. Net als zijn broertjes van het Brightlands gezin. Dus resumerend, voorzitter, wij zullen dit voorstel ondersteunen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Valk, namens de fractie van de SP.

De heer Van der Valk (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de SP staat, en het zal u niet onbekend zijn, positief tegenover alle Brightlands. De Triple Helix formule werkt. De samenwerking met kennisinstituten, onderwijs en bedrijfsleven is op vele aspecten nuttig gebleken. En ja, het opzetten, het doorontwikkelen van dit soort constructies kost tijd en geld met vallen en opstaan, maar successen en resultaten zijn aanwijsbaar. Er wordt hard gewerkt aan innovaties om de huidige en toekomstige maatschappelijke vraagstukken op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en sociale achterstanden het hoofd te bieden. Maar voorzitter, het gaat niet allemaal geweldig blijkens dit voorstel. Een goede vastgoedpositie wordt belangrijk geacht en de gedachte erachter is dat de overheid, in casu de Provincie en de gemeente Venlo in dit geval, daar ook voor aan de lat staan. Dat klinkt logisch, maar een stevige analyse waarom deze rol persé bij de Provincie en de Gemeente moet liggen, ontbreekt. En dat roept de primaire vraag op of het hebben van vastgoed, onverlet of dit bijdraagt aan de Triple Helix formule, wel een kerntaak is van de overheid in casu van de Provincie en de gemeente Venlo? Of zou deze rol ook niet mede door andere partners in het samenwerkingsverband moeten worden ingevuld. Vooralsnog lijkt het er niet op, maar ik zie graag een reflectie van het College hierover.

Dan voorzitter, helaas is er in het verleden een zeer ongelukkige, bijna fatale, keuze gemaakt om de al dan niet frisse erfenis van de Floriade te aanvaarden. Met het effect dat we nu met de spreekwoordelijke gebakken peren zitten. 'Gedane zaken nemen geen keer', zult u waarschijnlijk zeggen, maar voor de SP is dat niet voldoende. Ten eerste hebben wij moeite met de meerjarige financiering van € 8 ton per jaar, te beginnen in 2023. We begrijpen dat er enig comfort moet zijn om de komende jaren te kunnen opereren, maar tegelijkertijd zouden we graag zien dat er enige druk wordt uitgeoefend op het infuus van de Provincie dat niet eeuwig kan blijven druppelen. Het voorstel voorziet een financiële tijdshorizon van 2030, maar het is maar de vraag of deze tijdshorizon voldoende is en zeer twijfelachtig wordt onderbouwd.

Dan voorzitter, de incidentele bijdrage van € 8,5 miljoen. Een enorm bedrag in verhouding tot wat de vastgoedportefeuille in werkelijkheid is. De bijgeleverde rapportage over het tweede kwartaal van 2020 geeft ons in ieder geval niet het comfort dat het allemaal goed gaat komen. We zitten inmiddels al ruim in 2023. En het zou mooi geweest zijn als er een Q3- of Q4-rapportage had gelegen die dat comfort wel gegeven had. En het blijft dus nog steeds de vraag of het verstandig is om zo'n groot bedrag ter beschikking te stellen. Maar, en mijn voorganger van D66 zei het ook al, we staan een klein beetje met de rug tegen de muur, we kunnen niet anders.

Dan het aanwenden van die € 8,5 miljoen, voorzitter. De immunisatiereserve is dus die flinke graai. We discussiëren in dit huis vaak over het niet aanspreken maar zelfs aanzuiveren van die immunisatiereserve. En die uitkomst is steeds weer dat we uitermate voorzichtig moeten zijn met het aanspreken van die immunisatiereserve en het vasthouden aan een gezond volume daarvoor. Het voorstel staat in de ogen van de SP dus hier volledig haaks op. We hebben dan ook een amendement voorbereid, mevrouw Depondt van het CDA maakte daar ook al kond van. En we zullen dat dan ook samen met het CDA indienen, waarin we voorstellen om de € 8,5 miljoen niet uit de immunisatiereserve te putten, maar daarvoor het jaarrekeningresultaat 2020 aan te wenden. Dat lijkt heel technisch, het lijkt een financiële exercitie, maar het is een principiële kwestie en mevrouw Depondt gaf dat ook al duidelijk aan.

Voorzitter, ik rond af. Dit voorstel is er vooral op gericht om de vastgoedpositie in financiële zin te verbeteren en te voorkomen dat we in de toekomst opnieuw tot onaangename verrassingen komen te staan. Kortom, soliditeit en continuïteit en hiermee rust op dit dossier. Dat achten we nodig, maar er ontbreekt echter een visie op de rol van de Provincie ten aanzien van vastgoed op de lange termijn. In de volle breedte, dus ook over de andere Brightlands campussen. Over het laatste, wordt er ook nog nagedacht over een al dan niet versnelde exitstrategie, in welke vorm dan ook, of vindt het College het een normale zaak om de rol van een

soort van bedrijventerreinbeheerder tot in de eeuwigheid te blijven invullen? Tot zover in eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Palmen, namens de fractie van Omzien.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Hij staat nog aan, heel mooi. Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat ik er nog uit ga komen, want er is zoveel gezegd waar ik bij kan aansluiten dat ik van alles heb zitten strepen en passen en meten. Dus ik hoop dat het goed gaat komen. Het debacle dat Floriade heette en het debacle dat Greenport Venlo heet. Hoe lang gaan we nog door met geld stoppen in iets dat er niet is? Ik kan eigenlijk wat dat betreft wel voor 90% aansluiten bij het betoog van mijnheer Westhoff van BVNL, ware het dat hij iets gunstiger is over de Brightlands Campus in geheel, als ik. Dat ik inhoudelijk dus geen voorstander ben van de Brightlands Campus Greenport, overigens ben ik wel voorstander van de Brightlands Campus maar niet op deze manier bij Greenport. Dit mag het oordeel over het vastgoed echter niet in de weg staan. Ik heb dat dan ook duidelijk proberen te scheiden, maar het is wel een optelsom. De opmerking dat er een lange adem en nog forse bedragen nodig zijn om tot volwassenheid te komen, geeft wel een beetje aan wat er ons nog te wachten staat voor de komende jaren. Anders gezegd, de campus komt nauwelijks van de grond en daar komt dan deze problematiek nog bij. Dat geeft de vraag hoeveel geld mag een gewenst scenario nog kosten? Is dat een greep in de immunisatie-reserve, excuseer, waard? Gaat er weer iets passends gemaakt worden dat niet passend is? Ik kan wel begrijpen waarom er na Venlo en Almere geen Floriade meer komt. Het denken in prestige en grootsheid kost de burger continue heel veel geld. En dat is gemakkelijk beslissen wanneer het niet uit de eigen task komt, zal ik maar zeggen. Het lost ook niks op, maar ik wilde het toch graag even kwijt. Dat behoedt ons wellicht om voor de toekomst opnieuw de fout in te gaan. Het zou mijn uitdrukkelijke wens zijn dat er wat meer in realiteit gedacht zou gaan worden voor de toekomst. In de waarde van dingen in plaats van in grootsheid. Ik kan het voor de rest dan ook kort houden, voorzitter. Hoe graag sommige partijen het ook anders willen zien, nog tot in lengte van dagen geld blijven stoppen in iets dat niet is, dat lijkt mij geen strak plan. Het is kiezen uit twee kwaden wat dit betreft en ik moet er dan toch voor kiezen om het voorstel niet te steunen. Ik ben er namelijk niet van overtuigd dat het met de € 8,5 miljoen aan verbouwkosten gepiept gaat zijn. En soms kan iets niet doen ook heel moedig zijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Palmen. Dan geef ik het woord aan de heer Kuntzelaers, namens de Partij van de Arbeid.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. We gaan investeren. In de Brightlands Campus in Venlo. En Venlo verdient dat en Noord-Limburg verdient dat, want we streven al jaren naar dat verankeren van dat hoger onderwijs, maar ook die aanhaking van dat middelbaar onderwijs, juist op deze onderwerpen. En die besluiten hebben we al op het visieniveau genomen. En vandaag komt daar het besluit rondom vastgoed gewoon bij. We gaan het vastgoedvraagstuk oplossen, vandaag. Met als doel een groeiende campus, het borgen van dat onderwijs, die studenten binden aan de regio, werkgelegenheid voor de toekomst creëren. En die economische kracht, de VVD refereerde er al aan, juist dat is natuurlijk... Je wilt verdienmodellen stimuleren. En juist dat hopen wij natuurlijk in de komende jaren van de grond te zien komen. En die discussie hopen we hier dan vandaag rondom vastgoed voor de korte en de middellange termijn af te zekeren. Maar ik denk dat ik het met mevrouw Palmen eens ben, dat is natuurlijk niet afgezekerd voor de eeuwigheid. Maar de Partij van de Arbeid vindt dat geen probleem. Wij geloven in het concept dat hier ligt. Wij geloven in het groeipotentieel wat je wilt creëren voor die regio, wij geloven dat investeren in dat concept van Brightlands juist die toegevoegde waarde naar de toekomst toe gaat realiseren. En dat is geen ongedekte check naar het College toe om te zeggen van kom maar met het volgende lekkende dak, dan gaan we daar ook meteen mee aan de slag. Maar dat is wel de motivatie om juist die ontwikkeling in die regio aan te blijven jagen. Om te gaan voor die sterke werkgelegenheid, om te staan voor een stad die altijd al gesnakt heeft naar studenten die bleven en die niet vertrokken richting

Brabant of hoger, maar die juist in ons Limburg konden blijven wonen en later ook konden werken. Dat is iets waar de Partij van de Arbeid in gelooft en dat is waar deze investering vandaag toe moet leiden. Wij wensen het College veel succes en we zien u waarschijnlijk weer een keer terug.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers. Dan geef ik nu het woord aan de heer Ernst, namens de PVV.

De heer Ernst (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Het begrip Floriade is inmiddels synoniem voor een bodemloze put met een decennialange nadreunende echo. Erfenissen, je zult ze maar krijgen. Meestal is er wel sprake van enige vreugde als men een of meerdere gebouwen erft. Maar in dit geval zullen veelal andere gevoelens overheersen. Dit stuk staat wat de PVV betreft los van de gebruiker of hoe je het in het belang van de gebruiker in het algemeen of voor een specifieke regio aankijkt. We hebben niet voor niets gevraagd om het oorspronkelijke stuk op te splitsen. Het gaat nu om de manier van omgaan met vastgoed. En ook daarover zal in dit huis het laatste woord voorlopig nog niet gesproken zijn en moet er diep in de buidel getast worden. En de vragen voor ons, en dus voor de portefeuillehouder, zijn nog steeds voor hoe lang zijn we nu klaar? Mijn voorganger sprak net de woorden: we gaan het vastgoedprobleem vandaag oplossen. Hoe lang kan het vastgoed nu mee zonder verdere miljoenen investeringen? Staat er na deze investeringen een gebouw dat klaar is voor de toekomst, dat voldoet aan alle eisen? Hebben we dan ook een gebouw met een A-label? En zo nee, hoeveel gaat dat dan nog indicatief kosten? En is er, behalve Provincie schrijf maar af en stort maar bij, nog een plan, in welk stadium dan ook, om de gebouwen rendabeler voor verhuur te maken? En de vastgoed BV een kans te geven. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ernst. Dan geef ik nu het woord aan de heer Loomans, namens de Partij voor de Dieren. En die wordt vervangen door mevrouw Plusquin, namens dezelfde partij.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Was onze fout. Voor de notulen. Voorzitter, salamitactiek, kamelenneus of een rituele dans, dat zijn allemaal woorden die van toepassing zouden kunnen zijn op het feit dat er nu voor de derde keer miljoenen euro's voor Brightlands Venlo en de bijbehorende campusgebouwen wordt gevraagd. Wij vinden vooral dat het opknippen in stukken maakt dat de maatschappelijke afweging, of de verwachte resultaten zoveel miljoenen euro's waard is, nauwelijks heeft plaatsgevonden. Deze afweging wordt vertroebeld door de schijnbaar diepe wens om deze vastgoedinvestering in stand te houden. De Provincie heeft daarom bij Brightlands Venlo een veel zwaarder en financieel risico genomen dan bij de andere Brightlands. Het opknippen in meerdere beslissingen geeft lagere kosten en risico's qua beslissing en dan lijkt het allemaal net acceptabel te zijn, terwijl als je naar het totaal kijkt alle seinen op rood staan. Voor ons blijft overeind staan dat wij het geld liever uitgeven aan natuur, milieu of dierenwelzijn. En dat inhoudelijke sturing van GS en PS nodig is op de richting en de kennis van Brightlands Venlo. Wij vinden dit een zeer indirecte en risicovolle manier om de economie in Venlo te stimuleren. En het is dus volstrekt onzeker of deze enorme bedragen in verhouding staan met moeilijk vast te stellen toekomstige resultaten 4:32:10 en dat wensdenken geen goede basis is voor deze beslissing. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan geef ik tot slot in eerste termijn het woord aan de heer Driessen, namens Forum voor Democratie.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, ik heb het idee toen ik naar de agenda van deze Staten keek dat we voornamelijk problemen aan het oplossen zijn. Er passeren allemaal projecten de revue waarin nog even wat geïnvesteerd moet worden en dan komt het allemaal wel goed met die projecten. En toen wij vorig jaar tegen het einde van 2022 aan ons verkiezingsprogramma voor maart begonnen, hebben we het lang en breed gehad over een van onze favoriete hobby's en dat is investeren in de economie. We hebben dan ook... We dragen dan ook Brightlands Campus een warm hart toe. We staan achter de hele filosofie, het idee van het innoveren in onze regio Limburg. Opnieuw opbouwen als innoverende

economische sector. Maar daar waar wij heel fel waren op projecten als Mijnwater, omdat ze wellicht, en wij denken bijna zeker, geldverslindend zijn, moeten we dat ook zijn op de dingen die wij zelf graag doen. En helaas is daar Campus Venlo één van. Dit vastgoed is een blijvend probleem, een duur probleem. En de Provincie zou het vastgoed niet moeten exploiteren. Daar bovenop komt dat we te maken hebben met een periode waarin vastgoed voor bedrijven al sowieso qua prijs door de vloer zakt. Laat staan als het dak lekt. Dus wij zien een continuering van het vastgoed in Venlo niet zitten. Investeren in de markt is ondernemen. En als wij als Provincie willen investeren in de markt moeten we ons ook gedragen als een ondernemer. En dat betekent ook de risico's op tijd inschatten en zeggen genoeg is genoeg. En vastgoed hoort daar niet bij. En wij proberen op deze manier een duidelijk punt te zetten wanneer het voor ons op een gegeven moment klaar moet zijn. Een campus is een goed idee, maar blijkbaar is het vastgoed beheren geen goed idee voor de Provincie, want op deze manier blijft het geld kosten. Dus voorzitter, zeggen we hier vandaag, met zwaar gemoed, we willen toch pleiten om dit vastgoed in Venlo af te staan en daar niet meer mee door te modderen. We hebben het al vaker gehoord. We hebben het gelukkig ook van andere sprekers gehoord, die ook zeggen dit is een moeilijk probleem. We moeten zoeken naar andere oplossingen. Dat kan wat ons betreft in een andere constructievorm, campus in Venlo. Dat kan op leasebasis. Maar we willen niet meer ons eigen geld daarin blijven stoppen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Driessen. Dan kijk ik even naar de Gedeputeerde, of die direct kan antwoorden. Dat is het geval. Dan geef ik het woord aan de heer Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, dank. Allereerst aan uw Staten. Ik realiseer me nu ik hier sta... Ik zal wat dichterbij de microfoon gaan staan, ook op veler verzoek, in vele vergaderingen. Het is ook de laatste keer dat ik hier sta met een regulier onderwerp in uw Staten en ik wil graag de commissie FEB, maar ook de Staten danken voor de samenwerking afgelopen anderhalf jaar. En ook zie ik hier vandaag weer de vruchten van een stevige, maar inhoudelijk goed geladen commissievergadering die wij hebben gehad over dit onderwerp. En uw Staten die de fracties hier vertegenwoordigt, hebben niet verrassend om het zomaar... Maar voor datgene wat er in de Statencommissie besproken is, ook hier opmerkingen gemaakt over dit onderwerp wat ons allemaal bezighoudt. Of je nu voor of tegen de Brightlands campussen bent. Of je nu voor of tegen een vastgoedpositie bent bij de Provincie Limburg. We hebben hier ook altijd als College van gezegd dat wij dit een lastig dossier vinden. Wij vinden dit een dossier waarin wij ervan uit willen gaan dat als wij als Provincie Limburg geld investeren in de kenniseconomie, dit in directe zin doen. Dit is weliswaar een gesplitst onderwerp, dan doen we dat het liefst ook gewoon op de inhoud en niet op verlieslatende vastgoedexploitaties. Keer op keer hebben we dat gezegd. En toch vinden we het van elementair belang dat de vastgoedpositie van deze campus wordt versterkt om uiteindelijk die kenniseconomie ook in Noord-Limburg goed te borgen. Dat is de drijfveer achter het voorstel dat voor ligt. En dat is ook de drijfveer waarom het voorstel voorligt zoals het voorligt. Dat hebben we in de commissievergadering met elkaar besproken. Wij geloven dat dit het voorstel is waarin wij die campus recht kunnen trekken. Ik zeg niet rechts kunnen trekken, voorzitter. Recht kunnen trekken. We vinden het van belang dat er een perspectief is. En een perspectief moet je nooit zetten op twee jaar als er een groot probleem is. Dat moet je echt wat langer kunnen schetsen. En dat is ook precies de reden waarom we voor 2030 gekozen hebben. Dus ook de fracties die vragen of er een exitstrategie is, ja, die is er, die hebben we ook met elkaar besproken in de commissie. Maar die is niet vroeger dan 2030 ... Dank u wel. Die is niet vroeger dan 2030 juist ook om die campus en de vastgoed BV in dit geval de kans te geven om zich te kunnen ontwikkelen met het pakket wat hier nu voorligt en voorzitter, mogelijk mag rekenen op een meerderheid van dit parlement. Dat is de inzet van het College en dat is ook wat we met elkaar gewisseld hebben. De woorden van mevrouw Depondt zijn me uit het hart gegrepen in haar bijdrage en ook dat was geen verrassing, maar ook dat is gewisseld in de commissie. Nu even wat meer specifiek naar de vragen en opmerkingen die zijn gemaakt door de Staten, voorzitter. De heer Westhoff vroeg kunt u ons aangeven of de bijdrage van € 850.000. niet excessief is. Nou, we hebben geprobeerd ook hier te komen met een realistisch beeld. Niet te krap, niet te ruim, maar wel voldoende om de komende tien jaar ervoor te kunnen zorgen dat die BV zich op een goede manier kan ontwikkelen. Zodat

wij hier niet meer terug hoeven te komen met elkaar. Dat is feitelijk wat wij hier hebben voorgesteld en dat hebben wij ook zo gewisseld in de commissie.

Voorzitter, ik zie de heer Van der Valk.

De voorzitter: Ja, ik zit heel even te kijken, want u had net ook de vraag van de heer Westhoff beantwoord. Ik kijk even naar de heer Van der Valk. U was wel eerder, maar kunnen we dat punt van de heer Westhoff hier even afhandelen en dat u daarna de vraag stelt. Nou, wat ongelooflijk aardig van u.

De heer Westhoff (BVNL): Zou u daar nadere informatie over willen toesturen, want daar heb ik eigenlijk weinig informatie over gekregen. Ik bedoel, ik geloof u op uw woord, maar ik wil dat ook graag even op papier hebben. Kunt u dat toezeggen? Hartelijk dank.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter dat zullen wij doen toekomen aan uw Staten. Een onderbouwing waarom wij denken dat dit een reëel voorstel is. Dat is feitelijk wat u vraagt.

Ja.

De voorzitter: Dank u wel, voor de toezegging. De heer Van der Valk. En nogmaals dank.

De heer Van der Valk (SP): Graag gedaan. Dank u wel, voorzitter. Toch even over die exitstrategie. 2030, en wij snappen dat je daar enig comfort moet bieden in de tijd en ook die mogelijkheid moet geven. Maar stel nou in 2028 komt er weer zo'n kat uit de zak, komt er weer een tegenvaller. Is er dan een bezinningsmoment van en nu is het genoeg geweest of gaan we dan weer een keuze maken voor 2034 en het zaakje doorslepen? Is er naast de formele afspraken die u hier gemaakt heeft met de partners en ook die 2030 die dat comfort biedt, ook nog sprake van we houden een vinger aan de pols en als het toch dreigt mis te gaan, dan halen we de stekker eruit?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, ik wilde via de algemene inleiding en de beantwoording van een aantal vragen en opmerkingen van uw Staten eigenlijk toekomen tot een punt wat bij mevrouw Depondt zei, wat mogelijk ook wat verlichting geeft op de noodzaak die u vraagt, om een deel van de pijn wellicht weg te nemen. Maar voordat ik daar kom, voorzitter, wil ik de heer Van der Valk meegeven ... Kijk, die 2030 hebben wij het realistisch vastgesteld, samen met onze partners. Dus dan heb je je daar ook in die zin aan te houden. Maar we hebben ook met elkaar gezegd, ook in de commissievergadering, als dit niet voldoende is, dan zullen we ons echt ... Wanneer dat moment ook is, of dat nou in 2030 is of eerder, dan zullen we echt met elkaar het gesprek moeten aangaan van is dit het? Maar ik wilde, voorzitter, als u mij toestaat en de heer Van der Valk ook, want u stelt die vraag nu, ook in mijn betoog en beantwoording, ook naar mevrouw Depondt, nog wel een slag maken waarin we hopelijk dat kunnen voorkomen. Het is wat cryptisch maar we spreken ook <onverstaanbaar> vandaag.

De voorzitter: Helder voor u? Gaat u verder.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank u wel ook, heer Van der Valk.

Ja, mevrouw Fischer-Otten die zei van ja, voelt het niet een beetje als 'over het graf regeren'. Ja, dat heb je natuurlijk altijd wel als je het hebt over langjarige besluiten. We hebben hier een aantal besluiten met elkaar... Die heeft u met elkaar genomen moet ik zeggen, die natuurlijk langer duren dan een reguliere zittingstermijn van een College of van de Staten. Dat voelt tot op zekere hoogte ook bij ons wel eens wat ongemakkelijk, maar het is wel voor het doel waar je voor zit vaak van grotere waarde om dat wel te doen.

En daardoor ook wat meer zekerheid en vooruitzicht te bieden. Dus ik voel wat u voelt. Maar soms is het ook wel nodig.

Ja, voorzitter. De heer Van Wageningen die heeft natuurlijk ook inderdaad toegespeeld op die exitstrategie, daar zijn we in de commissie... En ook zojuist ben ik daar ook even bij blijven stilstaan, dat er natuurlijk een moment is wat we echt met elkaar te wegen hebben. En dat wat ons...

De voorzitter: Ik zag even iets te laat dat mevrouw Fischer ...

Gedeputeerde Satijn: Excuses, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Fischer, aan u het woord.

Mevrouw Fischer-Otten (50-PLUS): Ja, ik kreeg antwoord op één van mijn vragen. Maar ik zie dat u de rij langs gaat. Ik had nog ergens de vraag stel dat de nieuwe Staten andere keuzes willen maken, hebben ze daar ruimte voor of is dit het en zo blijft het voorlopig?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, het voorstel wat hier voorligt en waar u ook over besluit ziet toe tot 2030. Maar het is natuurlijk aan iedere Staten, ieder Statenlid, en de Staten zelf om een eigen beleid te bepalen. Dus in theorie, voorzitter, is het natuurlijk mogelijk dat de nieuwe Staten andere keuzes maken, andere beleidskeuzes maken, ook andere keuzes maken op dit onderwerp. En het initiatief zal na vandaag, stel dat dit voorstel zal worden aangenomen, ook echt vanuit de Staten moeten komen of vanuit het College als daar een aanleiding voor is. Maar goed dat reflecteert misschien ook een beetje dat onwennige gevoel dat je toch voor langer dan de zittingstermijn waarvoor je benoemd bent een besluit moet nemen, dat geldt net zo goed voor het College, voorzitter. Dus ik snap dat gevoel van ongemak van mevrouw Fischer-Otten heel goed.

De voorzitter: Voldoende, mevrouw Fischer voor u? Dank u wel. Gaat u verder.

Gedeputeerde Satijn: De tijd tikt door voorzitter, onverbiddelijk. De exitstrategie waar ook de heer Van Wageningen... Dat hebben we niet alleen in de commissie, we hebben het op meerdere onderwerpen met elkaar over een exitstrategie gehad, heb ik volgens mij voldoende gehoord, dat is hier gezet op 2030. Dat onthoudt ons helemaal niet van het feit dat we natuurlijk ook, op welk moment dan ook, het gesprek met elkaar moeten voeren. Of dat nou aan de hand is van resultaten of aan de hand van noodzaak, voorzitter. Ja, de fractie van SVL deed een duidelijk appel over het ondernemersloket. Dat is opgenomen in een ander voorstel wat door uw Staten is aangenomen. Dat voeren wij uit. Ik snap ook de noodzaak waarom daar om gevraagd werd, om natuurlijk ook het MKB en het grootbedrijf, niet alleen in de regio maar ook in heel Nederland eigenlijk, als je het zo wilt bekijken, te verbinden. Dus wij gaan dat uitvoeren. En nogmaals dank aan de fractie van SVL voor dat initiatief.

De heer Lodewijks maakte een opmerking over business development. Op zich was dat een hele goede, want daarover heb ik gesprekken gehad met BASF en het UM om ook echt een rol te gaan spelen op het business development voor de hele campus. En daarmee ook indirect een rol te spelen in niet alleen de bezetting van de campus maar ook in de waardeontwikkeling van de campus. En dat is ook een voorzet die wij hebben aangeboden aan de directie van het bedrijf. En het College maar feitelijk ook uw Staten voelen natuurlijk ook heel veel voor uw opmerking door te zeggen van laten we ons nu echt primair richten op datgene wat die campus verder moet ontwikkelen en als Provincie Limburg niet te veel subsidies geven aan de directe onderwijspositie. Dat is dus feitelijk ook het besluit wat u al genomen heeft waarin we feitelijk als Provincie Limburg de rol van initiator wat meer naar facilitator hebben verlegd. Dat is een voorstel dat inherent was aan het totale voorstel over de Brightlands campussen qua perspectief tot 2030. Dus daarmee wordt er ook aan tegemoet gekomen. Dus die opmerking is in die zin wel relevant.

Dan kom ik bij mevrouw Depondt en ook indirect bij de heer Van der Valk. Want we hebben inderdaad als College toezeggingen gedaan in de commissie om te komen tot een beeld van ja, waarom is dat nu enorm ingewikkeld om die twee panden uit die vastgoed BV te trekken als het ware. Want dat is het voorstel dat ook voor een deel voorlag. Nou, dat hebben we beantwoord in de brief die we hebben gestuurd aan uw Staten. Maar ik vind het wel zinnig, voorzitter, om te onderzoeken als die vastgoed strateeg er zit of er ook op een andere manier gerealiseerd kan worden. Mevrouw Depondt gaf ook aan van ja, dat hoeft natuurlijk niet persé uit de BV getrokken te worden en op de balans van de Provincie gezet te worden. Maar wij kunnen het er misschien uittrekken zodat je een zuiver beeld hebt van de exploitatieresultaten en uiteindelijk daar een besluit over gaat nemen. **Dus ik zeg u toe, voorzitter, dat we dat gaan onderzoeken op een moment dat we wel wat lucht in de BV hebben. Want als we dat nu zouden doen, dan komen we in hele ingewikkelde discussies met andere aandeelhouders terecht. En ik hoop dat ik daarmee ook niet alleen een antwoord kan formuleren voor wat er in de toekomst, althans het dan zittende College op de situatie op dat moment.** Namelijk of daar inderdaad een blijvende negatieve voetafdruk is van die twee gebouwen in de totale exploitatie. Of dat we dat op een andere manier kunnen oplossen, voorzitter, zodat die campus, en nogmaals de woorden van mevrouw Depondt zijn mij uit het hart gegrepen, niet continue achter die erfenis van die Floriade aanhobbelt, zegt de voormalig Floriade wethouder, voorzitter. Dan, ja, ook de PVV, de heer Ernst, die gaf heel duidelijk aan van hoe het nu zit met die exitstrategie, wanneer moeten we nou iets gaan doen? Nou, ik hoop toch dat we ook met het voorstel wat we zojuist gedaan hebben, of de toezegging, toch een beetje het ongemak van de heer Ernst over de toekomst en misschien ook wel een beetje het ongemakkelijke gevoel hetgeen er nog mogelijk boven ons hoofd hangt, want daar reflecteerde hij sterk op. Van ja, goed, we hebben natuurlijk gezien dat in het voorstel voorzieningen zijn opgenomen om de zaak gezond te maken, zo niet gezond te houden en toch blijft hij een ongemakkelijk gevoel houden. Van ja, wat hangt er nu uiteindelijk dan nog steeds boven ons hoofd? Daarvan hebben we ook vaker tegen elkaar gezegd dat we dat ook delen. Maar we hopen toch met dit voorstel daar een goed antwoord op te hebben gevormd. Dan zit ik even te kijken. Dan heb ik geconstateerd dat de Partij voor de Dieren en mevrouw Palmen en ook de heer Driessen met name hebben aangegeven hoe zij het dossier bezien, maar geen vragen hebben gesteld. En dat geeft natuurlijk altijd de ruimte aan de heer Ernst om nog verdere opmerkingen te maken.

De voorzitter: Laat ik nou van dezelfde gedachte zijn. De heer Ernst, aan u het woord.

De heer Ernst (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had heel specifiek gevraagd als je het dan hebt over wat er boven het hoofd hangt, of het gebouw straks voldoet aan de eisen die gesteld worden op het gebied van energielabel? En of dat hiermee nu afgedekt is of dat er in de loop naar 2030 toe als- nog een rekening c.q. een voorstel neergelegd wordt van er moet zoveel miljoen bij om dat gebouw straks op die A-status te krijgen. Los van wat je vindt van een eventuele A-status.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, dank. Ja, we hebben dat natuurlijk ook uitvoerig besproken met mevrouw Jetten in de commissievergadering, die diezelfde vraag stelde of het voorstel dat nu voorligt voorziet in, zowel materieel als immaterieel, voldoende gewicht, budget ook, om uiteindelijk dat energielabel op de dan gewenste wettelijke norm te brengen. Daar is het antwoord 'ja' op. Daar voorziet het voorstel ook in. Maar nogmaals dat hangt natuurlijk van de totale balans af naar 2030 toe en de hele financiële verhouding in de BV of dat uiteindelijk gaat lukken. Maar zoals het er nu voorligt moet dat lukken, voorzitter. Als voorlaatste het amendement, voorzitter, ingediend door de heer Van der Valk en mevrouw Depondt. Ook dat is een vrucht van de commissievergadering. Dat kunnen we, laten we zeggen in die zin positief adviseren. Zeg ik dat goed?

De voorzitter: Oordeel Staten heet het dan.

Gedeputeerde Satijn: Oordeel Staten. Als laatste, voorzitter, zie ik mijn oude vriend Aissa Meziani binnenkomen, die verjaart vandaag, van harte gefeliciteerd. En een oude vriend was gerelateerd aan onze duur van de vriendschap en aan niets anders. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Satijn. Dan ga ik even kijken of er behoefte is aan een tweede termijn. De heer Westhoff? Niet het geval. Mevrouw Fischer? Niet het geval. De heer Van Wageningen? Nee. De heer Smeets? Niets. De heer Lodewijks? Ik ga even de lijst ... Had u een punt van orde?

De heer Ernst (PVV): Ja, ik zou graag een schorsing willen hebben, voorzitter. In verband met overleg in de fractie met betrekking tot de antwoorden die ik gehad heb.

De voorzitter: Dan ga ik daar zo toe over. Ik ga maar even mijn lijstje langs zodat ik weet wie er eventueel in tweede termijn nog zou willen spreken. Mevrouw Depondt? Niet het geval. Mevrouw Jetten? Niet het geval. De heer Franssen? Niets. De heer Van der Valk? Niets. Mevrouw Palmen? Niets. De heer Kuntzelaers? Ook niets. De heer Ernst mogelijk? De heer Loomans, Partij voor de Dieren? Geen idee. En de heer Driessen? Niets. Hoe lang heeft u nodig, mijnheer Ernst? Vijf minuten? Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, als u uw plaats weer wilt innemen, dan gaan wij verder en geef ik even het woord aan de heer Ernst. Die had namelijk een schorsing aangevraagd of er nog een behoefte is aan een tweede termijn. En dat is het geval. Dames en heren mag ik u dan ook vragen om stilte in acht te nemen zodat wij ook kunnen luisteren. De heer Ernst, aan u het woord.

De heer Ernst (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb in eerste termijn een vraag geformuleerd. Ik heb daarop een antwoord gehad, maar wat op mij nog steeds niet duidelijk overkwam. De vraag is met de huidige investering, zoals die daar nu ligt, krijgt het gebouw daarmee een A-label? Dat is een heel simpel ja of nee antwoord. En in geval van nee zouden wij graag willen weten hoe groot is dan de investering om alsnog dat A-label te verkrijgen? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Ik had de indruk dat de Gedeputeerde dat gezegd had. U mag dat nog even herhalen vanaf uw plaats. Dat is net zo makkelijk. Want volgens mij is het gewoon een ja, dacht ik.

Gedeputeerde Satijn: Dat is juist, voorzitter. Dat is een ja.

De voorzitter: Antwoord is gewoon: ja.

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, dan verzoek ik om de vergadering in beslotenheid voort te zetten.

De voorzitter: Kunt u heel even naar mijn tafel komen.

De voorzitter: Dames en heren, ik schors de vergadering voor tien minuten om even iets te verifiëren. Daarna wordt de vergadering voortgezet. De vergadering is geschorst voor tien minuten.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, wilt u uw plaatsen innemen, dan kan ik de vergadering heropenen. Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb in de schorsing zo-even nagevraagd omdat er voor mijn gevoel een discrepantie zat tussen hetgeen ik gelezen had en hetgeen geantwoord werd. Dat was er

inderdaad, maar dat is inmiddels opgelost. Daarover zal de portefeuillehouder zo meteen nog een kort antwoord geven. Wat mij betreft kan de vergadering dan gewoon voortgezet worden.

De Voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ernst. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de heer Ernst voor zijn oplettendheid. Ik heb hem in de commissievergadering een dossiertijger en dat heeft hij vandaag met veel waarde en overtuiging gedaan. De vraag van de heer Ernst was of er zonder verdere investering, of andere investeringen dan voorgesteld worden in dit voorstel, energielabel A in 2030 bereikt wordt. Daar is het antwoord 'ja' op. Dus dat zal niet ten koste gaan van andere investeringen dan opgenomen in het voorstel. Dus dat is feitelijk wat er aan de hand is. En nogmaals dank ik de heer Ernst voor zijn oplettendheid.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het eind van de beraadslaging over dit onderwerp en komen we bij de stemming over eerst het amendement. Amendement 168 Van der Valk, Depondt en daarna het Statenvoorstel. Ik kijk even of iedereen aanwezig is. De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Ik zou toch nog graag de inzichten eens even kort met mijn fractie willen bespreken om te kijken of het standpunt nog verandert.

De voorzitter: Mij wordt ingefluisterd dat dat in een goede minuut moet kunnen. De vergadering voor een minuut geschorst. Als de rest dan binnen blijft dan kunnen we gelijk even tellen met hoeveel mensen we zijn.

[SCHORSING]

De voorzitter: Bij mij is de minuut voorbij. Bij jullie ook. Dan komt dat goed uit. Aan de orde ... Bij deze is de vergadering heropend. De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Is het al tijd voor een eventuele stemverklaring of ...

De voorzitter: Dat kan. We gaan allereerst kijken naar het amendement en dan naar het Statenvoorstel. Ik weet niet waar u de stemverklaring bij wil geven?

De heer Ernst (PVV): Dat ging over het voorstel, voorzitter.

De voorzitter: U mag het nu vast doen, maar ... Ga uw gang.

De heer Ernst (PVV): Sorry, ik was een beetje voorbarig. Er is kort overlegd. De toelichting van de portefeuillehouder heeft ons doen besluiten om het stuk alsnog te steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!) Dank u wel, voorzitter. Hoewel ik tegen het voorstel zal stemmen, ga ik wel voor het amendement stemmen. Er lijkt zich toch een meerderheid af te tekenen en dan is in mijn optiek een geamendeerd voorstel in ieder geval beter dan het originele voorstel. Vandaar.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er nog andere ... Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Nou, wij vinden dat dat geld wel ten laste moet komen van de immunisatie-reserve. Als er dan een positief resultaat is over 2022, kan dat altijd nog

verrekend worden. Hierdoor wordt het jaarresultaat 2022 namelijk niet vervuild met een grote incidentele post. Dus ik zal tegen het amendement stemmen, maar ik ben wel voor de motie, omdat ik wel vind dat ...

De voorzitter: Het voorstel.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja, het voorstel, omdat ik vind dat het wel door moet gaan.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Ik kijk even of er nog andere stemverklaringen zijn. Dat is niet het geval. Dan gaan we nu over tot de stemming.

Aan de orde amendement 168, Van der Valk/Depondt inzake noodzakelijke bijdrage Campus Vastgoed Greenport Venlo. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Het amendement is aangenomen met 40 voor en 4 tegen.

Dan breng ik in stemming G-22-061, het Statenvoorstel Campus Vastgoed Greenport Venlo inzet en visie tot 2030 en de brief van GS van 20-12-2022. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Het voorstel is aangenomen met 39 voor en 5 tegen.

11 Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 11. Dat zijn de moties vreemd aan de orde van de dag. Zoals eerder vermeld zijn dat er zes. Ik hanteer het als volgt, dat we eerst alle zes de moties bespreken en daarna over alle zes de moties gaan stemmen.

Als eerste aan de orde is de 2^e gewijzigde motie vreemd, 2952, Plusquin/Schuuring, inzake varkenstallen in Egchel. Mevrouw Plusquin, aan u het woord. U kent de procedure. Het wordt toegelicht. Daarna de Gedeputeerde. Daarna kunnen vervolgvragen gesteld worden. Mevrouw Plusquin, aan u het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Het houdt niet op, niet vanzelf. Het is niet met plezier dat wij deze motie indienen. Hebben we een omgevingsverordening aangenomen, waarin een einde wordt gemaakt aan de landbouwonwikkelingsgebieden, de LOG's, waarin alleen nog incidentele nieuwvestiging is toegestaan met compenserende beëindiging elders? Is er een stikstofbeleid, waarvoor bestaande bedrijven offers moeten brengen en bedrijven in onzekerheid zitten, omdat ze geen vergunning hebben? Glijt er dan toch een heel grote uitbreiding doorheen, omdat die op een LOG zit en de nieuwe verordening nog niet is ingegaan, alleen maar omdat de Omgevingswet, waaraan de nieuwe verordening is gekoppeld, telkens wordt uitgesteld. Nu weer 1 januari volgend jaar. Alleen maar omdat het een uitbreiding is die eerder is verleend op basis van een oude stikstofvergunning vanwege het werken met zogenaamde emissiearme stallen, die echter volgens de recente uitspraak niet doen wat ze beloven. De vergunning is verleend en daar wordt gebruik van gemaakt, terwijl bestaande bedrijven moeten afschalen of in onzekerheid zitten, omdat ze nog geen stikstofvergunning hebben. Zo zit er op 1.100 meter van de geplande nieuwvestiging een rundveebedrijf dat in de stikstofplannen voor een halvering ingeboekt staat. Wie kan dit rijmen, voorzitter? Een nieuwvestiging van zes grote stallen dreigt nu te glijpen door de mazen van de regelgeving. Een nieuwvestiging dicht bij de dorpskern van Egchel, waar bewoners tegen protesteren. Voorzitter, eergisteren heb ik met de omwonenden een tour door Pig City gemaakt. Egchel, een dorp met 1.200 inwoners. 1.200. 100.000 varkens, waar er nog 38.000 bij komen, op een steenworpafstand van de basisschool, van het gemeenschapshuis, van de woningen, waar je zou moeten kunnen wandelen of je kinderen kunt leren fietsen. De omwonenden maken zich grote zorgen over hun gezondheid. Aan de ene kant de huizen, aan de andere kant de grote varkensstallen. Geen boerenerven, maar agro-industriële complexen, voorzitter. Ik stond toevallig achter de ophaaldienst van Rendac, waar ik tien minuten gefilmd heb hoe tientallen dode varkens in een vrachtauto verdwenen. Het ging maar door en door. Tientallen. Zo'n ophaaldienst komt minimaal één keer per week, begreep ik. Deze foto maakte ik vanaf de openbare weg. Voor wie het niet kan zien: het zijn dode varkens die ik vanaf de openbare weg heb gefotografeerd, nabij de dorpskern. Bij een bedrijf iets verderop stopte ik om een foto te maken van de luchtwasser. De stank was niet om uit te houden. Waar deze omwonenden om vragen, voorzitter, is om hun gezondheid en die van hun

kinderen en kleinkinderen serieus te nemen. Ze wonen al naast een agrarisch industrieterrein met 100.000 varkens. Moeten er echt nog tienduizenden bij? Het getuigt van moed van de inwoners van Egchel om in verzet te komen, omdat het een kleine gemeenschap is, waar iedereen elkaar kent. Voorzitter, dan is het toch een keer genoeg? Daarom vraagt de motie om als Provincie hierover in overleg te treden met de gemeente, om ervoor te zorgen dat die handelt in de geest van de nieuwe omgevingsverordening en geen gebruikmaakt van een achterhaalde stikstofvergunning. Dat kan door de afwikkeling van de betreffende bestemmingsplannen uit te stellen. Ook een actualisatie van de Wet natuurbescherming is een mogelijkheid, om die in lijn te brengen met recente rechterlijke uitspraken over de veel lager dan verwachte effectiviteit van de zogenaamde emissiearme stallen. Daarnaast, structureel, vraagt de motie om vergelijkbare situaties in kaart te brengen, waar onomkeerbare ontwikkelingen dreigen, die in tegenspraak zijn met de nieuwe omgevingsverordening en het stikstofbeleid, om daarvoor, daartegen moet ik zeggen, een plan van aanpak te verwisselen. Wie het plaatje nog niet goed heeft gezien nog een keer. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Dank u wel, voorzitter. Ja, het is natuurlijk inderdaad voor de beeldvorming een super bizarre situatie dat in een tijd dat we met stikstofreductie bezig zijn, in een tijd waarin we met gebiedsplannen bezig zijn, waarin er opkoopregelingen zijn, er nog een uitbreiding plaatsvindt – het is geen nieuwvestiging, maar een uitbreiding – van een varkenshouderij. De vergunning die er is uit 2015 en 2020 is echter gewoon een vergunning die deze ondernemer heeft. Het voldoet aan de Omgevingsverordening 2021, die u zelf heeft vastgesteld. In die omgevingsverordening staat wel dat er geen nieuwvestiging mag komen of uitbreiding mag komen in extensiveringsgebieden, maar dit gaat om een intensiveringsgebied, dus dit staat niet in die omgevingsverordening die u heeft vastgesteld. Met andere woorden, de zorg en de beeldvorming en de rariteit dat je aan de ene kant aan het reduceren bent en met opkoopregelingen bezig bent en aan de andere kant nu in deze tijd deze uitbreiding plaatsvindt op basis van een oude, al verleende vigerende vergunning, dus bestaand recht; die zorg en die beeldvorming delen wij compleet met u. Het is natuurlijk wel zo, wat ik net gezegd heb, dat in die omgevingsverordening die wij hebben vastgesteld, die u heeft vastgesteld, dit dus mag, welk moreel oordeel u daar ook over heeft, mevrouw Plusquin. Ook conform die vergunning die verleend is in 2020 mag het, welk moreel oordeel we daar met zijn allen wel of niet over hebben. Wat ik zou kunnen toezeggen... Deze motie wordt ontraden, want wat u vraagt kan niet. Maar wat ik zou willen toezeggen is: in de gebiedsplannen die wij gaan opstellen; er komt een heel groot proces aan, waarin wij met agrariërs, waterschap, LLTB en natuurorganisaties een gebiedsplan aangaan. In die gebiedsplannen gaan wij de gesprekken aan met agrariërs, maar ook met natuurorganisaties. Dan wordt de puzzel gelegd. De ruimtelijke puzzel wordt gelegd: waar kunnen uitbreidingen plaatsvinden? Waar wordt juist gesaneerd? Dan heb ik het over vrijwillige opkoopregelingen. Waar worden verplaatsingen toegestaan? Dat is enerzijds het ruimtelijke spoor. Anderzijds is het heel relevant om de vergunningen in kaart te brengen. Welke vergunningen zijn door de gemeente verleend? Voor welke vergunningen zijn wij verantwoordelijk? Kunnen wij inzichtelijk maken überhaupt waar latente ruimte zit. Dat is sowieso heel relevant in het kader van de gebiedsplannen. Enerzijds willen wij dus in de gebiedsplannen inzichtelijk maken wat de feitelijke vergunningen zijn die wij verleend hebben. Is er latente ruimte, ja of nee? Anderzijds moet de puzzel gelegd worden welke doelen, welke bedrijven waar komen te liggen. Dat willen wij heel graag in kaart brengen, zodat inderdaad dit soort situaties, enerzijds uitbreiding, anderzijds bezig met reductie, niet meer voor hoeven te komen. **Dus dat zou ik kunnen toezeggen, dat we in het plan van aanpak daar gewoon aandacht aan schenken, aan het in kaart brengen van de Wnb-vergunningen met latente ruimte en aan de andere kant dus de ruimtelijke zaken, die dan uiteindelijk in de omgevingsverordening moeten landen, waar u dan over gaat.** In de Omgevingsverordening van december 2022, door u vastgesteld, heeft u dit niet eruit gehaald of benoemd, dus dat is de huidige situatie.

De voorzitter: En dat maakt het oordeel over de motie...

Gedeputeerde Gabriëls: Dat maakt het oordeel over de motie: ontraden, met wel de toezegging dat wij graag in gebiedsplannen de vergunningen in kaart willen brengen en willen kijken wat nodig is om in die verordening zaken aan te passen, ja of nee, in de gebiedsplannen.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde. Dan gaan we nu even kijken of er nog vervolgvragen zijn. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik zou toch ook willen dat de Gedeputeerde in gesprek gaat met Peel en Maas om te kijken of het wel in de geest van die nieuwe omgevingsverordening toegepast kan worden. Daarbij wil ik toch echt benadrukken dat die vergunning is gebaseerd op RAV-codes die niet houdbaar zijn gebleken. Die gaan uit van 85% ammoniak, terwijl ze in de praktijk niet of met heel veel moeite 50% halen. Dus het klopt gewoon niet. Het klopt gewoon niet.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Mevrouw Plusquin spreekt een moreel oordeel uit, wat niet klopt. Maar wat er niet klopt aan wat u zegt is dat de RAV-codes niet geldig zijn. De RAV-codes waar u op doelt gaan over kippen en rundvee. Dit betreft varkens. Los van het morele oordeel dat u hier neerzet. Ik vind het ook ... Ook als u hier zou staan zouden deze agrariërs dit recht hebben.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter ...

De voorzitter: Het is maar één termijn. Er lag ook nog een vraag van mevrouw Plusquin of u nog in gesprek gaat met de gemeente.

Gedeputeerde Gabriëls: We hebben geen instrumenten om, zoals ik al zei met een vergunning uit 2015 en 2020 en de door u vastgestelde omgevingsverordening, met de gemeente in gesprek te gaan. Overigens hebben wij de gemeente al gevraagd om de Omgevingsverordening 2021 te volgen, maar in die omgevingsverordening staat dat in intensiveringsgebieden dit toegestaan is. Had u in 2022 of in de komende verordening daar iets anders over gezegd, dan hadden we daarover in gesprek kunnen gaan. Wat nog moet volgen is een MER-procedure, bestemmingsplanprocedure en dan ook het geven van de omgevingsverordening, maar dat ligt op gemeentelijk niveau. Dat is een gemeentelijk ... Wij hebben geen instrumenten en geen rol als Provincie nu, los van het feit dat we wel moreel uitspreken dat het inderdaad een rare situatie is dat er in een tijd van reductie en in een tijd van gebiedsplannen nog nieuwe stallen gebouwd worden ... Daar spreken wij onze zorgen over uit, maar wij hebben geen rol en geen instrumenten om nu daar de gemeente op welke manier dan ook te dwingen, wat u daar moreel ook van kunt vinden.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee ... Ik snap dat u graag een heel debat zou willen, maar daar is ...

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Kan die toezegging nog een keer herhaald worden. Dan kan ik met de mede-indieners overleggen.

Gedeputeerde Gabriëls: Wij willen heel graag, omdat het zowel om een ruimtelijk spoor als een natuurspoor, een natuurvergunningsspoor gaat, de natuurvergunningen inzichtelijk maken, de feitelijke vergunningen die er zijn van de agrarische en de industriële bedrijven. Dus: welke vergunningen worden onder of misschien wel boven gebruikt? Boven mag niet. Onder gebeurt. Dat noemt men latente ruimte. Die moet in kaart gebracht worden, anders kan intern gesaldeerd worden en kunnen nog meer uitbreidingen plaatsvinden. **Die moeten we in kaart brengen. Dat willen we heel graag. Dat is een toezegging.** Dat is ook niet meer dan logisch. Dat moet overal in Nederland gebeuren. Dat is één van de grootste problemen namelijk, dat we geen zicht hebben op het feitelijke gebruik van de vergunningen. Dat is één toezegging. **De tweede is dat we ook op het gebied van het ruimtelijke spoor de puzzel gaan leggen in de**

gebiedsplannen om te kijken welke bedrijven waar willen uitbreiden/verplaatsen in het hele kader van het hele Remkes-verhaal van verplaatsen, innoveren, maar ook vrijwillige opkoop. Dat zijn er in Limburg heel erg veel. Dus dat wij ook ruimtelijk inzichtelijk gaan maken welk bedrijf dan samen met de plattelandscoalitie waar gewenst is en misschien welke waar in mindere mate, maar dan wel in overleg, om dat dan ook inzichtelijk te maken, zodat u én op het ruimtelijke spoor én op het natuurvergunningsspoor het inzichtelijk heeft, waar u dan vervolgens als Staten bij meerderheid wat over kunt vinden. Dus enerzijds de omgevingsverordening en anderzijds de vergunningssituatie. Dat is de toezegging.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel. Ja, we gaan toch pas stemmen na de zes moties. Ja, u heeft er drie, dat klopt, ja. Nou, de volgende nog even niet, want dat is de 6^e gewijzigde motie vreemd, 2954. Die wordt ingeleid door de heer Thewissen. Dit inzake IPO is dood, lang leve IPO.

De heer Thewissen (SVL): Dank u wel, voorzitter. Dat ik dit nog mag meemaken aan het eind van vier jaar, samen met de heer Megens van de PVV, de AV-IPO-pipo's genoemd door u. Dan ligt er hier een motie voor. Nou, de wonderen zijn de wereld nog niet uit. Waar het om gaat is dat er een onderzoek is gestart naar het functioneren van het AV IPO. Nou, wij zijn altijd zeer kritisch, positief kritisch, want wij juichen samenwerking toe, maar de manier waarop, daar vinden wij iets van. Het leek dat wij als Provincie Limburg daar in het begin alleen voor stonden, maar inmiddels delen meerdere Provincies dat geluid. De heer Megens en ik zijn ontzettend blij dat in de laatste FEB-commissie het functioneren van het IPO en dit onderzoek op veel aandacht heeft mogen rekenen, dat er zelfs een verzoek kwam voor een tweede termijn. Het houdt niet op. Dat heeft geleid tot deze motie. We durven wel te zeggen dat de afgelopen tijd ook intensief samengewerkt is met onze Gedeputeerde in het IPO. Zie deze motie vooral als 'er is iets in beweging gezet, in ieder geval de goede kant op'. Zie het als aansporing en als zetje in de rug voor het nieuwe College en de nieuwe Staten om die goede samenwerking in ieder geval voort te zetten, dat het IPO, maar ook AV IPO, op alle onderwerpen die u aangaat de aandacht krijgt die het verdient. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Thewissen. Voor ik het woord aan de Gedeputeerde geef; u begon er zelf ook al eventjes over. U noemde de heer Megens ook. Namens onze Staten heeft u veel tijd en energie gestoken in het IPO. Ik denk oprecht, namens iedereen, dat ik u beiden daar hartelijk voor wil bedanken, voor al uw inzet bij het IPO. Dank daarvoor. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Dank, voorzitter. De complimenten waren echt zeer terecht, omdat het wel iets in beweging heeft gezet. Ook de positief kritische houding van de Statenleden uit Limburg hebben af en toe echt wel gemaakt dat iedereen dacht: ja, wow, we kunnen het niet zomaar uitbreiden met bepaalde taken, uitbreiden met bepaalde middelen, zonder dat we goed uitleggen waarom we iets doen en waarom we inderdaad soms iets niet doen. Dus dat is denk ik een heel waardevolle bijdrage geweest. Gisteren hadden we het bestuur van het IPO. Toen is al een beetje teruggekeken hoe het is gegaan, hoe het AV-IPO-rapport, het AEF-rapport moet ik eigenlijk zeggen, besproken is in de Staten. Dus ik heb eigenlijk al aangekondigd dat dit de lijn is van uw Staten. Ik vind eigenlijk ook strikt genomen dat ik er niet over ga. Dit is iets dat u onderling doet, maar ik mag het met warmte aanbevelen om deze motie aan te nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even of er nog behoefte is aan vervolgvragen. Dat is niet het geval. Stemmen doen we na afloop, zoals al gezegd. Dan komen we bij de derde motie vreemd. Dat is motie 2955 van mevrouw Plusquin, inzake rekening houden met territorialiteit bij verplaatsen van bevers. Mevrouw Plusquin, aan u het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik probeer het wat kort te houden. 818 mensen hebben een petitie getekend omdat ze zich zorgen maken over de bevers in Het Maasveld, Tegelen. Aanvankelijk hebben ze gehoord dat ze doodgeschoten zouden worden. Daarna zouden ze verplaatst worden naar een andere plek, naar het buitenland. Er is heel veel onduidelijkheid over geweest. Ze hebben ook contact opgenomen met de mensen van de faunabeheereenheden. Die hebben aangegeven

dat er geen ruimte is. Kortom, er is heel veel onduidelijkheid over wat er nou met die bevers in Tegelen gaat gebeuren. Ook vanuit die gemeente was er sprake van heel summiere informatie. Ik heb nog gezocht naar de informatie die op die website zou staan. Ik heb het niet gevonden. De Gedeputeerde heeft wel beloofd om Venlo daarmee te helpen. Er is nog steeds heel veel onduidelijkheid over. Het verplaatsen van bevers naar een ander gebied... De geschikte territoria zitten redelijk vol, dus als je die bevers naar een ander gebied verplaatst is dat eigenlijk hetzelfde als ze doden, want ze zijn territoriaal. Deze motie roept op om bij die verleende ontheffing erop toe te zien dat de verplaatsing niet geschiedt naar een ander territorium in het algemeen, maar dat ook in de casus Tegelen ... Ik hoop dat de Gedeputeerde hier een toezegging kan doen. Er is een heleboel onrust over. Dat 818 mensen zich zorgen maken over bevers in Tegelen heb ik nog niet eerder meegemaakt in die acht jaar dat ik hier met bevers bezig ben.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Dank u wel, voorzitter. Natuurlijk, ik heb dat ook in de commissie gezegd, er is nooit sprake geweest, nooit een ontheffing verleend en ook nooit een ontheffing aangevraagd, voor het doden van bevers. Nooit. Het enige wat je dan kunt doen als er plotseling ergens opplopt dat er sprake is van het doden van bevers, is volgens mij gewoon dat niet voeren en de rust bewaren. Daar helpt dit denk ik niet bij, omdat het gewoon nooit aangevraagd is en ook nooit verleend is. Dat wil ik even gewoon ... Dat heb ik al een keer rechtgezet. Dat zal ik nog een keer rechtzetten. Er is nooit een aanvraag geweest voor het doden van bevers en er is nooit een aanvraag verleend voor het doden van bevers. Toch ging die petitie over het doden van bevers. Dan kun je één ding doen: volgens mij is dat rust bewaren. Dat is wat ik toch wil zeggen. Ik snap dat mensen zich zorgen maken. Het gaat om dieren. Het gaat om belangrijke dieren. Het gaat om mooie dieren. Dus ik snap dat mensen ... Ik zou die petitie misschien ook nog getekend hebben, maar dan zou ik vervolgens denken: oh, gelukkig, het is onder controle, want er is nooit zo'n vergunning verleend. Dat als eerste. Ten tweede weet de Provincie, en staat dat ook in onze regels voor het verlenen van ontheffingen, dat je bevers niet naar territoria mag verplaatsen van een andere bever, omdat die elkaar tot de dood bevechten. Dat weten wij, dus is dat een standaardregel in de ontheffing, dat als je hen verplaatst, dat dat niet gebeurt naar andere territoria. Als je dan een ontheffing verleent die doorgeschreven wordt via de faunabeheereenheid naar de Gemeente Venlo, dan gaan we ervan uit dat Venlo dat net als alle andere ontheffingen die wij verlenen... Daar zit trouwens ook nog een toezichthouder op, die ook op de hoogte is. We gaan er dan van uit dat dat gewoon gebeurt. Niets wijst erop dat daar iets mis aan het gaan is. Helemaal niets. Wat ik nog kan begrijpen is dat de communicatie misschien onduidelijk is – die snap ik – en dat daardoor onrust blijft ontstaan, maar kun je dat soms niet wegnemen als dat soort onjuistheden opploppen. Nogmaals, voor iedereen die het wil horen: er is geen sprake van bevers die in een ander territorium geplaatst worden en er is ook geen sprake van een ontheffing om de bever te doden, wel om hem te verplaatsen en te verjagen. Ja, dus dit is een enorm overbodige motie en daarom zou ik hem willen ontraden. Dit is echt alles wat we al doen.

De voorzitter: Een aanvullende vraag, mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik zou dan toch willen kijken ... We hebben toen gezien hoe dat met de dassen in Roermond is geëscaleerd. Mensen zijn daarbij betrokken. Als de gemeente daar niet duidelijk over communiceert; wij krijgen de hele tijd die vragen binnen, voorzitter. Zet dan als u weet dat die zorgen leven bij die mensen ... Die petitie was gericht op het doden, maar er wordt ook een nieuwe petitie opgericht die gaat over het verplaatsen. Communiceer dan als Provincie: wij zijn verantwoordelijk voor die Wet natuurbescherming. Zet het dan duidelijk op de provinciale website. Dan kunnen wij daar ook naar verwijzen. Maar de mensen melden zich heel bezorgd bij ons, omdat ze geen gehoor krijgen bij de Provincie, bij de FB en bij de Gemeente Venlo.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Gabriëls: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, u kunt van ons verwachten dat wij eerlijk antwoorden geven op elke vraag die ons gesteld wordt met betrekking tot het verlenen van die ontheffing. Ik verwacht ook, misschien wel van Statenleden, dat ze dan ook bijvoorbeeld op vragen van mensen die zich zorgen maken zeggen: er is daar gewoon nu even niets aan de hand. Dus dat ze de rust bewaren. U kunt dan ook reageren ... Ik begrijp het qua communicatie, maar hebben we hier een communicatiemotie liggen of hebben we hier een motie liggen die oproept om de bevers niet in een territorium te plaatsen waar al een bever zit?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nou, beide, want er zijn gewoon heel veel mensen bij ...

De voorzitter: Er is geen ruimte voor debat hier. Sorry. Ik snap hem helemaal, maar daar moet de Gedeputeerde ook op letten: er is geen ruimte voor debat, hij is duidelijk geweest. Het oordeel heeft hij ook gegeven. Daarmee is de beraadslaging over deze motie afgerond. Dan komen wij bij de gewijzigde motie vreemd 2957, ook van mevrouw Plusquin en de heer Van Caldenberg, inzake betrekken Provinciale Staten bij afhandeling onderzoek grondverkoop Californië BV. De heer Van Caldenberg geeft de toelichting.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, we staan hier naar aanleiding van een publicatie in de NRC. Dat heb ik deze Statenperiode al een aantal keren volgens mij gezegd. Die publicatie gaat over Californië BV. We hebben als Provinciale Staten twee mededelingen portefeuillehouder gekregen van het College, één waarbij gezegd wordt dat de directie c.q. Raad van Commissarissen van Californië BV is opgestapt. De andere hebben we deze week gekregen en die zegt dat er een feitenanalyse is gekomen en dat die bestudeerd is. Tezamen met andere aandeelhouders is het College tot de conclusie gekomen dat die nog steeds niet beschikken over de informatie om tot een volledig beeld te komen inzake de genoemde grondtransacties in het artikel van de NRC. Er wordt gevraagd om die informatie wel te verkrijgen. Dat is goed. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor een extern onafhankelijk en onpartijdig onderzoek door Californië BV. Zodra de resultaten bekend worden, zullen we uw Staten uiteraard nader informeren. Het is op zich wel bijzonder dat Californië BV zelf de opdracht geeft voor een onpartijdig en een onafhankelijk onderzoek naar het handelen van zichzelf. Dat vind ik een merkwaardige constructie, maar deze week bleek ook in dagblad De Limburger dat er eerder door de Gemeente Horst aan de Maas in de persoon van de heer Tegels, toen nog wethouder voor het CDA, en de burgemeester van Horst aan de Maas, de heer Palmen, eerder van deze integriteitsvraagstukken, grondtransactiestukken, melding is gemaakt en dat het in de aandeelhoudersvergadering van Greenport aan de orde is gekomen, waarbij ook de rol van de voorzitter van Greenport genoemd wordt, de directeur van Greenport, de heer Van Heugten. De vraag is dus nu: als we sec gaan onderzoeken wat de rol is van Californië BV en we daar kijken wat er gebeurt, dan blijven misschien een aantal belangrijke elementen, die voor de Staten van belang zijn - hoe hebben wij als Provincie nou geacteerd in Greenport, hoe heeft Greenport nou geacteerd ten opzichte van Californië? – onbeantwoord. De motie die we indienen gaat erom dat wij aan de voorkant door GS geïnformeerd, gesondeerd willen worden om duidelijk te krijgen wat nou de vraagstelling is van dat externe feitenonderzoek. Voorzitter, dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, dank aan de heer Van Caldenberg voor de toelichting op de motie. We hebben hier natuurlijk voor ons liggen een verhaal waarvan wij als College hebben gezegd: wij vinden dat het onderzoeken waard en nodig. Dat hebben we ook met u gedeeld. We zitten nu in de fase dat we een verdiepend onderzoek gaan doen. Ik heb daar ... Dat wordt uitgevoerd binnen onze organisatie door de ons zeer gewaardeerde concerncontroller. Die heeft vanmorgen hier ook nog even contact over gehad met een advocaat die ons hierin begeleidt. Die heeft ons ten zeerste ontraden om hier op dit moment in het openbaar over te spreken, maar ook ten zeerste ontraden, voorzitter, om deze motie aan te bevelen bij u. Dat doen we dus ook niet. Natuurlijk snap ik heel goed vanuit de positie van de Staten dat ze heel erg scherp op de bal willen zitten en ook willen weten wat er uit dat feitenonderzoek, uit die feitenanalyse gaat komen. Dat willen

wij ook, maar we zitten nog in de fase dat we het nog niet weten. Voorzitter, daar wil ik het bij laten. Wij appreciëren deze motie als volgt: ten eerste ontraden. Tot zover.

De voorzitter: Een vervolgvraag van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter, het is niet de intentie van de indieners van deze motie om mogelijke juridische rechtsgevolgen te hypothekeren. Dat is niet de bedoeling. Wij willen ons ervan vergewissen dat de scope van het onderzoek voldoet aan datgene wat wij als Staten uiteindelijk aan informatiebehoefte hebben. Dat zou verder kunnen gaan dan sec alleen Californië BV. Dat zou ook kunnen gaan over het optreden van Greenport en dat zou ook kunnen gaan over de wijze waarop deze Provincie als aandeelhouder daar heeft geparticipeerd. Ik wil de Gedeputeerde in ieder geval vragen of we het gevoel kunnen krijgen dat als we straks dat feitenonderzoek en die tijdlijn hebben, dat we die volledige scope inzichtelijk krijgen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, allereerst is onze informatiepositie naar de Staten toe kraakhelder. Alle antwoorden die we krijgen, alle resultaten die uit dat onderzoek zullen volgen, zullen wij met u delen. Ook wij hebben hier gezien wat dit los heeft gemaakt in uw huis. Dat hebben we ook in beslotenheid met elkaar besproken. Op die manier bedienen we u ook. Daar moet u ons in dit geval even op de blauwe ogen vertrouwen. Maar we snappen heel goed uw oproep, maar nogmaals, ik ga er in het belang van het onderzoek dat loopt niet meer over zeggen dan dat er nu over gezegd is, voorzitter.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, voor nu zullen we de motie aanhouden.

De voorzitter: Dank u wel. De motie 2957, Plusquin/Van Caldenberg, inzake betrekken Provinciale Staten bij afhandeling onderzoek grondverkoop Californië BV is daarmee aangehouden. Dan komen we bij de volgende. Dat is de 3^e gewijzigde motie vreemd, 2958, Jetten, inzake hulp aan slachtoffers aardbeving. Ik geef op voorhand even mee dat dit een initiatief is vanuit uw Staten en dat onze appreciatie dus ook is: oordeel Staten. We geven daar verder geen toelichting meer op. Het woord is aan mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Collega's, gisteravond begonnen we deze Statenvergadering en stonden we stil bij de slachtoffers van deze verschrikkelijke aardbeving. In deze motie wordt nog gesproken over meer dan 16.000 slachtoffers. Nou ja, de teller loopt door. Inmiddels zijn er al meer dan 21.000 slachtoffers. Een aardbeving is niet iets wat je wil. Dat overkomt je. Deze aardbeving heeft verschrikkelijke gevolgen met onvoorstelbaar veel slachtoffers. Er is nu hulp nodig, zowel in goederen, opvang, eten, tenten. Maar wat je nu vooral hoort is dat hulp nodig is in de vorm van geld. Een mens in nood, een land in nood; solidariteit is een heel mooi goed. Iedereen – dat is hartverwarmend om te zien – gemeenten, privé, organisaties, doet iets in haar of zijn vermogen. Deze motie roept op dat ook de Provincie iets doet op ons niveau. Dus ik roep alle collega's op om voor deze motie te stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er nog een vervolgvraag is. Dat is niet aan de orde. Dan komen we bij de gewijzigde motie vreemd, 2959, mevrouw Berghorst en de heer Westen, inzake Limburg verbreding veiligheidskader Chemelot. Het woord is aan mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Veiligheid rondom Chemelot heeft ons vandaag beziggehouden en houdt ons eigenlijk al een tijdje bezig. Ik heb een motie gemaakt, omdat ik denk dat het belangrijk is dat we nadenken over hoe we de veiligheid op zo'n terrein organiseren. Nou zijn de gemeenteraden ... Het bovenwettelijk veiligheidskader, wat wij hier ook al besproken hebben, is daar aangenomen. Daar is een motie ingediend om dat kader niet alleen te laten gelden voor nieuwe situaties, maar ook voor bestaande situaties. Dat is denk ik een heel goede zet van deze gemeenteraden, maar ook

een lastige zet juridisch gezien. Toch heb ik gemeend om hier een motie over te maken, niet met de insteek om deze Gedeputeerde nu met een motie in de hand op pad te sturen en dit even te regelen, maar vooral als signaal breed uit de samenleving van ons als volksvertegenwoordigers, zoals dat ook in Sittard-Geleen is gedaan en zoals dit ook in Stein is gedaan, om aan te geven dat de bevolking echt een veiligere situatie wil hebben. Dus met de insteek dat dit niet een juridisch dwangmiddel is en dat de Gedeputeerde niet iets hoeft te doen wat juridisch niet kan, wel een signaal vanuit deze volksvertegenwoordiging dat wij het bovenwettelijk veiligheidskader ook van toepassing willen laten zijn op bestaande situaties. We geven daarin de Gedeputeerde alle ruimte en creativiteit – we hebben een heel creatieve Gedeputeerde – om dat op zo'n manier te interpreteren dat het ook geregeld kan worden.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. Dan geef ik het woord aan Gedeputeerde Van Toorenburg.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, dank u wel. Dit zijn van die momenten waarop ik mijn vader heel erg mis, want hij was één van de mensen binnen de DSM die heel veel chemicaliën kocht en altijd heel erg scherp was op veiligheid. Zodra er ergens iets gebeurde, er rommelde iets, zat hij rechtop en dacht hij: het zal toch niet dat er iets gebeurt? Heel lang liet hij schepen op zee liggen, omdat hij niet wilde dat te veel spullen in Limburg zouden liggen, omdat hij dat gevaarlijk vond. Met trots draag ik altijd nog zijn horloge van zoveel jaar DSM. DSM bracht me naar Limburg, dus u mag ervan overtuigd zijn dat de veiligheid van Limburg echt iets is, zeker op het Chemelot-terrein, wat me aan het hart gaat. Het is dus ook goed... We hebben net even in de pauze gebruikgemaakt van de tijd, om eens even te kijken: hoe kunnen we nou doen wat terecht wordt gevraagd door mevrouw Berghorst en meerdere Statenleden, wat terechte zorgen zijn van de omwonenden van Chemelot? Omdat we aan de ene kant ... Daarom is het een beetje bijzonder dat het een motie vreemd is. Je zou zeggen, daar hebben we het toch vanmorgen over gehad? Nee, er is een verschil tussen dat rapport dat is gevolgd na dat OvV-verslag en het algemene beleid om te zorgen voor veiligheid van chemische bedrijven, grote bedrijven die risico's met zich brengen moet ik zeggen. Maar toch pakken ze wel ineen. Wat ik zou willen doen is met dit stevige signaal zowel teruggaan naar de club met wie wij bezig zijn met kijken naar de toekomstige ontwikkeling van Chemelot en zorgen dat het veilig is, dus het daar inbrengen, en tegelijkertijd dit ook als een nog stevigere steun in de rug te zien van het hele traject wat wij met de RUD aan het volgen zijn, om ervoor te zorgen dat Chemelot nu op zichzelf ook al zich aan alle regels houdt. Komt bij dat we natuurlijk weten dat Chemelot via haar eigen interne veiligheidsprogramma samen bewust veilig invulling geeft aan vergroting van de veiligheid. Ook wat dat betreft zullen wij de hete adem in hun nek blijven. Dus kort en goed, voorzitter, als ik hem zo mag uitleggen dat wij op alle punten waarin wij over Chemelot spreken zullen kijken hoe de bestaande situatie te verbeteren is, dan doen wij volgens mij heel veel wat heel veel mensen echt nodig vinden en waar hun zorgen liggen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik wil aangeven dat de Gedeputeerde hem zo mag interpreteren.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voor de volledigheid zou ik heel graag willen zeggen, voorzitter: oordeel Staten.

De voorzitter: Dank u wel. Er zijn geen vervolgvragen meer. Daarmee zijn we aan het eind van de beraadslaging van de moties vreemd. Ik kijk nog even naar mevrouw Plusquin die net de suggestie gaf nog even na te denken over een ander motievraag.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Kijk, de Gedeputeerde heeft me over de bevermotie – ik heb even het nummer niet overgeschreven – in openheid toegezegd wat er gaat gebeuren, dus die trek ik in, over de bevers.

De voorzitter: Een voor de helderheid. Dat is motie vreemd 2955, Plusquin, inzake rekening houden met territorialiteit bij het verplaatsen van bevers. Die motie is ingetrokken.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja. Ik wil wat betreft de motie van Egchel – ja, ik heb het nummer niet meegenomen – over de varkenshouderij in Egchel ...

De voorzitter: Ja, dat is motie 2952.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja. Die wil ik wel indienen, want wij vinden het toch zorgelijke ontwikkelingen. We willen het signaal afgeven. Bovendien ligt er ook een gemotiveerd intrekkingsverzoek van MOB. Nou, we weten allemaal waar dat toe kan leiden. Ja, het gaat wel om een nieuw bouwvlak, want er is een bestemmingsplanwijziging nodig. Het is een nieuwvestiging. Het voert te ver om dat nu in de stemverklaring uit te leggen.

De voorzitter: Voor de volledigheid: u had hem natuurlijk al ingediend, maar u wilt hem ook in stemming brengen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): We willen hem zeker in stemming brengen. Ja. Dank u wel.

De voorzitter: Prima. Even voor de helderheid, de motie 2955 over de bevers is ingetrokken en de motie 2957 over het onderzoek bij Californië is aangehouden. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ik heb nog een vraag aan het College als dat mag over de motie vreemd, 2959, van de PvdA. Er werd gezegd: als het de strekking is zoals de Gedeputeerde hem vertelt, willen we hem zo indienen. Wij spreken uit ... Het staat hier toch wezenlijk veel meer rigide. Wij spreken uit ... Als we hier nu voor stemmen ... We willen eigenlijk tegen het voorstel stemmen, maar met de toelichting die we hebben gehoord zou het best kunnen zijn dat we het ermee eens zijn, maar het blijft overeind dat het 'spreken uit' wel hier staat. Dus hoe gaan we hier nu even precies mee om?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Voorzitter, ik denk dat we het zo zouden kunnen uitleggen: er staat hier strikt 'het veiligheidskader'. Dat kun je op verschillende manieren interpreteren. Het is het totale veiligheidskader. Het veiligheidskader kijkend naar wat Chemelot zelf nu doet, het veiligheidskader wat we aan het behandelen zijn waar het gaat over de RUD en het veiligheidskader wat volgt uit het OvV. Dus op al die terreinen gaan wij gewoon serieus kijken, niet alleen naar de toekomstige situaties, maar ook naar de bestaande situaties. Zo zou u een beetje creatief kunnen kijken, denk ik, naar wat het totale veiligheidskader is.

De voorzitter: En dit staat ook zo genotuleerd. Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!): Dank u wel, voorzitter. Mag ik alvast een stemverklaring dan geven op motie 2952?

De voorzitter: Ik kijk even of er geen andere vragen ter toelichting, technisch ... Nog wel een technische vraag, voordat we aan de stemverklaringen beginnen.

De heer Nijskens (VVD): Ja, over de motie 2952; heeft het College die motie überhaupt nodig om te doen wat mevrouw Van Toorenborg voorstelt om te doen? Volgens mij niet. Daarom zou hij overbodig zijn.

De voorzitter: Dat is een vraag aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Nou, voorzitter, ik denk dat zowel het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, als de debatten die we met elkaar hebben gevoerd, als het totale traject dat we aan het voeren zijn landelijk; dat zijn allemaal bouwstenen, omdat wij weten dat we nog kritischer moet kijken naar veiligheid. Dus ik zie dit als een serieuze extra motor aan de auto, waarlangs wij op pad zijn om ervoor te zorgen dat het veiliger wordt daar. Het is een beetje een rare vergelijking, merk ik, maar goed, u begrijpt wat ik bedoel. Het gaat er mij om dat ik alles in het werk zet en goed luister naar wat er gebeurt, wat uw verzoek is, dat ik op alle terreinen extra aandacht besteed, ook aan de zorgen van de omwonenden bij het Chemelot-terrein.

De heer Nijskens (VVD): Dat is niet echt een antwoord. Het lijkt net alsof als de motie dadelijk verworpen zou worden het College dat niet zou doen. Dat kan ik me niet voorstellen. Klopt dat?

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, dat heb ik denk ik wel uitgelegd. Soms helpt het, ook als je met grote bedrijven spreekt, met grote internationale belangen, waarvan de hoofdkantoren niet meer in Nederland zitten, als je totale volksvertegenwoordiging je een boodschap heeft meegegeven, dus laten we het dan ook zo zien.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even; geen andere technische vragen meer. Dan geef ik nu inderdaad ruimte voor eventuele stemverklaringen over alle moties gelijk maar in één keer. Dus als iemand een stemverklaring bij een motie wil doen, dan is dit het moment. Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (Omzien!) Dank u wel. Dit gaat dus over de motie vreemd 2952, over de varkenshouderij in Egchel. Ja, hoewel Omzien! een warm voorstander is van de agrarische sector, een zeer warm voorstander, worden we niet warm van dit soort initiatieven. Die zien wij ook liever niet, dit soort grootschaligheid. Maar goed, we hebben geluisterd naar wat de Gedeputeerde daarover zegt. Om die reden zal ik helaas tegen de motie moeten stemmen, maar wel met de uitdrukkelijke hoop, dat Omzien! hoopt, dat zowel de ondernemer alsook de gemeente en de omwonenden tot een beter, meer milieuvriendelijk en diervriendelijk alternatief zal komen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Linden heeft nog een stemverklaring. Graag even erbij zeggen bij welke motie.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u, voorzitter. Ja, bij motie 2959. Wij hadden daar ook wel twijfels bij, niet in de laatste plaats omdat we die nota waarover het gaat sonderend hebben behandeld. Ik dacht: komt daar nog iets terug van het College? Dat is niet helemaal helder geworden. U wilt hem als een stevig signaal meenemen en vanuit dat oogpunt kunnen we hem steunen en zullen we ook voor die motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wolters Gregório, een stemverklaring.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb er zelfs twee. De eerste is bij motie 2952. We vinden het jammer dat de vragen omtrent deze 38.000 extra varkens al twee keer verdaagd zijn en we nu de omwonenden een negatieve boodschap moeten brengen. We zullen nu voor de motie stemmen en de komende periode deze scheve situatie actief aanpakken. De tweede stemverklaring is er bij motie 2958. Daar zeggen we het volgende. Deze periode zijn er al vele miljoenen uitgegeven aan het bedrijfsleven. Gelukkig toont deze Staten zich de afgelopen maanden ook solidair bij tragedies op menselijk vlak. Laat het een voorstel zijn voor de komende Statenperiode dat we vooral in mensen investeren wanneer dat nodig is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): een stemverklaring voor motie 2958, namens de VVD. Ja, wij leven natuurlijk mee met de slachtoffers en met de betrokkenen. We zijn ook heel blij met de brede hulp die op gang is gekomen, maar volgens ons is het zo dat mensen zelf de keuze kunnen maken om geld over te maken. We vinden het dus ook geen taak voor de Provincie. Het geld is van en voor de Limburgers. Wij stemmen dus tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Voncken.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Voorzitter, wij willen namens de CDA-fractie een stemverklaring afgeven op motie 2952, over de varkensstallen in Egchel. We hebben ook de beantwoording van de Gedeputeerde gehoord. Wat we missen in het verhaal en wat voor ons de reden is om hiertegen te stemmen, is dat hier een suggestie gewekt wordt dat ondernemers proberen door de mazen van de wet te kruipen, terwijl we het hier hebben over de uitvoering van de Reconstructiewet, waar we zelf als deze Staten LOG's hebben aangewezen in 2005 en we gezegd hebben: alle concentraties moeten daar plaatsvinden, op de plekken waar niet-piekbelaasters aan de orde zijn. De gebieden liggen overal ver genoeg vandaan. Dat het dan inderdaad, schrijnend, twaalf tot vijftien jaar duurt voor een ondernemer voordat die überhaupt een vergunning krijgt; dan kunnen wij nu een ondernemer niet zeggen: dan heb je pech gehad, want inmiddels denken we er anders over en nou mag het niet meer. Dat vinden wij ... Zo ga je niet met elkaar om.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond. Daarmee zijn de stemverklaringen uitgebracht. Dan gaan we nu over tot het stemmen over de nog vier resterende moties. Ik kijk even met hoeveel mensen we precies zijn en of iedereen er is. De vergadering is voor één minuut geschorst.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik mis de heer Bastiaans nog. Die is er niet meer? Nee? Dan zijn we met 43 Statenleden aanwezig bij deze stemming. Als de laatste mensen ook nog even hun plaatsen willen innemen ... Meneer Ijpelaar. Ja. Wouter. Ja. Goed zo. Ja, fijn, dank u, dank u, dank u. Dan gaan we nu over tot stemming. Aan de orde de 2^e gewijzigde motie vreemd, 2952, Plusquin/Schuuring, inzake varkensstallen Egchel. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Deze motie is verworpen met 14 voor en 29 tegen. Dan gaan we naar de tweede, dat is de 6e gewijzigde motie vreemd, 2954, van Thewissen, inzake IPO is dood, lang leve IPO. De stemming is geopend. Ik mis er nog één. Ja. De stemming is gesloten. Deze motie is unaniem aangenomen.

Dan komen we bij de 3e gewijzigde motie vreemd, 2958, Jetten, inzake hulp aan slachtoffers aardbeving. De stemming is geopend. Ik wacht nog op één stem. De stemming is gesloten. Deze motie is aangenomen met 25 voor en 18 stemmen tegen.

Tot slot de gewijzigde motie vreemd, 2959, Berghorst/Westen, inzake Limburg verbreding veiligheidskader Chemelot. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Deze motie is aangenomen met 40 voor en 3 tegen.

12 Sluiting

De voorzitter: Dames en heren, dat brengt ons aan het einde van deze vergadering. Ze zeggen weleens 'je moet nooit de goden verzoeken', maar ik ga ervan uit dat dit formeel uw laatste Statenvergadering is van deze periode. Ja, je weet het maar nooit. Ik ga ervan uit, zeg ik in alle voorzichtigheid. Ik ga u niet nu allemaal bedanken, want daarvoor hebben we nog een bijzondere Statenvergadering vlak na de Statenverkiezingen en dan komen we daar uiteraard uitgebreid op terug. Ik wil toch even memoreren dat deze periode een heel heftige periode is geweest, waarin er heel veel gebeurd is, waar er veel gedebatteerd is. Ik wil u allemaal ongelooflijk danken voor uw inzet. U heeft uw werk allemaal naar behoren kunnen doen mede dankzij al die mensen die u geholpen hebben, zeker uw eigen mensen, die uw eigen fractie

ondersteund hebben, maar vooral ook al die mensen hier in huis, de ambtelijke ondersteuning die steeds hard gewerkt heeft om u alle informatie te geven die u nodig heeft, de Griffie die gezorgd heeft dat het allemaal naar behoren is gelopen en last but not least ook de bodes die gezorgd hebben dat u alle stukken heeft gekregen, de koffie en al het lekkers, dat alles op rolletjes is gelopen. Ik denk dat een groot applaus voor al die ondersteuners op zijn plek is. *[langdurig applaus]* Het houdt niet op. Er staat nog iets heel lekkers, waar ze ook nog voor gezorgd hebben. Dus ik nodig u allemaal uit ...Ik nodig u allemaal uit voor een nazit. We zien elkaar sowieso bij de afscheidsvergadering. De vergadering is gesloten.

(Einde van de vergadering om 15.34 uur)

De notulen van de vergadering van 10 februari 2023 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 28 maart 2023.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. E.G.M. Roemer, voorzitter